

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Réformátus Egyházkerület folyóirata

1895–1995

Az Erdélyi Református Theológiai Fakultás jubileuma

Szász Domokos, az Erdélyi Református Egyházkerület nagy építő püspöke
(1884–1899). Morelli Gusztáv metszete

1995. február

VI. évf. 2. sz.

Tartalom

Atyáink igehirdetése

Szász Domokos: Alfa és Ómega. Jelenések 22,13 55

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Hatalommal parancsol. Márk 1,23–28	60
Bolyki János: Életforma és új élet. Máté 7,11.16–19	62
Csiha Kálmán: Melita szigetén. Apostolok cselekedetei 27,18–25; 28,1–5	67
Geréb Zsolt: A vak Bartimeus meggyógyítása. Lukács 18,31–41	70
László Dezső: Uram, taníts minket imádkozni. Lukács 11,1	72
Lészai Lehel: Jöjj fel, kopasz! 2Királyok 2,23–25	76
Nagy István: Jézussal a túlsó partra. Lukács 8,22–25	79
Werner Pfendsack: Szemben az árral. 1Királyok 16,29–17,1	82
Werner Pfendsack: Gond nélkül. 1Királyok 17,2–16	84
Sarkadi Nagy Pál: A diadalmas Krisztus. Róma 7,19–25	87
Szekeres István: Bizodalom — jutalom. Zsidókhöz 10,25–39	90

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Ifj. Fekete János: Isten ajándéka. Jeremiás 32,39–40 93

Temetési beszédek

Káli Dénes: Mít jelent a „drága”? Zsoltárok 116,15..... 94
Nagy László: Hetednapra. 1Királyok 12,13–25..... 95

Templomszentelési beszédek

Csiha Kálmán: Két vak és egy néma. Máté 9,27–33 98
Csiha Kálmán: Mondjátok meg. Máté 11,1–6..... 101

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

 Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes

Atyáink igehirdetése

Szász Domokos

Alfa és Ómega

Alapige: Jelenések 22,13

A teremtésnek legcsodálatosabb titka az emberi élet. Ki tudja azt megfejteni? Bámulatos vegyülete az az árnyak és fénynek, az erőnek és gyöngeségnek, az igazságnak és tévedésnek. Ma a Tábor tetején járunk, s a mi lelkünk, mint hajdan a tanítványoké, látja ama csodálatos világosságot; holnap a Gecsemáné homálya fedez és így szólunk: Uram, ha lehetséges, múljék el tőlünk ez a pohár! Ma érezzük emberi méltóságunkat, s így szólunk Dáviddal: Noha kisebbé teremtettél, Uram, valamenynyire az angyaloknál, mindazáltal dicsőséggel és tisztességgel felruháztál és tettel kezeidnek minden munkáin úrrá, mindeneket vetettél lábaink alá (Zsolt 8,6-7); holnap lever a csüggedés, s mint hajdan a tanítványok: ajtónkat bezárjuk. Ma bírni véljük az igazságot, s annak bírása lelkünket végtelen boldogsággal tölti el; holnap elszalasztjuk, mint a gyermek a pillanatot, s kételkedések között így szólunk Pilátussal: hol van hát az igazság? (Jn 18,38) Ó, pedig ellenállhatatlan szükségé éppen úgy az emberi értelemnek, mint a szívnek, hogy a sötétségből világosságra, a gyengeségből erőre, a tévedésből igazságra törjön. A hullám verdeste hajó duzzadt vitorlákkal áll ellent az azt mindenfelől ostromló szeleknek; nyugalmas révpart felé siet a szív és az ész, a világosság, az erő és igazság kikötőjét keresi, de magára hagyatva nem tudja megkapni; a kősziklához láncolt s ki nem elégített vágyai miatt szenvedő Prométheusz, a börtönbe zárt s ott a sötétség-, gyengeséggel és kételkedéssel küzdő Keresztelő János története az emberiség és egyesek története.

Természetesen csak a vallásra tartozó igazságokról szólok. Vegyük úgy a dolgot, ahogy van. Hosszas volna, sőt lehetetlen elősorolnom mindazokat a véleményeket, melyeket az emberiség magokat keresztyéneknek nevező tagjai érvényre emeltek; azért csak egy pár történeti tényre hivatkozom. Hivatkozom a számtalan vallásfelekezetekre, melyek közül mindenik azt hiszi, hogy az ő vallása jobb, mint a többieké, s ő — nem pedig azok bírják a világosságot, az erőt és igazságot. Sőt többet mondok. Ugyanazon vallásfelekezetnek különböző papjai is különböző úton járnak, mindenik saját egyéni nézetei, felfogása szerint kiválasztva a Szentírásból azt, ami ínye szerinti, földolgozván azt úgy, ahogy neki tetszik, s lesz az egyházi beszédeknek egymástól eltérő, ha nem ellenkező iránya, színezete, jelleme, miután az egészen a papok egyéniségétől van függővé téve... S hol marad akkor a keresztyén vallás isteni tekintélye? Akkor ember emberrel, vélemény véleménnyel — s többé nem a változhatatlan igazság a változó tévedésekkel áll szemben. Az eredmény kétségkívül szomorú és szegény. Nem lévén egy lélek a különböző vallásfelekezetek és azoknak papjai között, annál kevésbé lehet az egyház tagjai között. A békesség kötele kettészakad, az egység lehetetlenné válik; minden pap körül kisebb-nagyobb pártok alakulnak, s minden párt osztja a maga pártjának nézeteit. És éppen itt van a baj, mert Isten kijelentett vallását egyesek tekintélye, egyéni nézetei háttérbe szorították. Ez pedig a protestantizmussal homlokegyenest ellenkezik, mert én semminemű emberi tekintélyt el nem ismerve, támaszkodom egyedül Istennek kijelentett igéjére, arra a szegeletkörre, mely Jézus Krisztus, kihez a változásnak még árnyéka sem fér, ki ugyanaz tegnap és ma és örökké. Őt pedig csak a mi szent könyvünkben találjuk meg, amely éppen azért nemcsak zsinórmértéke, hanem egyedüli forrása a mi hitünknek és életünk tetteinek, melynek utolsó sorai így szólnak: hogyha valaki hozzáteszen ezekhez valamit, arra Isten e könyvben megírt csapásokat veti; és ha valaki elveend e könyv prófétálásának beszédéből valamit, az Isten ennek népét eltörli az élet könyvéből. Éppen ezért annak, aki közülünk — hogy megint az Írás szavaival éljek — a ti véretekéből tiszta akar lenni, hirdetnie kell Isten Igéjét, semmit ahhoz az emberi bölcsesség beszédei által nem

tevén, semmit abból el nem vevén, hirdetni kell az evangyeliom teljes beszédét, amint hirdették az Istentől ihletett apostolok! — Minden mi prédikálásunk az ő prédikálásunk folytatása, és csak akkor jó, ha az ő prédikálásuk lényege és hű tüköre, lényege és hű tüköre a miénknek is. Akkor minden viszonyainak, állapotainak, gondolkozásainak változásai felett Isten igéje változhatatlan, egy és ugyanaz!

Ma egy kísérletet tesztek.

Nehogy az egymás ellen tusakodó vélemények, az egymástól eltérő egyéni nézetek bennetek azt a szomorú eredményt szüljék, hogy evangyeliumi hitetek a kételkedések nyomása alatt merőben kialudják: má visszavezetlek titeket ahhoz a forráshoz, melyből minden mi prédikálásunk foly: ma én egészen hátralépek s nem prédikálok, hanem mások prédikálásait ismertetem, azt az álláspontot rajzolom, melyet elfoglaltak az apostolok, midőn széjjel járván, hirdették az evangyeliomot; azt az irányt jellemzem, melyet ők szent könyvünkben számunkra is fenntartottak, beszédeikben követtek. Akik pedig netalán kételkedni is fognak, hogy ismertetésemben lelkiismeretesen jártam el, s azt gondolják, hogy még az apostolokra is saját nézeteimet akarom föltolni, azoknak minden ilyen előlegesen teendő ítéletét határozottan visszautasítom mindaddig, míg ismertetésem hű vagy hűtelen voltának az evangyeliomból — melyből ma minden szavamat méríteni fogom, végére nem járnak. Az evangyeliom felett ítélni addig nem lehet, míg azt nem ismerjük, arra pedig egy élet is kevés! Három kérdésre felelek meg: mit, miért és hogy hirdettek?

Mielőtt azonban ezt tenném, jegyezzük meg, hogy azok a szavak, melyeket az Üdvözítő Tamásnak mondott: Boldogok, akik nem láttak és hittek (Jn 20,29) — az apostolokra nem illettek. Ők láttak és hittek; az ő ajkukon egyetlenegy szó sem saját emberi bölcsességök beszéde; ők nem üres, elvont s állításaiban oly könnyen tévedhető tudományok bajnokai, hanem hirdetik egyszerűen, tisztán, röviden azt, amit saját szemekkel láttak, füleikkel hallottak, kezeikkel tapogattak. Ők nem egyéni véleményeket, nézeteket, hanem tényleges igazságokat, történeti tényeket prédikálnak, amint Péter mondja: Hirdetjük nektek azokat, melyeknek mi mindnyájan bizonyosságai vagyunk, kik ettünk és ittunk övele együtt, miután feltámadott a halálból! Ők szem- és fültanúink!

I.

Első kérdés! mit hirdettek?

Mint Keresztelő János, az idő teljessége előtt a legnagyobb látnok, így szólott: Térjete meg, mert elközelített Istennek országa; miként maga az Üdvözítő is tanítását ugyane szavakkal kezdte meg — úgy az apostolok sem hirdetnek egyebet, mint Istennek országát, Istennek minden akaratját. Beszédeiknek tartalma nem valami határozatlan, homályos sejtelem, hanem látván, hogy amit Isten akart, az megtörtént, határozott igazság; hirdetik Isten csodálatos dolgait és Istennek utait. És az út pedig, amely az embereket Istenhez vezet: a Jézus Krisztus, aki lett a szegeletnek köve, kiben Istennek országa megjelent.

Az apostoli ihlettség amaz örökbecsű bizonyosságainak, Péter ama beszédeinek, melyeket az első pünkösdi alkalmával a megfélemlített, kételkedő és patvarkodó gyülekezet előtt tartott, a tartalma röviden ez: Vegyétek füleitekbe az én beszédemet, mert az utolsó napok elkövetkeztek, azok a napok, midőn Isten az ő lelkéből kitöltött, hogy prófétálnának. Aki az Úr nevét segítségül hívja, megtartatik; ez az Úr pedig a Názáretbeli Jézus, Istennek ama fia, akit Isten Krisztussá tett, akit ti felfeszítettetek!

Midőn János és Péter ama sántát meggyógyították és ennek hírére álmélkodva tódult hozzájuk a sokaság a Salamon tornácába, Péter tudára adja annak, hogy nem az ő saját erejük, hanem a Jézus nevében vetett hit által történt az, akit Isten megdicsőített.

Midőn Istvánt bevádolja a nép, hogy káromló beszédeket szól a szent hely és Istennek törvénye ellen, midőn a főpap elébe hurcolják őt, hogy engedélyt adna a megkövezésre, egy hosszú beszédben tudtukra adja mindnyájoknak, hogy Isten kegyelmének ajándékaira senki a törvény betöltése által magát érdemessé nem teszi;

tudtokra adja, hogy Isten kegyelmének története Izráel bűnének története, aminthogy az nyilvánvalóvá lett abban, hogy annak az Igaznak elárulóivá és gyilkosáivá lettek.

Midőn ama szerezsen főember Jeruzsálemben megy imádkozni és az úton Ézsaiást olvasva Fileppel találkozik, aki hirdeti neki Jézust, s midőn az kérdezi tőle, hogy megkeresztelkedhetik-e ő? — azt válaszolja: Ha teljes szívedből hiszesz: megteheted! Az pedig így felel: Hiszem a Jézus Krisztust Isten fiának lenni! — leszáll a szekérről és Filep megkereszteli.

Midőn Pál Antiókhában egy szombatnapon bement a zsinagógába és annak fejedelmei hozzá küldöttek és megkérdezték, hogy nincs-e valami mondanivalója a gyülekezetnek? — feláll és mondja azt a beszédet, melynek minden szava Istennek lelkétől ragyogó, melyben tudtokra adja, hogy az Istentől pászorolt Izráel történetének végcélja az, aki megfeszítettet, feltámasztatott, az, aki Istennek fia, az áldásnak, életnek, üdvösségnek forrása, az, akiben vetett hit által mindazok, akik a törvény által meg nem igazulhattak, bűneik bocsánatát veszik. A második szombatnapon az egész város népe összegyűlt Isten igéjének hallgatására, és amidőn a zsidók irigységgel eltelének és Pál ellen káromló beszédeket szölettek, akkor ő és Barnabás, látván, hogy azok önmagukat méltatlanoknak ítélték az örök életre, lábaiknak porát lerázták és a pogányok közé mentek, mert azt mondta vala nekik az Úr, hogy legyenek azoknak is világosság és hirdessék az üdvösség beszédét a föld utolsó határáig... A Péter, István, János és Pál beszédeinek lényege, központja, szíve: a Jézus Krisztus személye, mégpedig nemcsak azok a csoda dolgok, melyek nemcsak az életnek beszédei, amelyeket szólt, hanem az a szenvedett, az a keresztre feszített, az a feltámasztott Jézus Krisztus, aki Istennek elvégzett tanácsából és rendeléséből halálra adatatták (ApCsel 2,23); az, akiről azt mondja Pál, hogy az életet, amelyet él, az őbenne vetett hit által éli, aki szerette őt, és adta magát őérette (Gal 2,20); akiről így szól János: hirdetjük nektek őt, akit láttunk, hallottunk, aki a mi bűneinkért lett engesztelő áldozat (1Jn 1,3; 2,2); kiről azt mondja Péter, hogy Isten feltámasztotta a halálból, amit saját szemeivel látott (ApCsel 2,32); az, aki magamagáról azt mondotta, hogy ő a jó pászor, aki életét adja a juhokért (Jn 10,11); az, aki megjósolta magáról, hogy leteszi az ő életét, hogy ismét fölvegye azt (Jn 10,17); aki így szólt: Rontsátok el a templomot, és én harmadnapra felépítem azt (Jn 2,19).

Ó, ti elköltöztök nagy szellemek! Te Pál, ki elvégzedtél vala magadban: nem tudni egyebet, hanem a Jézus Krisztust, azt, aki megfeszítettet (1Kor 2,2); ki azt mondtad vala, hogy minden hited és prédikálásod és mindenkinek hite és prédikálása hiábanvaló, ha a Krisztus fel nem támadott (1Kor 15,14), aki lett a halottak első zsengeje; aki azt mondtad, hogy ha csak e világon hiszünk őbenne, minden embereknél nyavalyásabbak vagyunk (1Kor 15,19). Te Péter, István, János s ti mindnyájan, valóban nem prédikáltatok egyebet, mint olyan dolgokat, melyek az embernek még gondolatába sem mentek, de amelyeket készített Isten az őt szeretők számára (1Kor 2,9). Ti valóban nem elegyítettétek beszédeiteket az emberi bölcsesség beszédeivel, ti nem e világnak lelkét vettétek (1Kor 2,12), mert nem hirdettétek egyebet, mint a ti hitetek elkezdőjét és bevégezőjét, aki lett a ti bűneitekért és mindenkinek bűneiért váltság! Az apostolok beszédeiben a Krisztus az Alfa és Ómega — a kezdet és a végét, amaz első és az utolsó!

II.

Második kérdés:

Miért hirdették ezeket?

Tudták az apostolok, hogy Isten igéje az az égő tűz (Jer 20,9) és pöröly, amely éget és üt, az a sötétségben világoskodó lámpás (2Pt 1,19), amely a sötétség cselekedeteit földérfi, az a lelki fegyver (2Kor 10,4), mely a szívekbe vág, élő és ható, mely a lelkeknek gondolatait megítéli (Zsid 4,12). Szóval Istennek hatalma minden hívőknek üdvösségére (Róm 1,16) — azért hirdetik azt, ámbár jól tudják, hogy a zsidóknak botránkozás és a görögöknek bolondság.

Hirdetik nékik mindeneknek előtte azt az „ismeretlen Istent”, akinek létezéséről bár sejtelemmel bírnak, mert annak hitét szívökből egészen ki nem törülhetik, de akinek képe az ő lelkökben elhomályosodott, azt az erős, hatalmas s mégis szeretetben oly gazdag Istent, aki teremtette e világot, azt, aki nincs senkitől messze, mert mindnyájan benne élünk, mozgunk és vagyunk (ApCsel 17,24–28); hirdetik nekik egyfelől Istennek szeretetét, másfelől ítéleteiben oly igaz voltát, hogy ezáltal elszunnyadt lelkiismeretüket álmaikból fölriasszák, hogy az szemeit felnyitván, lássa és a belső emberrel éreztesse, hogy attól, ki maga a tisztaság, szentség és szeretet, mily messze elmaradt! Távoly van tőlök bölcsességet hirdetni, sem békességet ott, ahol nincs békesség, sőt inkább fegyvert bocsátanak a lelkekbe, tüzet gyújtanak a szívek ajtója mellé, tükröt tartanak a lelkiismeret elébe, tudván, hogy a tékozló fiúnak előbb keservesen kell sírnia, a filippibeli tömlőcstartóknak előbb lelki háborúságot kell szenvedniök, tudván, hogy Istenhez részökre az első lépés az a belső gyötrellem, a bűnös állapot eleven érzete, amely fáj és kétségbe ejt!

S midőn felébresztették bennök azt, ami szunnyadott, midőn éhezőkke és szomjasokká tették azokat, akik éhségüket és szomjúságukat nem érezték; akkor festették le előttök Istennek irgalmát, melyből kizárva nem lehet senki, valaki azt keresi; akkor festették le előttök Istennek amaz új ígéreteit, melyeket számokra választott férfiai által ezredévek folytában tett; akkor festették le előttök azt a szentet és igazat, akiben bűn nem találtatott, aki érettök élt, szenvedett, meghalt, azt, akit ők felfeszítettek, de akít Isten feltámasztott, azt, akit szemeikkel láttak.

Sebeiket fölirták, hogy aztán Gileád balzsamát kívánják; új átok alá rekesztették, hogy aztán minden emberi gondolatoknak felette való áldásokban részesítsék; földi reményeiket elrabolták, hogy adhasanak nekik menyeeiket, önbizalmukat megtörték, hogy aztán szívökből a hajnali csillagot feltámasszák s a napot világosságra hozzák. Szóval: eltemették őket testben, hogy aztán feltámasszák lélekben!

Bűnértéket felköltötték, hogy azok aztán legyenek lelki örömök forrásai; hogy az evangyeliomi hit által többé ne ők éljenek, hanem éljen öbennök a Krisztus, hogy általa megigazíttassanak s egész életök megszenteltessek. Hogy aztán így szólhassanak Péterrel: Mi általa hiszünk Istenben, ki feltámasztotta őt a halálból és dicsőséget adott neki, hogy a mi hitünk és reményünk Istenben lenne (1Pt 1,21); vagy Pállal: Óáltala nekem a világ megfeszítettett, én is e világnak (Gal 6,14). Ha lélek szerint élünk, lélek szerint járunk (Gal 5,25). Ne legyünk hiú dicsőség kívánói, egymásnak ingerlői, egymásra irigykedők! (Gal 5,26) Immár járjatok szeretetben, miképpen a Krisztus is szeretett titeket és adta magát miérettünk ajándécul és áldozatul Istennek (Ef 5,2). Vagy Jánossal: Aki szereti az ő atyafiát, világosságban marad és nincs abban semmi botránkozás (1Jn 2,10). Valaki vallást teszen a Fiúról, az Atya is annál van (1Jn 2,23). Mi megismertük és elhisszük Istennek hozzánk való szerelmét, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad és az Isten abban (1Jn 4,16).

Valóban, a hívek életében is az Alfa és az Ómega, a kezdet és ama végzet, az első és az utolsó!

III.

A harmadik kérdés:

Hogy hirdették ezeket?

Ha valamely nevezetes szolgálatba jut valaki, szokatlan állásánál fogva történhetik vele s rajta egy darab időre rendkívüli változás szavaiban, magaviseletében, erkölcsiben. De ha az, amit tesz vagy hirdet, nem erős meggyőződése, az álarcot nem tudja hordozni egész életén át, s nemsokára megmutatja magát valóságos jellemében. Ha valaki üres képzelgésekből lángoló szenvedélyektől, hamis reménységektől ragadtatik: a tűz hamar elalszik, a hiú remények hamar meghalnak. E két eset közül az apostolokra egyik sem illik. Ők egész életükön át azok a szívek valának abban a percben, mikor Üdvözítőjük őket szétbocsátja; a történet bizonyítja, hogy ők nem hiú reményektől, hanem az igazságról való erős és tántoríthatatlan meggyőződéstől ragadtatnak. Pál és Barnabás hevesen vitáztak együtt, mikor elváltak, de azután különválva

is csak azt hirdetik, amit egyesülve: a Názáretbeli Jézus isteni küldetését. Péter és Pál is viszálykodtak egy darabig együtt, de a Krisztus ügye ellen szintén semmi vádsvakuk. Az egy Júdást kivéve, ki maga is így szóla: Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért (Mt 27,4). De mindnyájan, életük végéig, utolsó percéig abból a legtisztább indokból, hogy az elveszett lelkeket Istenhez vezessék: milliók gyűlölségével, utálatával, a legnagyobb nélkülözésekkel, kínokkal s végre a kereszt fájdalommal is szembezállanak, hirdetvén, hogy a Jézus a Krisztus, a Megváltó! — s midőn magukat feláldozták, összetört testeik fölött az ige győz! Valóban, ők nem a rajongásnak, nem a hiú reményeknek, nem a lángoló szenvedélyeknek, nem az emberi véleményeknek, hanem a tetteknek vértanúi, azoknak, amelyeket szemekkel láttak, kezeikkel tapogattak... Valóban, még koporsójukban is nekik az az Alfa és Ómega amaz első és utolsó, a kezdet és a végét: a Krisztus!

Íme, kedves Atyámfiak! Én ma mint egyéni nézetekkel bíró lelki pásztor, egészen háttérbe lépve, nehogy saját véleményemet láttassam rátok feltolni akarni, a tőlem kitelhető lelkiismeretességgel ezeket a történeti igazságokat igyekeztem veletek közölni. Ha hosszadalmas voltam, bocsássatok meg; a tárgyat még most sem merítettem ki. Annyit azonban, azt hiszem, kérhetek tőletek, hogy amely lelkiismeretesen akartam ma kitűzött céloknak megfelelni, amely igaz szándékom titeket az igazságra vezérelni, éppen olyan lelkiismeretesen és igazán fontoljátok meg ti is az általam mondottakat, járjatok végére azok igaz voltának; — honnan? a Szentírásból! Annak olvasása, abból a Krisztus szellemének elsajátítása s benne, mint Megváltóban vetett hit nélkül nincs keresztyén vallás, nincs protestantizmus — nincs protestáns ember! Tegyük félre azt, s az egész keresztyén vallásnak, a protestantizmusnak szívébe döftük a gyilkot!

Nem, nem! Jó, hogy a Krisztus győzelme nincs oly gyöngye eszközöktől feltételezve, mint amilyenek mi vagyunk! Jó, hogy a történelem mondja, hogy ha vannak is időkörök, midőn az ő képe egész népek vagy egyesek szívében el is homályosodik, bocsát újra az Úr a föld fiaira szomjúságot, azok visszatérnek ahhoz a forráshoz, mely szomjukat egyedül olthatja el. Jó, hogy be fog teljesedni az a prófécia: Vetek mindeneket az én lábaim alá, s akkor lesz a Krisztus az Alfa és Ómega, amaz első és utolsó, a kezdet és a végét! Ámen.

(Néhai Szász Domokos erdélyi református püspök, kolozsvári lelkész hátrahagyott negyven egyházi beszéde. Bp. 1903. II. köt. 11–24.)

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Hatalommal parancsol

Alapige: Márk 1,23–28
Bibliailvasás: Lukács 4,31–37

I.

Ez a gyógyítás — ördögűzés — Jézus első csodatétele.

Márk evangéliuma előbb a maga pörgő stílusában leírja azt, hogy Jézus Isten Lelkének az a felkentje, aki a Galileai-tenger partján elhívja első négy tanítványát, és aki szombatnapon a kapernaumi zsinagógában tanít. Itt a zsinagógában mindenekelőtt arra figyelnek fel az emberek, ami azonnal szembetűnő Jézus tanításában, s amit a Hegyi beszéd után is azonnal megállapítanak róla. Ez az azonnal szembetűnő jelenség az, hogy hatalommal tanít.

A Jézus tanításához párosuló hatalom először azt jelenti, hogy megbízatást kapott Istentől. Feljogosítást arra, hogy szabadon cselekedjék Isten országa megvalósulásának érdekében. Márk evangélista ezt így mondja: Jézus hatalommal parancsol, és parancsát engedelmesség követi.

Noha a kapernaumi zsinagóga nem úgy volt az Isten háza, mint a jeruzsálemi templom, mégis a tisztátalan lélek által megszállott embernek a megszabadulása egyértelműen azt jelentette a zsinagógai gyülekezet számára, amit Habakuk próféta könyvéből ismertek: az Úr az ő szent templomában van: hallgasson, némuljon el és engedelmeskedjék előtte mindenki. Vagy azt, amit a 106. zsoltár így mond: Isten megdorgálja a Vörös-tengert, rákiált, és az engedelmeskedik neki.

Ahol a tanítás után, az igehirdetés nyomán engedelmesség következik, ott maga Isten van jelen hatalommal. Ezt kell egészen világosan látnunk ezzel a csodával kapcsolatosan. Miért?

Először azért, mert ebben a történetben az az ember kötheti le kegyelmünket, akiben a tisztátalan lélek van. Úgy tűnhet számunkra, hogy a központban ez az ember vagy ez a fajta ember áll. Mintha a történet pörgése is erre irányítgatná figyelmünket. Mert Jézus hatalommal kezd tanítani a zsinagógában. Erre a tisztátalan eszelősen felkiált. Ettől kezdve pedig természetes, hogy mindenki erre az emberre kezd figyelni: mi fog történni ezzel az emberrel? Felfigyelnek az ördögökre, noha eddig semmi különös sem volt abban, hogy közöttük tartózkodott a zsinagógában. Isten tudja, talán máskor is és rendszeresen is ott volt közöttük.

Ha így gondolkozunk, akkor azonnal feltehetjük a kérdést: Ki az, aki az Ige elhangzásakor tisztátalannak bizonyult? Mit keres az istentiszteleten egy gonosz lélektől megszállott? És nem szükséges részletezni azt, hogy az ilyen kérdések milyen következményekkel járnak. Mert így a közösségben nem a szabadítás óhaja fogalmazódik meg. A közösség nem afelé halad, hogy a szabadulás és a megtisztulás érdekében cselekedjék. Hanem egymás kategorizálása kezdődik el, egymásnak nem a feloldása, hanem még fokozottabb mértékben való odabilincselése egy-egy nyilvánvalóvá lett bűnhöz. Ítélezés és kizárás következik. Hála Istennek, nem ezt történik a kapernaumi zsinagógában. És ez azért lehet így, mert az ilyen kérdések nem kapnak ott helyet, és mert Jézus előbb cselekszik, mint hogy az ottlevőknek alkalma lenne ennek a természetesnek tűnő, de bűnös emberi viszonyulásnak a kimondására. Milyen jó az, hogy Isten nem úgy ítél, mint az emberek, és hogy Jézus nem azért keres bennünket, hogy megkötözzön és nyilvánvalóvá lett rabságunkat állandósítsa. Az egymáshoz való viszonyulásaink közepette rá kell figyelnünk.

Másodszor azért kell előttünk legyen az, hogy az Ige hirdetésekor maga Isten van jelen hatalommal, mert téves lenne az, ha ennek az Igének a megértése érdekében a

modern orvostudomány és pszichológia eredményeit próbálnánk alkalmazni, hogy ezek segítségével próbáljunk diagnózist mondani az úgynevezett ördögös állapotáról. Mondhatnánk például azt, hogy ez az ember szkizofrén volt, mert többes számban beszélt az előbb, mintha tudata kettéhasadt volna és több személy lakna benne, de utána úgy beszél, mint egy normális elméjű, amikor ezt mondja: „Tudom, hogy ki vagy te...” Ha ezt megtennénk, akkor éppen ezt a csodát akaránk feltétlenül magyarázni, de egyben el is homályosítani azt, amiről ez a leírás valóban beszélni akar. De egyáltalán van-e magyarázat az igazi csodára?! Mert ha igen, akkor az már nem igazi csoda. S ha azt itt történetekre nem úgy tekintünk, mint csodára, akkor ezt a történetet már nem tekintjük többé Isten Igéjének. Ezentúl pedig ismét egy bizonyos embertípusra fogunk gondolni, és ezzel egy olyan sajátos esetnek fogjuk nyilvánítani ezt a gyógyulást, mely beszűkíti ezt a csodát, mivel sajátosan csak egyfajta nyomorúságra érvényesítjük azt. Természetesen valaki máséra. Vagy pedig így: sajnos nem én vagyok az, akin segíthetne Jézus, mert az én esetem más, mint az ördögösé. És Isten őrizz attól, hogy én legyek a szóban forgó ember. Holott itt nem is a megszállottságról van szó, a megszállott személyről, hanem egy emberről. Nem arról a tisztátalanról, akire újjal lehet mutatni, akinek neve van, és aki így vagy úgy néz ki. Ha ez tényleg lényeges volna, akkor az evangélium nem mellőzte volna ezeket a részleteket. Ő csak egy az emberek, a gyülekezeti tagok közül, akinek nincs neve. Akiről semmi közelebbit nem enged megtudni sem Jézus, sem pedig Márk.

Az is fontos, de egyben szinte meglepő, hogy a gonosz lélektől való szabadulás után sem tudunk meg semmi többet erről az emberről. Inkább az van feltűnően részletezve, hogy mi megy végbe ebben az emberben, és hogy milyen nagy változás megy végbe benne Jézus parancsára.

Ez az ember tehát ott van a gyülekezetben. Isten tudja, de az sejthető, hogy nem ütött el a többi, úgymond normális gyülekezeti tagtól. Talán úgy élt, mint más, de akiről senki sem tudta igazán, hogy mi is lakozik benne. Akkor azonban, amikor Jézus kezdte hatalommal hirdetni az Igét a zsinagógában, fájdalmasan kiáltott fel. Felháborodottan próbálja elutasítani Jézust, mert úgy érzi, hogy Jézus jelenlétében valamit fel kell adnia önmagából, illetve teljesen szakítania kell eddigi életével.

Anélkül, hogy megerőtleníteni akarnám ennek a történetnek a valóságosságát és üzenetét, azt mondom, hogy ebben a csodatörténetben Isten egy típust állít elénk. Egy olyan sokakat képviselő esetet és egy olyan gyógyulást, amelyben fel kell fedeznünk magunkat is. Egy olyan esetet, anélkül, hogy rólunk van szó. Nem egy bizonyos fajta emberről, hanem rólunk. És anélkül, hogy kétségbe vonnám ennek a leírásnak a valóságát, melyben ez a valaki hangosan kiáltott fel — és ez volt a Jézus igehirdetésére adott válasza —, azt is mondhatom, hogy ez a történet egyben példázat is. Sőt, sajátos értelemben hiperbola is, mert ez a valaki felerősítve, hangosan mondja ki azt, ami bennünk rejtetten, mások előtt legtöbbször érzékelhetetlen módon megy végbe. És pedig azt, hogy az igehirdetés szavára az ellenkezés a válaszuk. S amikor ezeket így mondom, csodálattal állok meg Isten Igéjének valósága és igazsága, csodálatos gazdagsága és hatalma előtt, mivel egyszerre annyi mindent tud kifejezni a mennyekiek felől és rólunk is.

II.

Elhangzik az Ige, és tudjuk azt, hogy Isten meg akar szabadítani minket. Az óember viszont ellenkezik. Egyenesen fájdalmas a vele való szakítás. Meg tudjuk magyarázni: lám, tulajdonképpen egészen normális az életvitelünk, nem voltunk másoknál gonoszabbak. Ott voltunk a gyülekezetben. És érvelünk. Érvelünk, ha nem is Istennel szemben, de sokkal inkább óemberünk megtartása mellett, mert egyszerűen ehhez vagyunk kötve, mert ezt szoktuk meg, s minden más idegen a számunkra.

Ez a történet drámaian hangsúlyozza, hogy ennek az ellenkezésnek véget kell érnie. Mert Jézus hatalommal parancsol! El kell csendesednünk Isten előtt, hadd mondja ki ő a végső parancsot a megszabadulásra. Erre hatalma van!

A tisztátalan lélek nagy kiáltása úgy tekinthető itt, amint az ellenkező ember halálusájának utolsó kiáltása. Ez egyben biztatás számunkra is: Jézusnak hatalma van legyőzni a mi ellenkezésünket. Jézus megtisztít, megszabadít és felszabadít a maga számára és az ő szolgálataira.

A történet záradéka nem arról beszél, hogy mi történt ezután a felszabadult emberrel, hanem arról, hogy Jézus hatalmának híre elterjedt szerte Galileában.

Aki ebben a csodatörténetben nem egy másik emberre, hanem magára mer ismerni, az már tudja, hogyan kell hallgatnia Isten Igéjét. Azt Isten szabaddá teszi: szabaddá az ő hatalmának hirdetésére. Ámen.

Bolyki János

Budapest

Életforma és új élet

Alapige: Máté 7,11.16–19

Bibliaolvasás: Máté 21,18–22

A felolvasott igeszakaszban három igehirdetés szerepel. Az egyik igehirdetés a Keresztelő Jánosé; a harmadik igehirdetés csak egy mondat, amit az evangélista így mond: „igazoltaték a bölcsesség az ő fiaitól”. Az evangélista így tesz bizonyosságot Jézus igehirdetéséről. A középső, a hosszú, a részletes igehirdetésben Jézus jellemzi Keresztelő Jánost és önmagát. Akármilyen hosszú is ez az igehirdetés, mégis mint minden igehirdetés, ez is egy mondatban összefoglalható. Ez az egy mondat ennyi: Keresztelő János életforma-változtatásra hív. Jézus Krisztus pedig új életre hív, és ezt ő adja is mennyei erőivel nekünk.

Keresztelő János volt az a nagy próféta, aki életforma-változtatásra hívta akkor a népet, s ez országos mozgalommá vált akkor. Az emberek mindig belerögzülnek a saját életükbe, és ha az „divattá” válik, akkor mozgalommá lesz. Bizony meg kellene változnunk. Ez óriási dolog, ez a gyökerekig hat. Keresztelő János pont azt mondta, hogy a léha, a puhány, az Istennek el nem kötelezett életből Istennek szentelt élet kéne hogy szülessék.

Az Úr Jézus Krisztus három különös kérdést tesz fel a sokaságnak Keresztelő Jánossal kapcsolatban. Figyeljük meg, hogy mind a háromra nemleges választ vár és mintegy a fonákjáról mutatja be Keresztelő Jánost.

Ez az első kérdés: mit látni mentek ki a pusztába? Amikor a Jordán partjához kimentek és melletteket verve bánjátok a bűnötöket — nádszálat láttok, amit a szél hajtogat? Aki jól ismeri a Szentírás világát, az tudja, hogy ez a „nádszál” Heródes Agrippa negyedes fejedelem, Keresztelő János ellenpárja. Róla a kortörténet feljegyzi, hogy amikor trónra lépett és pénzt kellett veretnie a maga kis királyságában, akkor nem a római császár képét verette a pénzre, mert akkor megvádolta volna a népe, hogy emberarcot, pogány arcot veret az Isten népének a pénzére; nem is a maga jelképeit, mert akkor megvádolták volna a császáriak, hogy hatalomra tör, hanem a nádszálat. Miért a nádszálat? Nem azért, mert a Jordán partján nőtt a nádszál, mert ettől még a pálmafa vagy fügefa is lehetett volna az ország jelképes növénye. Politikai program volt ebben, így azt mondotta el, hogy nem jöhet olyan szél Rómából, a császártól, de Jeruzsálemből sem, a főpapoktól, amire ő meg ne hajlana. A nádszál hajlik, de nem törik meg. Ez volt az ő életeszménye. Ezzel szemben állt Keresztelő János, aki megtört, mint a tölgyfa. A költő mondja a tölgyfáról, hogy „méltóságos derekát be nem görbítheti, inkább kettébe törik”.

Amikor Heródesnek azt mondta, hogy nem szabad a te testvéred feleségével élned, akkor börtönbe került a próféta. Heródes nem vonta vissza ítéletét és lefejeztette Keresztelőt.

Jézus már az első kérdésben mindjárt rámutat Heródesre, és szembeállítja vele Jánost. Keresztelő nem nádszál ember, nem véleményét folytonosan változtató ember; ő a tölgy, aki megtörik, de nem hajladozik.

És a következő kérdés is mennyire jellemző a Heródes Agrippa és Keresztelő János ellentétére: Mit látni mentek a pusztába? Puha ruhába öltözött embert? Jézus hozzászól: íme, akik puha ruhában vannak, a királyi palotában vannak.

Mi minden van a mögött a szó mögött, hogy puha ruha! A puhány Heródes! A Keresztelő János lefejezése előtt olvassuk a történetet Heródes születésnapjáról, amikor meghívta az előkelőségeket, az ezredeseket, a nép vezetőit, amikor Salome táncolt, ami nagyon illetlen dolog volt akkoriban, hogy ivó férfiak között egy fiatal lány táncoljon. Akkoriban a férfiak dolga volt a tánc, és amikor azt kérdezte, hogy mit adjak neked ezért a táncért, akkor a lány azt felelte, hogy a Keresztelő János fejét. Akkor a vörös bor után piros vér ömlött, mert egy tálban hozták a Keresztelő János fejét. A nép tudta, Jézus még jobban tudta, hogy mi folyt ott Heródes palotájában. Ez a puha ruha!

Ezzel szemben miként öltözött Keresztelő János? Teveször ruhába. Hadd mondjam el, hogy a teveször ruha már a Jézus Krisztus korában is kiment a divatból. Ez 800 évvel korábban a próféták öltözete volt, mely nagyon szúrta a viselőjét. A puritánságnak, sőt az önmegtartóztatásnak, sőt az aszkézisnak volt ez a jelképe. A puha ruha világában, luxusában Heródes könnyelmű ígéreteivel úgy tett, mintha egy hatalmas keleti fejedelem lett volna, pedig csak egy Baranya meg Tolna megye nagyságú országon uralkodott mint negyedes fejedelem. Ebből a világból hívott Keresztelő János az Istennek szentelt életre. Nála nem pecsenyék voltak a tálban, hanem szárított sáska és erdei méz, de az Istennek szentelt élet bizonyosságáról tanúskodott.

Az életforma-változtatás ma nagyon időszerű gondolat. Nagyon sok minden erősíti azt, hogy az emberek tudatosan meg akarják változtatni az eddigi életformájukat. Erre fele sok változás ment körülöttünk végbe. Nem kellene, nem volna illő, hogy amikor a társadalmi, a politikai rend és gondolkodás megváltozik, akkor az az életformában is visszatükröződjék. Vagy a helyzet, ami nem valami rózsás, nem arrafele kéne hogy indítson bennünket, hogy ha sok a „puha ruhánk”, akkor abból egyet adjunk annak, akinek nincs és legalább jelképesen „teveször” öltönyt vagy köpenyt kellene viselnünk? Vagy az Istennek nem tetsző, istentelen életformából nem kéne oda jutni, hogy életformát akarjunk változtatni?

Tudom, hogy a fiatalokat különösen vonzza, amikor egy-egy igazán Istennek átadott életű emberrel találkozunk, akit nem befolyásolnak a körülmények, aki szabad attól, hogy miye van, vagy miye nincs. Nagyon jó lenne megkérdezni magunkat, hogy nekünk miben kell az életformánkat megváltoztatni? Talán a szavainkra kellene jobban ügyelni, mert nincsen súlya az Istenről való bizonyoságtételünknek, ha annyi ostoba, léha beszéd is kijön a szánkából! Talán a pénzünkkel kellene másképpen gazdálkodnunk, és rá kéne jönnünk arra, hogy az nem a mienk, azt csak nekünk adta Isten, hogy használjuk az ő dicsőségére. Talán a kapcsolatainkat kellene megváltoztatni, vagy éppen új, szebb és szolgálatra készítő kapcsolatokat kellene létesítenünk. Igen, jó dolog a Keresztelő János hirdetése: meg kell gyökeresen, azaz radikálisan változtatni az életformánkat. De tanuljuk meg az Úr Jézustól, hogy ez nem elég. Nagyon fontos, de nem elég! Azt mondja: Nem csak ítélethirdetőt jöttetek hallgatni a pusztába, amikor a Keresztelőre hallgattatok. Keresztelő az életével és a szavaival több, mint az ítélet hirdetője: próféta, sőt prófétánál is nagyobb! Ezért idézi az Ószövetséget: Keresztelő az Isten követe.

Az eredeti szöveg ezt így mondja: az Isten angyala, akit Isten küld maga előtt, hogy a követ megkészítse annak az útját, akinek az eljövetelet hirdeti. Vagyis magának Istennek készítsen utat.

De Jézus szempontjából semmilyen életforma-változásnak nincs maradandó jelentősége, ha a végén nem találkozunk Jézus Krisztusban Istennel. Ha azonban találkozunk, akkor van jelentősége!

A tisztátalan lélek nagy kiáltása úgy tekinthető itt, amint az ellenkező óember halálusájának utolsó kiáltása. Ez egyben biztatás számunkra is: Jézusnak hatalma van legyőzni a mi ellenkezésünket. Jézus megtisztít, megszabadít és felszabadít a maga számára és az ő szolgálataira.

A történet záradéka nem arról beszél, hogy mi történt ezután a felszabadult emberrel, hanem arról, hogy Jézus hatalmának híre elterjedt szerte Galileában.

Aki ebben a csodatörténetben nem egy másik emberre, hanem magára mer ismerni, az már tudja, hogyan kell hallgatnia Isten Igéjét. Azt Isten szabaddá teszi: szabaddá az ő hatalmának hirdetésére. Ámen.

Bolyki János

Budapest

Életforma és új élet

Alapige: Máté 7,11.16–19

Bibliaolvasás: Máté 21,18–22

A felolvasott igeszakaszban három igehirdetés szerepel. Az egyik igehirdetés a Keresztelő Jánosé; a harmadik igehirdetés csak egy mondat, amit az evangélista így mond: „igazoltaték a bölcsesség az ő fiaitól”. Az evangélista így tesz bizonyosságot Jézus igehirdetéséről. A középső, a hosszú, a részletes igehirdetésben Jézus jellemzi Keresztelő Jánost és önmagát. Akármilyen hosszú is ez az igehirdetés, mégis mint minden igehirdetés, ez is egy mondatban összefoglalható. Ez az egy mondat ennyi: Keresztelő János életforma-változtatásra hív. Jézus Krisztus pedig új életre hív, és ezt ő adja is mennyei erőivel nekünk.

Keresztelő János volt az a nagy próféta, aki életforma-változtatásra hívta akkor a népet, s ez országos mozgalommá vált akkor. Az emberek mindig belerögzülnek a saját életükbe, és ha az „divattá” válik, akkor mozgalommá lesz. Bizony meg kellene változnunk. Ez óriási dolog, ez a gyökerekig hat. Keresztelő János pont azt mondta, hogy a léha, a puhány, az Istennek el nem kötelezett életből Istennek szentelt élet kéne hogy szülessék.

Az Úr Jézus Krisztus három különös kérdést tesz fel a sokaságnak Keresztelő Jánossal kapcsolatban. Figyeljük meg, hogy mind a háromra nemleges választ vár és mintegy a fonákjáról mutatja be Keresztelő Jánost.

Ez az első kérdés: mit látni mentek ki a pusztába? Amikor a Jordán partjához kimentek és mellettek verve bánjátok a bűnötöket — nádszálat láttok, amit a szél hajtogat? Aki jól ismeri a Szentírás világát, az tudja, hogy ez a „nádszál” Heródes Agrippa negyedes fejedeleme, Keresztelő János ellenpárja. Róla a kortörténet feljegyzi, hogy amikor trónra lépett és pénzt kellett veretnie a maga kis királyságában, akkor nem a római császár képét verette a pénzre, mert akkor megvádolta volna a népe, hogy emberarcot, pogány arcot veret az Isten népének a pénzére; nem is a maga jelképeit, mert akkor megvádolták volna a császáriak, hogy hatalomra tör, hanem a nádszálat. Miért a nádszálat? Nem azért, mert a Jordán partján nőtt a nádszál, mert ettől még a pálmafa vagy fügefa is lehetett volna az ország jelképes növénye. Politikai program volt ebben, így azt mondotta el, hogy nem jöhet olyan szél Rómából, a császártól, de Jeruzsálemből sem, a főpapoktól, amire ő meg ne hajlana. A nádszál hajlik, de nem törik meg. Ez volt az ő életeszménye. Ezzel szemben állt Keresztelő János, aki megtört, mint a tölgyfa. A költő mondja a tölgyfáról, hogy „méltóságos derekát be nem görbítheti, inkább kettébe törik”.

Amikor Heródesnek azt mondta, hogy nem szabad a te testvéred feleségével élned, akkor börtönbe került a próféta. Heródes nem vonta vissza ítéletét és lefejeztette Keresztelőt.

Jézus már az első kérdésben mindjárt rámutat Heródesre, és szembeállítja vele Jánost. Keresztelő nem nádszál ember, nem véleményét folytonosan változtató ember; ő a tölgy, aki megtörik, de nem hajladozik.

És a következő kérdés is mennyire jellemző a Heródes Agrippa és Keresztelő János ellentétére: Mit látni mentek a pusztába? Puha ruhába öltözött embert? Jézus hozzászól: Íme, akik puha ruhában vannak, a királyi palotában vannak.

Mi minden van a mögött a szó mögött, hogy puha ruha! A puhány Heródes! A Keresztelő János lefejezése előtt olvassuk a történetet Heródes születésnapjáról, amikor meghívta az előkelőségeket, az ezredeseket, a nép vezetőit, amikor Salome táncolt, ami nagyon illetlen dolog volt akkoriban, hogy ivó férfiak között egy fiatal lány táncoljon. Akkoriban a férfiak dolga volt a tánc, és amikor azt kérdezte, hogy mit adjak neked ezért a táncért, akkor a lány azt felelte, hogy a Keresztelő János fejét. Akkor a vörös bor után piros vér ömlött, mert egy tálban hozták a Keresztelő János fejét. A nép tudta, Jézus még jobban tudta, hogy mi folyt ott Heródes palotájában. Ez a puha ruha!

Ezzel szemben miként öltözött Keresztelő János? Teveszőr ruhába. Hadd mondjam el, hogy a teveszőr ruha már a Jézus Krisztus korában is kiment a divatból. Ez 800 évvel korábban a próféták öltözete volt, mely nagyon szúrta a viselőjét. A puritánságnak, sőt az önmegtartóztatásnak, sőt az aszkézisnak volt ez a jelképe. A puha ruha világában, luxusában Heródes könnyelmű ígéreteivel úgy tett, mintha egy hatalmas keleti fejedelem lett volna, pedig csak egy Baranya meg Tolna megye nagyságú országon uralkodott mint negyedes fejedelem. Ebből a világból hívott Keresztelő János az Istennek szentelt életre. Nála nem pecsenyék voltak a tálban, hanem szárított sáska és erdei méz, de az Istennek szentelt élet bizonyosságáról tanúskodott.

Az életforma-változtatás ma nagyon időszerű gondolat. Nagyon sok minden erősíti azt, hogy az emberek tudatosan meg akarják változtatni az eddigi életformájukat. Erre fele sok változás ment körülöttünk végbe. Nem kellene, nem volna illő, hogy amikor a társadalmi, a politikai rend és gondolkodás megváltozik, akkor az az életformában is visszatükröződjék. Vagy a helyzet, ami nem valami rózsás, nem arrafele kéne hogy indítsa bennünket, hogy ha sok a „puha ruhánk”, akkor abból egyet adjunk annak, akinek nincs és legalább jelképesen „teveszőr” öltönyt vagy köpenyt kellene viselnünk? Vagy az Istennek nem tetsző, istentelen életformából nem kéne oda jutni, hogy életformát akarjunk változtatni?

Tudom, hogy a fiatalokat különösen vonzza, amikor egy-egy igazán Istennek átdott életű emberrel találkozunk, akit nem befolyásolnak a körülmények, aki szabad attól, hogy mi je van, vagy mi je nincs. Nagyon jó lenne megkérdezni magunkat, hogy nekünk miben kell az életformánkat megváltoztatni? Talán a szavainkra kellene jobban ügyelni, mert nincsen súlya az Istenről való bizonyágtételünknek, ha annyi ostoba, léha beszéd is kijön a szánkából! Talán a pénzünkkel kellene másképpen gazdálkodnunk, és rá kéne jönnünk arra, hogy az nem a mienk, azt csak nekünk adta Isten, hogy használjuk az ő dicsőségére. Talán a kapcsolatainkat kellene megváltoztatni, vagy éppen új, szebb és szolgálatra készítő kapcsolatokat kellene létesítenünk. Igen, jó dolog a Keresztelő János hirdetése: meg kell gyökeresen, azaz radikálisan változtatni az életformánkat. De tanuljuk meg az Úr Jézustól, hogy ez nem elég. Nagyon fontos, de nem elég! Azt mondja: Nem csak ítélethirdetőt jöttetek hallgatni a pusztába, amikor a Keresztelőre hallgattatok. Keresztelő az életével és a szavaival több, mint az ítélet hirdetője: próféta, sőt prófétánál is nagyobb! Ezért idézi az Ószövetséget: Keresztelő az Isten követe.

Az eredeti szöveg ezt így mondja: az Isten angyala, akit Isten küld maga előtt, hogy a követ megkészítse annak az útját, akinek az eljövételét hirdeti. Vagyis magának Istennek készítsen utat.

De Jézus szempontjából semmilyen életforma-változásnak nincs maradandó jelentősége, ha a végén nem találkozunk Jézus Krisztusban Istennel. Ha azonban találkozunk, akkor van jelentősége!

Tehát úgy akarjuk az életünket megváltoztatni, hogy a végén ne csak egy más életformájú ember nézzen velünk a tükörből szembe, hanem a mi Urunk maga nézzen velünk szembe, amikor leborulunk előtte és azt mondjuk: ímé, megérkeztünk hozzád egy nagyon idegen élethől egy hozzád vezető életbe. — Így igen, így van értelme az életforma-változtatásnak, így minden elhagyott csúf szokásunk, rossz kapcsolatunk, bűnünk nagy áldás lehet, mert közelebb visz hozzá.

Érdekes, hogy az Úr így folytatja: nincs asszonytól született ember, aki nagyobb Keresztelő Jánosnál, de amikor fenn van már előttünk Keresztelő János a csúcson, akkor mintha már le is zuhanna, mert így folytatja: „de aki az Isten országában a legkisebb, nagyobb önálá”. Igen, mert az Isten országában már többről van szó, mint életforma-változtatásról. Ott arról az új életről van szó, amit ajándékba hozott nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus. Ha csak az életformát változtatom meg és nem találkoztam Istennel a Krisztusban, akkor beképzelt leszek, akkor lenézem azt, aki nem tudta a bűneit elhagyni, akkor mindig magasról beszélek: lásd, így kellene élned, mint ahogy én élek, de így csak magammal találkoztam, és nem Istennel.

De mit mond Jézus? Jézus Krisztus azt mondja, hogy én új életet hozok nektek, és hogy adom is ennek az új életnek az erőit. Hogyan? Aki elmélyed az Igében, az többet is talál.

Az első az Igében a közösségvállalás. Jézus úgy adott az embernek új életet, hogy leült a bűnösökkel és a vámszedőkkel egy asztalhoz. Keresztelő János még az úgynevezett rendes polgárookra is rásütötte az istentelenség bélyegét, és joggal, mert Isten ítélőszéke előtt nem állhattak meg. — S mit csinált Jézus? Nézte, hogy kiket nem fogad be a társadalom, kiket közösít ki a jeruzsálemi főpapok társasága és a farizeusok csoportja. És leült az evangélista mellé, aki ezt leírja. Ő volt az a Lévi-Máté, a vámszedő, aki amikor a vámszedőasztalt otthagya és követte Jézust, akkor nagy vendégséget csapott, de kinek? Hát csak a többi vámszedőnek? Egy pap, vagy lévita, vagy farizeus le nem ült volna egy asztalhoz vele. És akkor Jézus leült vele egy asztalhoz, és akkor tért meg Lévi, a későbbi Máté evangélista. Amikor Jézus elhívta, akkor otthagya bűneit, de amikor leült mellé, akkor megtalálta a Megváltóját! Az Úr Jézus Krisztus — állítom — több és mélyebb hatást gyakorolt a közösségvállalásával, mint Keresztelő János az Isten ítéletét suhogtató ostorával.

Egy szép magyar vers is van arról — valamikor az elemiben tanultam ezt —, hogy „szél úrfi meg az öreg nap” fogadtak, hogy a vándor köpenyét ki veszi le hamarabb. A szél fúj, de akkor a vándor a köpenyét még jobban összehúzta. A nap süt, és akkor a vándor önként leveszi a köpenyét... Nagyon együgyű, kisgyerekes dolog, de valahogy így tudnám mondani, hogy a bűnnek a köpenyét előbb csak magára húzza az, aki hallotta az ítéletet, és ilyesmit szokott mondani: más még rosszabb nálam, miért ilyennek teremtett Isten, de amikor a kegyelem melege süt, akkor szégyelljük ezt a csúf köpenyt, minek is az rajtam, nincs arra szükségünk és ledobjuk. Hihetetlen hatása volt annak, amikor a vámszedők és a bűnösök mellé, a fővámszedő Zákéus, a bélpoklos Simon farizeus mellé leült Jézus, a tiszta a tisztátalanok mellé. De azok nem maradnak tisztátalanok. Sokszor félreértjük ezt, és amikor azt halljuk, hogy Jézus vállalta, hogy a bűnösök barátja legyen, akkor azt mondjuk, hogy mi is vállaljuk. Igen ám, csakhogy ő úgy vállalta, hogy a bűnösök nem maradtak bűnösök többé.

Jézus Krisztus tehát az új életet egyrészt így hozta, hogy közösséget vállalt azokkal, hogy közösséget vállalt velünk. Hadd szólítsalak meg, de magamnak is mondom: Testvérek! Közösséget vállal veled akkor is, ha te olyan valaki vagy, akivel nem sokan vállalnának közösséget. Lehet, hogy a társadalom szélére sodródótál, mert valamikor talán jobb napokat láttál, ám most megvetik az öregségedet, vagy megvetik a fiatalságodat, de Jézus Krisztus a bűneid ellenére is közösséget vállal veled. Es ezzel már adja is az új élet erőit, mert ezek az isteni élet erői.

A másik módszere — nem módszere, hanem a másik kegyelmi eszköze — Jézusnak az igehirdetés. Nagyon szép képpel hasonlítja össze a Keresztelő igehirdetését és a magáét. Ott vagyunk a forró ókori Keleten, egy piacon. A gyerekeket kicsapják, hogy játsszanak a piacon, mert játszótér nincs. A gyerekek a forró melegben unatkoznak, és

azt mondják egymásnak: sípoltunk néktek, és nem perdültetek táncra! Siralmas énekeket zengtünk néktek, és nem sírtatok. Tudjátok, a „sípoltunk néktek” a lagzi-játék. Ma is vannak magyar gyerekek, akik azt játsszák, hogy „játsszunk lagzist!”. Mondtam, hogy akkor a férfiak dolga volt a tánc. A fiúknak mondták a lányok, hogy mi sípoltunk és ti nem jártátok el a lakodalmas táncot. Erre a felelet az, hogy mi meg siralmas énekeket zengtünk — ezt a lányoknak mondják, ők voltak a siratóasszonyoknak az utánzói a játéokban —, és nem sírtatok. Temetősdit akartunk játszani, és nem sírtatok...

Mit jelent ez? Hát a kétféle igehirdetőt: Keresztelő Jánost, aki a siralmas énekeket mondta el, amivel egy népet, egy életformát, egy egész világot, sőt az egész Ószövetséget elsratta, és a nép hallgatta, de nem sírt. Jézus Krisztus pedig a lakodalmas éneken jelölte meg az igehirdetésének lényegét, és azt mondta: Izráel, a próféták szerint te az Úristennek a jegyese vagy, igaz, nagyon hűtlen jegyese. Igaz, nagyon érdemtelen jegyese, aki mindenkivel, a bálványokkal és minden néppel paráználkodtál, de most énbennem eljött hozzád az az Isten és azt mondja: te hűtlen vagy, de én hűséges maradtam! Térj vissza hozzám, mert megváltottalak. És ezért volt lakodalmas ének az Úr Jézus igehirdetése, és ezért kellett volna — jelképesen mondom — táncra perdülni, amikor hallották azt.

Tudjuk, hogy az európai hideg és komoly istentiszteleten kívül van olyan istentisztelet, éppen protestáns, ahol örömben táncra perdülnek az emberek, és ha ez nem valami modorosság, akkor talán helye van. Jézus Krisztus is így jellemezte magát: eljött a Völégény a menyasszonyhoz.

De vigyázzunk, mert akkor is és most is, bennünk igehallgatókban, magamat is annak számítom — van egy óriási kísértés mind a kétféle igehirdetéssel szemben. És pedig az, hogy mesteri módon kijátsszuk az egyiket a másik ellen. Amikor halljuk az ítélethirdetést, a bűn nevén nevezését és ostorozását, akkor azt mondjuk: hát minék ez, mert van kegyelem. Amikor halljuk a kegyelmet, akkor azt mondjuk: nem mehetek a kegyelemhez, hisz itt vannak a bűneim. És egyik igehirdetést sem vesszük komolyan. Hiszen Jézus épp azt mondta a népnek, hogy olyan következetlenek vagytok, mint a gyerekek a piacon, akik a siralmas énekre nem sírtak, a sípolásra nem táncoltak!

A piacon ülő gyerekeknek csak az a büntetése, hogy unatkoznak, és az a büntetése, hogy nem tudnak játszani. Az igehallgatóknak is büntetése lehet az, hogy unatkozik, mert nem üti szíven sem a megtérésre hívó szó, sem a bűnbocsánat hirdetése, de a nagyobb büntetése az, hogy mentes lesz élete az Igétől!

Jézus Krisztusnak tehát a másik áldott eszköze az igehirdetés, s ebben az ítéletet és a kegyelmet egyformán komolyan kell vennünk.

A harmadik pedig az, hogy adja mennyei lényének az erőit. Így beszél önmagáról: „eljött az embernek Fia”. Az akkori nyelven azt jelenti, hogy nem Názáretből jött, nem Betlehemből jött el, hanem onnan, Istentől jött el, amit mi úgy hívunk, hogy túlvilág, transzcendens, másik élet. De csak dadogunk, amikor erről beszélünk. Onnan jött le, ahonnan minden segítséget várhatunk, ahol az örökkévalóság lakozik, ahova vágyódunk. Eljött megbízatással, eljött, mint Isten drága küldötte, és amikor eljött, akkor a megváltás erőit hozta magával. A megváltás erőit még a kereszten is. Hiszen az evangéliumnak — jól tudjátok ti is, én is tudom — az az ereje, hogy amikor ez a világ visszautasította Jézus igehirdetését és küldetését, amikor keresztre feszítette — akkor is, legyőzve is igazán győzött! Akkor működtek leginkább a megváltás erői, mert a kegyelem a keresztről árad 2000 éve reánk. Tehát Jézus adja az életet! Egyszerűen el kell tőle kérni és venni! Egyszerűen komolyan kell venni, hogy minden bűnömért tökéletesen eleget tett az ő drága vérével a kereszten, és hogy nekem Isten Jézusért új életet adott. Köszönd meg, fogadd el, és most az egyszer ne arra nézz, hogy hány embernek lett új élete, és ne arra nézz, hogy annyi benned a régi, hanem nézz erre az új életre, amelyik ingyen lehet a tiéd! Jézus Krisztus így ad nekünk új életet.

Most hadd valljak meg valamit a 40 éven aluliaknak, mert a 40 éven felüliek közül sokan már tudják: én 42 évvel ezelőtt az áldott emlékü Jóó Sándor lelkipásztorhoz mind diák mentem el, és arra panaszkodtam, hogy én Jézus Krisztust nem ismerem

igazán. Istenben hiszek, hiszem a láthatatlant, akit nem is kell elképzelni, mindig is hittem benne, de ki ez a Jézus Krisztus? És azt mondta 42 évvel ezelőt看 Joó Sándor nekem: az az imádság. „Jézus, engedd, hogy megismerjelek” — ez az, amire Isten mindig válaszol, amit mindig meghallgat. Lehet, hogy egy hétig kell mondani, lehet, hogy egy fél évig kell könyörögni, de erre biztosan lesz válasz. Igaza volt. Egy hét után megismertem Jézus Krisztust úgy, mint aki nekem új életet ad, és hirdetem most, 42 év után is. Bár úgy lenne, hogy 42 év után megint lenne valaki, és mindig lenne ez a szent folytonosság, hogy nem csak az életformánk, nem csak rossz szokásaink változhatnak meg, hanem megváltott életet kaphatunk. Áldott legyen az Úr, hogy így van!

Most még röviden csak arról, hogy az igazi átváltozásnak aztán lesznek életforma-változásai, következményei is. Pl. az, hogy a gyülekezetekben mi is közösséget vállalhatunk azokkal, akikkel senki sem vállal közösséget; akik mellé senki sem ül le, mert abból nincs semmi haszon vagy semmi dicsőség: a megvetettek mellé, az elhagyottak mellé leülhetünk, őket felkereshetjük. Ez azt jelenti, hogy növekedik majd a gyülekezet, de olyanokkal, akiket Isten választ a gyülekezetbe. Vagy azt jelenti, hogy az igehirdetést nem szégyelljük?

A vallási nagyiparnak milyen sokféle eszköze van ebben a világban! A lélekre és a tömegek lelkére mi minden csodálatos eszközökkel lehet hatni! Ennek vannak szakértői és kellékei: egy lámpa, vagy a félhomály, egy szép ének, de nekünk csak egyetlen eszközünk van: az Ige tiszta hirdetése, mert ez tudja csak igazán megadni az embernek azt, hogy új életünk legyen.

De itt van az is, hogy ne szégyelljük az igehirdetést, ne szégyelljük Krisztust! Hát éppen most szégyelnénk, amikor nem szégyelltük akkor, amikor az uralkodó világnézet az ateizmus volt? Így van! Próbáltuk akkoriban magyarázni, hogy nem idealista ideológiát vallunk, mi a Krisztusban hiszünk. Mi nem egy eszmerendszert fogadtunk el csupán: mi Jézussal találkoztunk. Hogy lenne szabad akkor szégyelnünk ma, amikor nincs ateizmus, amikor theizmus van, elmondani azt, hogy mi nem valamiben hiszünk, hanem valakiben hiszünk, hogy mi a Krisztusban hiszünk!

Most rátérek arra a rejtélyes mondatra, amiben az evangélista mindezt összefoglalja: igazoltaték a bölcsesség az ő fiaitól. Ugye érzitek, hogy a bölcsesség, a megtestesült bölcsesség: a Jézus Krisztus! Ugye érzitek, hogy az ő fiai azok, akik róla tanúságot tesznek, akár egy ember, akár egy gondolat.

De mit jelent, hogy „igazoltaték”? Azt jelenti, hogy minden keresztyén ember Jézus Krisztus bölcsességét igazolja az életével. Azt jelenti, hogy minden igehirdetés rámutat a bölcsesség forrására, amiből az vétetett. Ha nem onnan vétetett, akkor nem igazi igehirdetés!

Különös dolog, hogy a Bibliában ez a szó: „igazoltaték” — ugyanaz, mint amit Pál apostol számtalan esetben leírt: „megigazítottaték”, azaz Isten igazzá nyilvánította, mert egy istentiszteleten, egy igehirdetésben két csoda történhet: az egyik az, hogy mi igazat adunk Istennek, a másik az, hogy bennünket Isten igazzá nyilvánít. Bárcsak ma megtörtént volna mind a kettő! Bárcsak megtörtént volna az, hogy azt monddod: igazad van, Istenem. Jó dolog az életforma-változtatás, de adj nekem többet! Adj, Uram, új életet! Ha Isten azt mondja rólad: te bűnös vagy és elveszett vagy, de én mégis igaznak talállak téged, mert nem csak rád nézek, hanem az egyetlen igazra nézek: a Krisztusra, akkor fogadd el ezt az ajándékot!

Adja a mi Urunk, hogy így legyen! Ámen.

Melita szigetén

Alapige: Apostolok cselekedetei 27,18-25;
28,1-5

Bibliailvasás: Zsoltárok 121,1-8

A felolvasott Ige Pál apostol utazásainak egyik részletét írja le. Jó nekünk erre az utazásra figyelni, mert mi is szüntelenül utazunk. Az egész naprendszerünk másodpercenként 22 km/h sebességgel megy a Herkules csillaghalmaz felé. Mióta az emberiség tud önmagáról, azóta szüntelenül megyünk, de a csillagászok még ma sem tudják megmondani, hogy honnan indultunk és merre megyünk.

Az egész emberi történelmen át nem tudunk erre rájönni; csak azt tudjuk, hogy utazunk. Szüntelenül utazunk. Utazunk Európával, utazunk Magyarországgal, utazunk Erdéllyel, utazunk a határon kívüliekkel, utazunk Kelet-Európával. Hová utazunk? Békességbe, boldogságba, szabadságba, egymás elismerésébe? Vagy vértengerbe, gyűlöletbe, hazugságba, gonoszságba, széthullásba? Hová utazik Magyarország és a magyar nép? Hová utaznak Európa népei? Hová utazunk, édes Istenem? Valamennyien utazunk: a gyermekkorból a felnőttkorba, a felnőttkorból az öregségbe, az egészségből a betegségbe, az életből a halálba, a halálból az örök életbe vagy az örök kárhozatba. Mindenki utazik. Nem tudunk kiszállni ebből az utazásból. Amikor éjszaka alszunk, akkor is utazunk, egyre közelebb jönnek az állomások, és nem mondhatjuk: engem ez nem érdekel, én kiszállok belőle. Nem lehet kiszállni a vonatból! Mindenki utazik. Te tudod-e, hogy hová utazol? Honnan jössz és hová ménsz? Miért jössz és miért ménsz? S tudja-e a népünk? Vagy úgy utazunk, mint az áradó folyón a hányatott fatuskó, ami ide-oda ütődik és nem tudja, hogy hova megy és miért megy?

Pál apostol tudta, hogy hová utazik. Pál apostol tudta, hogy miért utazik. Tudta, hogy Isten indította el. Az Isten kezében utazik. És tudta, hogy ha elesik, akkor Isten fel fogja fogni és az Isten kezébe érkezik vissza. Ez a történet erre tanít bennünket. A népek is utaznak. A mi népünk is utazik.

Ez az utazási történet egy nagy véres viharral kezdődik, amikor több napon át sem a nap, sem a csillagok nem látszanak. Tizennégy fekete éjszaka, amikor saját kezükkel dobálják ki előbb a hajó felszerelését, majd a rakományát, de mégis minden reménységük elvételét az életben maradásuk felől. Ismered ezt az utazást? Igazán itt kezdődött. Ez az utazás Mohácsnál kezdődött 1526-ban. Ismered ezt az utazást? Mikor saját kezünkkel hánytuk ki a hajó felszerelését, amikor sem a nap, sem a csillagok nem látszottak, csak nemzeti létünk nagy temetője, Mohács. S azóta mennyit utaztunk! Évszázadokon keresztül. Elvesztett szabadságharcok, elvesztett küzdelmek és reménységek, porba hullott életek, jött a török, jött a tatár, Nyugat és Kelet ütközőpontján minden belénk ütközött. Az elvesztett Rákóczi-féle szabadságharc, aztán 1849, majd 1956. Elvesztett szabadságharcok, két elvesztett véres világháború, menekülések és üldöztetések, fogságok és nyomorúságok, és körül mindenütt keserves kisebbségi sorsok. Mennyi vihar volt, s mennyi mindent ki kellett hányunk a hajóból: az iskoláinkat, a vagyonunkat, a személyes szabadságunkat, az életünket. Mennyi minden kikerült a hajóból, és mennyi mindent elrabolt tőlünk a vad vihar. S bár néha-néha legalább látszott volna egy reménycsillag, miként azt Reményik Sándor, a nagy erdélyi költő írta egyik versében: „Zöld csillagok: szíven fogott a szó... Te nagyon jól tudod: Nem kívántam soha sokat. Csak... élni, tebenned hinni, szeretni, remélni, S meghalni zöld Reménység-csillagok alatt.”

Sokszor még a csillagok is elvételtek tőlünk. Csak a sötétség maradt. Én nem ismerem a te utazásaidat; nem tudom, hogy mit veszítettél, hogy mit dobáltál bele a tengerbe, és hogy miként szakadt el a vitorlád s a kormány szerkezed. Nem tudom! Én csak azt tudom, hogy emberi élet nincs vihar nélkül. Én csak azt tudom, hogy nagy történelmi viharok vannak, és nagy személyes viharok vannak, hogy a szívekben dülő nagy viharok tombolnak. Élet nincs vihar nélkül. S egyszer majd át kell mennünk az

utolsó nagy viharon, amikor végleg elsüllyed a hajónk és csak a pusztá lélek marad meg. Ebben a vad viharban az utasok már mindent elveszítettek. Reménységük is elvétellett életben maradásuk felől. Mivel pogányok voltak, nem tudtak az élő igaz Jézus Krisztusról. Akkor Pálnak, akit fogolyként vittek a hajón, megjelent az Isten angyala és azt mondta: ne félj, Pál! A császár elé kell néked állanod, Isten veled lesz és ezért neked adta mindazokat, akik a hajóban veled utaznak. Senki sem vész el közülük.

Látjátok, kedves testvéreim, az anyaszentegyház kincse: Isten üzenete. Isten angyala a legvadabb viharokban is mellénk tud állni és azt tudja mondani: Ne félj, Pál, én veled vagyok!

Amikor a Duna-deltában vágtuk a nádat és nyakukban a géppisztollyal körbevettek a katonák, akkor egy szóra lettem figyelmes. Egy kiskatona énekelt. Ismerős volt a dallam. Valahogy közelebb húzódtam, s hallottam az éneket: „Az áldott orvos közeleg, a drága főpap Jézus.” Református sepsiszentgyörgyi fiú volt, akit oda soroztak be. Itt értettem meg, hogy Isten elküldi az angyalait még a legsötétebb éjszakában is, még a legnagyobb viharban is, hogy üzenjen neked: Ne félj, Pál! Én veled vagyok. S ha valami szépet szeretnék mondani, ha valami szép megtartó üzenetet szeretnék mondani Erdély nevében, az élő Jézus Krisztus nevében, akkor ezt az Igét üzenném: Ne félj, mohácsi nép, ne félj, szétszóratott magyarság, ne félj, meggyötört kelet-európai ember, én veled vagyok, én megtartalak téged. Pál elmondja a többieknek, hogy a hajó el fog süllyedni, de Isten megmarad és egy szigetre fogja majd őket kivezetni.

A hajó az mindig elsüllyed, kedves testvéreim; a nagy hajó is elsüllyedt, a Mohács előtti régi nagy hajó, az a Mátyás korabeli gyönyörű hajó. Az az európai nagyhatalom elsüllyedt, de Isten megmaradt.

Mi nem egyedül, hanem valakivel utazunk a hajóban, a népünk hajójában azzal utazunk, akinek Isten adott minket, akiért megtartatunk, akiért megmaradunk a süllyedő hajón akkor is, amikor nagy tömegben hajóroncsok úsznak a történelem tengerén. Mi valakivel utazunk. Mi az Úr Jézus Krisztussal utazunk! Minket neki adott Isten. Ha nem fogja meg a mi kezünket, akkor mi is elsüllyedünk a süllyedő hajóval. És nem marad más, csak a roncs a tengeren. Ha megtaláljuk őt és megfogjuk az ő kezét, akkor jöhet akármilyen nagy vihar és elsüllyedhet száz hajó, mi akkor is megmaradunk.

Pálék akkor egy szigetre vetődtek ki. A hajó roncsain kiúsztak a szigetre, és ott tűzzel fogadta őket Isten. Ott Málta szigetén. E sziget eredeti neve: Melita, azt jelenti: a megmenekülés szigete. Isten mindig gondoskodik a megmenekülés szigetéről. Én nem tudom, hogy neked milyen tapasztalataid vannak, de ha hiszel Istenben, akkor mindig lesz szigeted, ahol megmenekülsz. Nem tudom, mi lesz a megmenekülés szigete. Számomra egykor a hastífusz volt. Neked lehet, hogy egy másik nagy betegség lesz a menekülés szigete. Ki tudja, mi lesz? Ki tudja, milyen sötétben látszik a megmenekülés szigete?

De Isten mindig gondoskodik róla, hogy legyen. Kivetődnek a menekülés szigetére, és tűzzel várja őket Isten, hogy megszáradjanak és megmelegedjenek. Hisz éjszakákon át verte őket a vihar, hisz napokon át nem ettek semmit, és mindannyian ázott-fázott hajótöröttek voltak. És Isten azt akarta, hogy megmeneküljenek. Testvéreim, ki az közülük, aki ma egy kicsit nem hajótörött? Kinek nem törték össze az álmai? Ki az, aki valamiben nem csalódott? Kinek nem kellett otthagynia egy régi partot? Kit nem hagytak el régi, meghalt szerettei?

Melyik nép az Kelet-Európában, amelyik nem hajótörött? Hiszen végigtaposott rajtunk egy nagy vihar. Nemcsak a 150 éves török vihar, hanem egy fél évszázados istentelen vihar is. Ki az, aki nem hajótörött?

De Isten nagy tüzet rak. E tűz lángjai itt égnek az egyházban, az anyaszentegyház templomaiban, hogy oda menjen minden hajótörött ember és minden hajótörött nép, hogy fel tudjuk melegíteni és meg tudjuk szárítani a lelkünket, hogy újra életünk legyen. Sok tűz ég ezen a világon. Vannak áldott, szép tüzek. De mindegyik kialszik egyszer. Ilyen szép tűz volt a szüleid szeretete, a hitvestársad jósága, a gyermekeid ra-

gaszkodása. De egyszer mind kialusznak. És csak hamu marad, és csak egy fénykép marad a falon, csak egy gyászjelentés, és az emlékek tüzei is lassan kialusznak.

És vannak gonosz, vad tüzek. Világháborúk és gyűlöletek, elnyomatások és vérontások. Ezeket a tüzeket emberek millióival táplálják, hogy égjenek, hogy lobogjanak. De minden gonosz tűz kialuszik egyszer! A gyűlöletnek nincs hatalma, hogy mindörökké égjen. A történelemben is eddig minden gonosz tűz kialudt egyszer. Csak egy tűz van, ami megmaradt, ami soha ki nem alszik. Ez az Isten tüze! A Szentlélek tüze, akiről így énekeltünk: „Jövel Szentlélek Úristen.” Isten szeretetének lángja nem alszik ki soha.

Ha nem tudjuk megtalálni ezt a tüzet, amit drága áron rakott számunkra az Úristen a golgotai keresztfán, ha nem tudjuk megtalálni ezt a tüzet, akkor megfagyunk, elpusztulunk és elveszünk. Visszahúz bennünket a tenger, és magához húz a vihar. Ha megtaláljuk ezt a tüzet, akkor életünk lesz. Ott megmelegszik a tűz körül a hajótörött nép, az Isten kegyelméből megtartott nép. Ma is így van: égnek a tüzek szerte a világon, s Isten népe körülötte melegszik. Pál apostol is elmegy faágért, mert tudja, hogy nem elég csak melegedni a tűznél, hanem rakni is kell a tüzet, hogy nem elég csak beszélni a szeretetről, hanem szeretni kell, hogy nem elég csak beszélni az áldozatról, hanem áldozni kell, hogy nem elég csak beszélni Jézus Krisztusról és Istenről, hanem szeretni kell őket úgy, miként Pál apostol írja a Rómabeliekhez írott levelében. Nem elég csak beszélni, tenni kell. Ezért Pál apostol elindul, hogy ágat gyűjtsön a tűzre, de akaratlanul magához ölel egy viperát. Mégis ágat gyűjt a tűzre, melyek már megszáradtak, melyek lehulltak a fákról, melyekre a lassú korhadás sorsa várt. De Pál tudta, hogy azokban a száraz, korhadó ágakban fény és meleg van, csak oda kell tenni a tűzre, és kivirágzik a fény és a meleg belőlük.

Bizony, testvéreim, el kell indulni mindenkinek, el kell indulnia ennek a hajótörött Európának is, ennek a mi hajótörött népünknek is, és meg kell keresnünk minden ágat, minden földre hullott életet, minden elzüllött ifjút, minden tönkrement családot, minden reménytelen lelket, minden korhadó faágot, mert mindenkibe életet, meleget és fényt rejtett Isten. És ha nem öleled oda magadhoz és nem viszed oda a tűzhöz őket, az Isten tüzéhez, akkor elkorhad, föld lesz belőle és hiába élt. De ha egyszer lángra gyúl az Isten lángjától, akkor kivirágzik belőle a fény és a meleg, akkor világítani fog a lelke. Nem elég csak elfogadni az Isten tüzét, azt rakni is kell. Pál rakni akarja, s ekkor öleli magához a viperát. A mérges kígyó sokszor faágnak tudja álcázni magát. Észre sem vesszük, csak amikor áldott faágként a tűzre visszük, akkor mászik elő belőle a halál. Pált megmarja a vipera, de Pálnak eszébe jut Jézus Krisztus ígérete, aki azt mondta a tanítványainak, hogy aki benne hisz, ha halálosat iszik, akkor sem hal meg, hogy viperákat, mérges kígyókat vesz fel és nem ártanak neki. Ezzel ruházta fel az apostolokat Jézus. Pálnak ez eszébe jut, és belerázza a kígyót a tűzbe. És nem lesz semmi baja. Hát ne félj a kígyóktól! Kígyók mindenütt vannak, az Éden kerttől kezdve a Jelenések könyvéig, végig a Biblián mindenütt ott szerepel a kígyó, de ott van Isten is. Ne félj a kígyótól, ha belemarna is a lelkedbe, akkor se hagyj abba az áldott tűzrakást. Rázd bele a tűzbe, és nem fog ártani többé. Pál belerázza. Lobog a tűz. Megszáradnak és megmenekülnek a hajótöröttek. Hát amíg Mohácsra emlékezünk, ezt adja nekünk az Isten a menekülés szigetének partjain.

Azzal az étellel, ami még megmaradt, rakjuk a tüzet. Gyűjtsünk össze minden faágot, minden földre hullott életet, és rakjuk a tüzet. Mert nem a kígyóké a győzelem, hanem a megtartó örök Istené. Nézz körül! Lásd, égnek a tüzek Magyarországon, Európában, Erdélyben, Felvidéken, Kárpátalján, Délvidéken. Sok helyen vad, gyilkos tüzek égnek, de az Isten tüzei is égnek, és bevilágítják az életünket s a jövőnket. Melita szigetén, az Isten szigetén, hogy megmaradjunk, ne csak gyászra emlékező nép legyünk, hanem tüzet rakó, jövőt építő népe legyünk Istennek az ő kegyelméből. Ámen.

(Elhangzott Mohácsra, 1994. augusztus 28-án.)

A vak Bartimeus meggyógyítása

Alapige: Lukács 18,31-41
Bibliailvasás: Lukács 4,14-21

I.

Jézus Krisztus útban van Jeruzsálem felé. Útközben a tanítványok csoportja és a húsvéti ünnepre menő zarándokok serege követi. Jerikónál, az ősrégi városnál újabb zarándokok kapcsolódnak a menethez. Úgy tűnik, mintha az egész nép elindult volna. Jézus számára azonban ez az út több, mint ünnepi utazás. Indulás előtt félrevonja tanítványait, és azt mondja nekik: „Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik minden az Embernek Fián, amit a próféták megírtak.”

A Jeruzsálembe vezető ünnepi utazást Jézus a beteljesedés útjának nevezi. Vajon sejtik-e a tanítványok és a zarándokok ennek a kijelentésnek az értelmét? Az ünnepre igyekvő zsidók közül sokan ismerték a Názáreti Jézust. Galileában és Júdeában sokat beszéltek csodáiról, profetikusan erejű igehirdetéséről. A zarándokok a tanítványokat is, a Jézust követő asszonyokat és férfiakat is ismerték. Örvendtek annak, hogy együtt mehetnek Jézussal és a tanítványokkal. Ők azonban csak külső szemlélői voltak az eseményeknek. Olyanok voltak, mint a turisták, akik csak a látványosságokat veszik észre, csak a külsőségekre figyelnek. Azt, hogy a döntő órához, a beteljesedéshez közeledik Jézus, nem vették, de nem is vehették észre. Minden olyan volt, mint máskor, amikor húsvéti ünnepre indultak. Még a tanítványok sem ismerték fel, hogy sorsdöntő fordulat közeledik Jézus életében.

Ebben az Igében az a vigasztaló, hogy az evangélista nem hallgatja el a tanítványok értetlenségét. A 34. versben ezt olvassuk: „Ők pedig ezekből semmit sem értének, és e beszéd őelőttük el van rejtve, és nem fogták fel a mondottakat.” Annak ellenére, hogy a tanítványok Jézus közösségében bejárták az országot, annak ellenére, hogy hallgatták Isten országaról szóló tanítását, annak ellenére, hogy látták rendkívüli cselekedeteit, nem értették az Ember Fiának útját. Nem értették meg azt, hogy Jézusnak szenvednie kell és meg kell halnia. Rest szívűek voltak annak a felismerésében, hogy életében minden beteljesedik, amit a próféták a Messiásról megírtak. Az a prófécia, hogy a pogányok kezébe adják, kigúnyolják, meggyalázzák, leköpdösik és megölik, annyira nyomasztólag hatott szívükre, hogy e jövődőlés mögött elhalványodott előttük a feltámadás ígérete. Mint egy hatalmas teher nehezedett rájuk az a sötét színű kép, mely Isten Fiának a végső óráit ábrázolta. Szenvedése és halála olyan hihetetlen volt, hogy a tanítványok inkább nem gondoltak arra, ami Mesterükre és rájuk vár.

Mi tudjuk azt, hogy nagypéntek után a feltámadás következett. A kereszt felé vezető utat mi ma húsvét felől nézzük. Mi már értjük ennek az útnak a szükségességét, mert a húsvéti fényesség megvilágította a golgotai eseményeket. Emberi szemmel nézve, ez az út nem diadalút. A kereszt felé tartó Megváltó nem magával ragadó példakép a kívülállók, a báméskodók számára. De ez volt Isten akarata, és ezért nekünk is így kell néznünk erre az útra. A Jézus szenvedéseit előrevetítő igeszakasz éppen azt üzeni nekünk, hogy Isten volt az, aki az ő Krisztusát (9,20) az emberek, a pogányok kezébe adta. Az Atya volt az, aki kiszolgáltatta engedelmes Fiát a hitetleneknek. A Jeruzsálem felé vezető utazás nem véletlenszerű fordulat volt Jézus életében, hanem Isten által rendelt szükségesség. E volt az egyetlen lehetőség Jézus számára, hogy betölthesse megváltói feladatát. A feltámadott Jézus az emmausi úton azt mondja a tanítványoknak: „Avagy nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?” (24,26) Az engedelmes Fiú a tanítványok és a kegyes zarándokok várakozása ellenére Keresztelő János és a próféták sorsát választotta éppen azért, hogy beteljesedjék „minden az Ember Fián, amit a próféták megírtak”.

Itt azonban nem csak arról van szó, hogy a Szentírás alapján értelmileg megértsük Jézus szenvedésének mozgatórugóit, hanem arról, hogy mi is vállaljuk ezt az utat, mi is kövessük Jézust a kereszthordozásban. Halljuk meg mi is Jézus azon felszólítását, amelyet Cézarea Filippinél mondott tanítványainak: „Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét mindennap, és kövessen engem” (9,23). A Talmud szerint Isten követése a felebarát szolgálatában kell hogy megvalósuljon. Jézus szintén azt kéri tanítványaitól, hogy az emberek iránti szolgálatban kövessék őt. Ezt a feladatot a Mester az önfeláldozásig végezte. Erre a teljes önátadásra buzdít minket is, mert csak így nyerhetjük el Isten országának ajándékát. Luther Márton e vers magyarázata rendjén a következőket írja: „Ahogy Krisztus önként odaadta magát érettünk, úgy szenteljük mi is életünket a mi felebarátainknak szeretettel az ő példája szerint. Ez azonban olyan beszéd, melyet senki nem akar megérteni.” E szó rejtett értelmét csak a Szentlélek tárja fel előttünk.

II.

A mai vasárnapra kijelölt igeszakasz második része a jerikói vak gyógyításáról szól. Az igehallgató jogosan teszi fel azt a kérdést, hogy miért képezi e két különböző tárgyú tudósítás a bűjt előtti vasárnapokon tartandó igehirdetés alapigéjét. Véleményünk szerint azért, mert mindkét szakaszban a szemek megnyitásáról van szó. Az elsőben az értelmetlen tanítványok lelki vakságát akarja legyőzni Jézus, a másodikban az útszéli koldus testi vakságát. A tanítványokat a hit látásával kívánja megajándékozni, a jerikói vak embert pedig a testi szem látásával. Az egész igeszakasznak az a célja, hogy ráirányítsa a tekinteteket arra az ígéretre, mely szerint a mi szívünk és a mi elménk is megnyilatkozik a Jézus Krisztus evangéliuma előtt és mi is megértjük jeruzsálemi útjának a célját (24,44–48).

Jézus folytatja útját a tanítványok és a zarándokok élén. Jerikóhoz, a pálmák városához közeledve, egy vak ember mellett haladtak el, aki alamizsnát kért az arra elmenőktől. Márk evangélista szerint Bartimeusnak hívták, a Timeus fiának. Ez a név a Timóteus rövidítése, mely istenfélőt jelent. Amikor az ünnepre vonuló sokaság hangját meghallotta, kérdezősködni kezdett az átutazók felől. Az út szélére, a társadalom peremére szorított ember nem engedi magát teljesen elszigetelni. Megmaradt egészséges érzékszervei által újra és újra felveszi a kapcsolatot környezetével. A hozzá eljutó jelzésekre mindig élénken válaszolt. Így fogadta most is a Jézus érkezéséről szóló örömhírt. Nem csak tudomásul vette jövetelének hírért, hanem azonnal felkiáltott: Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam! Jézus Krisztus nevét mindjárt a messiásképpzel kötötte össze, oly módon, hogy ő ettől a Messiástól személyes sorsának a jobbra fordulását várta. Ézsaiás próféta jövendölése alapján tudta, hogy „ama napon, a Messiás jövele napján, a homályból és a sötétségből a vakoknak szemei látni fognak” (29,18). Jézus magáévá tette a Messiás e feladatát. Működése kezdetén a názáreti zsinagógában Ézsaiás szavaival így határozza meg messiási szolgálatát: „Az Úrnak Lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek, és a vakok szemeinek megnyitását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat” (Lk 4,18). Milyen különös! A város peremére száműzött koldus könnyebben felismeri Jézus személyének titkát, mint a tanítványok, akik mindennap együtt voltak a Megváltóval. Hitéről így tesz bizonyosságot: Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam! A Dávid fia cím nemcsak Jézus származására utal, hanem királyi tisztségére is. Az őszövétségi nép váradalma szerint a Dávid házából származó király fel van ruházva a bölcsesség, a tanítás és az ördögök feletti hatalom adományával. A „könyörülj rajtam!” kiáltás által a beteg Jézus királyi kötelességére apellál. Ezt a szívből jövő kiáltást nem lehet elnémítani. Hiába dorgálták Bartimeust az elől menők, hogy ne zavarja Jézust, hogy ne törje meg a zarándokok meghitt közösségét, ő annál hangosabban kiáltott. Uram, most itt vagy! Ez életem legnagyobb lehetősége! Nem hagyom magam elutasítani! Ha Jézus észrevesz, bizonyára segíteni fog rajtam! Bartimeus bízott Jézusban, bízott az ő irtalmában. Ezért kiáltott olyan kitaratóan. Azért imádkozott

olyan állhatatosan, mert tudta, hogy kérése meghallgatásra talál. Bízott Dávid fiának a hűségében, aki felveszi az elesettek, a szükségét szenvedők gondját. Ez volt az ő hite, és ez a hit kiállta a próbát. Jézus meghallotta segélykérését, megállt és megparancsolta, hogy vigyék hozzá. Amikor a Timeus fiát odavezették, megkérdezte: Mit akarsz hogy cselekedjem veled? Jézus nem megy el a vak ember mellett, nem hagyja őt az útszélén, a kitasztottságban, a sötétségben. Válaszol a hívásra és felveszi a személyes kapcsolatot a hozzá fordulóval. Bár ismerte Bartimeus szükségét, mégis azt akarta, hogy ő mondja el kérését. Istenhez hasonlóan cselekszik, aki bár imádságunk előtt is tudja a mi nyomorúságunkat, mégis azt várja tőlünk, hogy minden alkalommal hálaadással tárjuk fel kívánságainkat előtte (Fil 4,6b). Ezt azért teszi, mert azt akarja, hogy cselekvő részünk legyen abban, amit értünk tesz. Jézus ugyanazt a kérdést tette fel Jakabnak és Jánosnak is, amikor hozzá fordultak. Érdemes összehasonlítani a Zebedeus fiak és a jerikói vak kívánságát. A két tanítvány ezt mondta: „Add meg nekünk, hogy egyikünk jobb kezed felől, másikunk pedig bal kezed felől üljön a te dicsőségben” (Mt 10,37). Bartimeus pedig: „Uram, hogy a szemem világa megjöjjön.” Ez a válasz megmutatja nekünk az Isten előtti megállás helyes módját. A jerikói beteg teljesen rábízta magát Jézus gyógyító hatalmára. Tudja azt, hogy egyedül ő ajándékozhatja meg a szeme világával és az üdvösséggel. Milyen más a tanítványok kérése. Ők elsőséget kívánnak maguknak Isten országában. Számukra az uralkodás jelenti az üdvösséget. Jézus e világi, pogány látásmóddal szemben rámutat Isten országának a törvényére: „aki nagy akar lenni közöttetek, az legyen a ti szolgátok” (Mk 10,43). Jézus ebben a szolgálatban határozta meg életének célját. Azért gyógyította meg a vak embert, hogy megmutassa tanítványainak és a mai egyháznak a szeretetszolgálat útját.

Az evangélista tudósítása szerint Jézus nem orvosi beavatkozással vagy mágikus eszközökkel, hanem parancsszóval nyitotta meg Bartimeus szemét. Ekkora ereje van Jézus szavának, mégis azt mondja a vaknak, hogy a hite mentette meg. Jézus sok embert meggyógyított, de új emberré csak azok lettek, akik hittek benne. A tíz meggyógyult belpoklos közül csak egy nyerte el az új életet, az, aki visszatért a Megváltóhoz és személyes közösségre lépett vele. A mai Igében is az a csodálatos, hogy az egész ember megújulásáról tesz bizonyosságot. Bartimeus hite által nemcsak testileg szabadult meg a sötétségtől, hanem Isten üdvözítő hatalmában is részesült.

Csodálatos gyógyulásáról az elbeszélés azzal zárul, hogy a jerikói ember útja beletorkollik Jézus útjába. Az útszélén kéregető beteg az Ember Fiának a követőjévé válik. Jézus nemcsak a szemét nyitotta meg, hanem a szívét is. Bartimeus meghallotta Jézus hívását: Íme, felmegyünk Jeruzsálembe! És készséggel engedelmeskedett. Követte őt. Most már ő is tagja lett a tanítványok közösségének, akik dicsőítik Isten nagyságos dolgait. Most már ő is megtalálta életének és hitének a célját a Jeruzsálembe menő Mester nyomdokában.

Mi is elindulunk Jézus Krisztussal együtt a kereszt felé vezető úton. Isten áldja meg a lelki elcsendesedés idejét. Szentlelke által nyissa meg a mi szemünket és a mi szívünket is a keresztről szóló evangélium előtt, hogy az Ige fényességében felismerjük az élet útját. Ámen.

László Dezső

Uram, taníts minket imádkozni

Alapige: Lukács 11,1
Bibliailvasás: Lukács 11,1-13

Mi mindannyian hiszünk Jézus Krisztusban, mindnyájunkban él egy kép róla. Tudjuk, hogy ő minekünk Megváltónk. Kérdés azonban az, hogy tudjuk-e igazán, a maga részleteiben is, hogy ő mit akar velünk, hogyan vált meg, mit hozott nekünk. Én attól félek, hogy a mi Krisztusról alkotott képünk, hogy úgy mondjam: nagyon ál-

talános. Az élet azonban nem a nagy általánosságokban, hanem a részletekben mozog. Az élet lényegében nem más, mint apró kis mozdulatok, folyamatok, események sorozata. Akkor tudunk Krisztussal igazán élni, akkor látjuk meg az általa küldött áldások végtelen gazdagságát, ha egészen pontos és hű képet nyerünk arról, hogy ő hol, miben és hogyan segít rajtunk.

Most nincs mód és alkalom arra, hogy mindazt elmondjam, amiért ő a világba jött. Egy szóval ezt úgy szoktuk kifejezni, hogy a mi megváltásunkért jött. Igen, ő a mi Megváltónk, ő a mi Szabadítónk. Megváltó és szabadító munkája azonban végtelenül gazdag. A hitvallás a Biblia alapján három főmozzanatot különböztet meg benne: a prófétai vagy tanítói, a főpapi és a királyi szolgálatot. De ezen a három főkörön belül is mennyi részlete az ő munkájának. Mi mindenre tanít bennünket! Mint főpap, feláldozta magát és szüntelenül könyörög érettünk az Atyánál. Mint király, kormányoz, oltalmaz és megtart az egyházban, és felkészít a maga országába való átmenetelre.

Ma az ő prófétai, tanító munkája áll előttünk. Az Ige szerint imádkozni tanította a tanítványait. Mi tanítványai vagyunk, és szoktunk imádkozni. Vajon van-e kapcsolat a mi életünkben az imádságunk és a Krisztushoz való viszonyunk között? Úgy imádkozunk-e, amint ő tanította a tanítványait imádkozni? Ma nézzünk magunkba, őszintén vegyük számba egyéni imaéletünk törvényeit, módjait és szokásait, és állítsuk mindannak a fényébe, amit ő tanított az imádkozásról, hogy ne úgy általában, hanem éppen az imádkozásban lehessünk neki igaz tanítványai.

I.

Ő imádkozék egy helyen. Jézus életében állandó gyakorlat volt az imádkozás. Ő maga szüntelenül imádkozott. És ezzel példát adott tanítványainak, hogy ők is így cselekedjenek.

Hányszor olvassuk a Bibliában, hogy Jézus az alkonyat csendjében felment a hegyre és az egész éjszakát imádságban elmerülve töltötte. Újból és újból feltör az ajkán a hálaadás szava: hálákat adok néked, mennyei Atyám. Amikor a halálra készül, a Gecsemáné kertben úgy elmélyed az imádságban, hogy a veríték mint vércsepp hullott a homlokáról.

Pedig úgy néz ki, mintha neki nem lett volna szüksége az imádságra, hiszen ő az Isten Fia volt, egy az Atyával. Ez mind igaz! De valóságos ember is volt. Valóságos embersége nyilvánult meg abban, hogy az imádkozásban soha meg nem fáradt, annak áldott lehetőségével szüntelenül élt. Mennyivel inkább kell nekünk imádkoznunk, akik valóságos emberek vagyunk, mint ő, de egyben nem vagyunk igaz emberek is. Az imádkozás kapcsolat, közösség az Istennel. Az ember az imádságban hódol meg Isten előtt, válik alkalmassá az Isten akaratának való engedelmességre. Annál gazdagabb, mélyebb, igazabb és termékenyebb a keresztyén életünk, minél tisztább, igazabb imádkozó életet folytatunk. Krisztus ebben is segíteni akar nekünk.

A felolvasott Igében azt láttuk, hogy egy tanítvány, miután Jézus az imádkozást elvégezte, azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy őket is tanítsa az Úr imádkozni. Vajon mi volt az oka ennek a kérésnek? Minden bizonnyal az, hogy ez a tanítvány megkívánta Jézustól az imádkozást. Mi mennyi mindent megkívánunk, ami a másé, amivel a másik dicsekszik. Jutott-e eszünkbe megkívánni az imádkozást valakitől? Ó, milyen öröme lehetett annak a tanítványnak, aki Jézust látta vagy hallotta imádkozni. A legtökéletesebb imádság szavai áradtak feléje. Az Istennel való teljes közösség öröme tört fel előtte.

Ez a Jézussal való közösség legnagyobb ajándéka: kívánatosá teszi előttünk az imádkozást, megmutatja nekünk az igazi imádkozás gyakorlását. Ma már nincs testileg közöttünk, de a kezünkben van a Biblia és abból elolvashatjuk a Krisztus imádkozásáról szóló történeteket, az ő imádságait, s mindez előttünk is kívánatosá teszi az igazi imádkozást. Sokszor, nagyon sokszor kell nekünk is ráfigyelnünk arra, amit Krisztus imádkozik, ahogyan ő imádkozik, hogy megkívánjuk az igaz imádkozás tudományát.

Mindaddig, amíg nem ébred fel szívünkben az igazi imádság utáni kívánság és vágy, amíg nincs bennünk belső indítás a tökéletesebb és igazibb imádkozás után, csak

külső forma és nem belső lelki magatartás a mi imádkozásunk. Kegyes gyakorlat, szokás, néha csak modor, de nem belső lelki közösség Isten és közöttünk. Az igazi imádkozásban nincs semmi kötöttség, a lélek minden gátlás és forma alól felszabadul és teljes őszinteségében áll az élő Isten színe előtt, úgy, ahogy az imádkozás alkalma érte. Az Írás azt mondja, hogy Jézus egy helyen imádkozék. Egy helyen, nem valami különleges szent helyen, hanem ott, ahol éppen megpihent, ahol az alkonyat érte. Természetesen ő sem vetette meg a zsinagógai vagy templomi közös imádkozási alkalmakat, de teljes szabadsággal élt azzal, hogy hol és mikor és hogyan imádkozzék. Az ő példája bennünket is erre ösztönöz. Éppen az imádkozás a keresztyén életgyakorlatnak a legközvetlenebb, legegyszerűbb, leghatározottabb alkalma. És sajnos éppen ezt tettük a legmegkötöttebbé azért, hogy csak kötött imákat mondjunk, megszokott időben imádkozunk, ugyanazokat a szavakat mondjuk újból és újból az Úrnak. Krisztus éppen ettől szabadított meg az imádkozásban, a legteltesebb lelki szabadsággal ajándékozván meg mindnyájunkat. Csak tudjunk is élni ezzel a szabadsággal!

II.

Az az egykori tanítvány, aki megkívánta Krisztustól az imádkozást, ezzel a kéréssel fordult hozzá: Uram, taníts minket imádkozni, amiképpen János is tanította az ő tanítványait. Mit mond nekünk ez az egyszerű mondat a maga részleteiben?

Ez a tanítvány tudta, hogy János is tanította imádkozni a maga tanítványait. Ezeket az imádságokat nem ismerjük, minden bizonnyal a János egyéniségének, kegyelmi ajándékainak megfelelően hatalmas és gazdag imádságok lehettek. De nemcsak János, hanem a többi próféta is tanította a maga tanítványait imádkozni. Sőt, a Biblián kívüli nagy vallásos személyiségek: Buddha, Konfuciusz, Lao-ce vagy Mohamed is. Mindez mit mutat? Azt, hogy az imádság egyetemes emberi szükség. Amióta ember él a földön, mindig volt, és amíg ember fog élni a földön, mindig lesz imádság is. Természetes, hogy az emberi élet fejlődésének fokai szerint különbség van imádság és imádság között. Ebben is, mint mindenben, fejlődött az emberiség. Mi nem valljuk azt, hogy egyedül csak a keresztyének tudnak imádkozni, de azt igen, hogy minden imádkozásnak és minden imádkozónak a csúcsa Krisztus s tőle lehet a legjobban megtanulni imádkozni. Ezt érezte meg ez a tanítvány is. Tudta, hogy Keresztelő János is tanította a tanítványokat imádkozni, szép volt a János imádsága, de milyen lehet a Krisztusé, akiről azt mondta volt János, hogy még arra sem méltó, hogy sarujának a szíját megoldja?! Tudunk-e úgy menni Krisztushoz imádságot tanulni, mint a mi legfőbb prófétánkhoz és tanítónkhoz? Ez az elindulás alapkérdése. Tudunk-e olyan határozottan éppen hozzá fordulni a kéréssel: Taníts minket te imádkozni, ahogyan az egykori tanítvány kérte őt. Mennyi mindent kértünk már tőle. Kértük-e ezt is: Uram, taníts minket imádkozni! Soha el ne feledjük, hogy ezt a kérésünket minden bizonnyal meghallgatja, mert erre ígéretet is tett. Merjük tehát ezt kérni tőle.

Mi felnőtt keresztyének azt gondoljuk, hogy nekünk már szégyen volna imádkozni tanulni. Csak a gyermekek szoktak imádkozni tanulni, erre nekünk már nincs szükségünk, mi kinőttünk abból, hogy ismét tanulni kezdjünk. Figyeljük meg az Igét, Krisztusnak az egyik apostola kérte az Urat, hogy tanítsa őket, az apostolokat imádkozni. Ezek az apostolok minden bizonnyal fejlettebb keresztyének voltak, mint mi, előbb jártak a keresztyén élet útján, mint mi, és mégis kérték az Úrtól, hogy tanítsa őket imádkozni. Miért szégyellnők hát mi az imádkozásban való tanulást? Az igazi nagy keresztyének életük, hitük egész folyamata alatt nem szüntek meg újból és újból tanulni imádkozni. Ez olyan természetes, hisz az imádság életközösség, társalkodás az Istennel. Olyan magas igényt állít fel ezzel kapcsolatban Isten, hogy azt egyszerre senki sem tudja megütni. Minél többet imádkozom, minél elmélyültebben tárom fel az életemet az Úr előtt, annál nagyobb lesz bennem a vágy, hogy még jobban tudjak imádkozni, még inkább megismerjem az imádkozás törvényeit. Csak az Istentől elszakadt, kiszikkadt, önmagával megelégedett lélek mer úgy vélekedni, hogy neki már nincs mit tanulnia az imádkozás terén. Az imádkozásra is áll, amit Krisztus mondott,

ha olyanok nem leszteek, mint a gyermekek, semmiképpen sem mentek be az Istennek országába.

Jézus meghallgatta a tanítvány kérését, és tanítani kezdte a tanítványokat imádkozni. Ebből az alkalomból mondta el nekik a Mi Atyánkat. Itt most nincs mód és alkalom a Mi Atyánk tartalmának feltárására. Csupán annyit mondunk, hogy Krisztus valóban tanította a tanítványait imádkozni és tanít bennünket is.

III.

Most ennek a tanításnak az útját tekintjük végig kissé részletesebben.

Ki tanított bennünket legelőször imádkozni? Erre a kérdésre édesanyánk vagy nagyanyánk képe jelenik meg előttünk. Ők tanítottak mindnyájunkat imádkozni. Milyen kedves gyermekkori emlék: kezünket összefogja az a drága lélek, akit haló porában is áldunk, és mondja előttünk és mondatja velünk azt a kicsi imádságot, amelyet még ma is mindennap olyan szívesen elmondunk mindnyájan, és nem szégyellem megvallani, elmondok minden este. Együgyű kis imádságok voltak ezek, de az első lépésünk az imádkozás útján. Olyan természetes, hogy az első imádságaink versben szólottak, rövidek voltak és egyszerűek. Olyanok, mint mi magunk, a gyermekek. Az igazi imádkozó lelkek sohasem gőgölték le ezeket a nagyon kezdetleges imácskákat. Ezekkel indultunk el a mélyebb, teljesebb, igazibb imádság felé. Édesanyánk vagy nagyanyánk tanított rájuk, de rajtuk keresztül maga Krisztus. És ez a fontos. Ezek a drága lelkek voltak a Krisztus első szolgálói a mi üdvösségünk munkálásában. Soha el ne feledjük gyermekkorunk kis imádságait, tanítsuk meg rájuk gyermekeinket és unokáinkat.

De jussunk túl ezeken az imádságokon. Jussunk el oda, hogy tudjunk a saját magunk szavával, a magunk adott helyzetének megfelelően szabadon imádkozni, mert ez az igazi imádság. A legmélyén nem szavak és mondatok állnak, hanem három mély érzés: bűnös vagyok, segítségre szorulok és igaz hálára vagyok kötelezve Isten iránt. Naponta más és más kísértések és bűnök vesznek körül, környékeznek meg, ejtenek rabul. Mit jelent imádkozni? Ezeket számba venni, Isten elé tárni, ezek ellen segítséget kérni. Tusába szállani ömberünkkel és küzdeni az új emberünk fölszabadulásáért. Számba venni mindazt, amire igazán szükségünk van: testieket és lelkieket egyaránt, és bízó hittel igazán kérni az Úrtól mindazt, ami nélkül nehéz az élet. És meglátni azt, amit már elnyertünk Istentől, és megköszönni azt neki. Amilyen gazdagon változik az élet, olyan gazdagon változik a keresztyén ember mindennapos imádsága. Az imádság a mindennapi életnek a legmagasabb szintről való kísérése, odatárasa Isten elé. Az imádság az Istennel való élet.

Az imádságnak erre a csúcsára csak az a lélek tud eljutni, aki mielőtt maga szólna az Úrhoz, az ő hozzá intézett kegyelmes atyai beszédét meghallgatja. Isten pedig az ő Igéjében, a Bibliában, az igehirdetésben szól hozzánk. Az igazi imádkozás párbeszéd. Párbeszéd az Atya és a gyermeke között. Mindnyájunk imaélete akkor kezdett megelevenedni és elmélyülni, amikor a mindennapi imádságunkat bibliaolvasással kapcsoltuk össze. Igen, mert az Ige szavára való hallgatás tükröt tartott elénk, a tükörben pedig megláttuk a bűneinket és azokat az ajándékokat, amelyeket Isten nekünk akar adni, mert az Ige szava mindig felbátorított arra, hogy merjünk Istentől kérni.

Amikor a konfirmáló növendékeket tanítom, mindig megkérdem tőlük, hogy milyen kapcsolatot látnak az óra elején és végén mondott imádságom és a kátétanítás anyaga között. A gyermekek rendszerint azt válaszolják, hogy a tiszteletes úr mindig a kátékérdést imádkozza. És valóban úgy is van. A kátében mint Isten Igéjének hirdetésében mindig benne van Istennek az az ajándéka, amelyért hálát kell adnunk, amelyet tőle kérnünk kell. Minden kátékérdés bűnöket juttat eszünkbe, és új bizalomra vezet. Itt az istentiszteleten is megfigyelhetjük, hogy a prédikáció előtti és utáni szabad imádságban mennyire igyekszünk abban a gondolatkörben maradni, melyről az igehirdetés fog szólni. Aki nem egyszerűen csak hallgatja a lelkipásztor templomi imáját — azt egyedül Isten hallgatja, hisz hozzá szól —, hanem abban elmerül és azt a lelkipásztorral együtt mondja, indítást nyer arra, hogy miképpen lehet az Ige tükrében

hordozott életünket az imádságban Isten elé tárni, előtte hordozni. Sok-sok lélek nyert már áldott indítást a saját szavával való szabad imádkozásra azért, hogy a gyülekezeti imádságot mint a saját maga imádságát tekintette és így abban elmerült.

Különös oka volt annak, hogy ma délelőtt éppen az imádkozásról beszéltem. Ma egy hete kihirdettük, hogy a hét minden estéjén gyülekezeti imaórát fogunk tartani, úgy, amint azt minden évben meg szoktuk tenni. Isten megáldotta ezeket az imaórákat. Imatermünk estéről estére tökéletesen megtelt. Sok új arc jelent meg az imádkozók között. Minden imaórán tizenöt-húsz lélek nyílt meg és imádkozott hangosan a többi testvér előtt. A közös imádkozásnak ezt a módját az apostolok kora óta mindig gyakorolta a keresztyén gyülekezet. Mi kolozsváriak is élünk ezzel a móddal. A tegnap este tartott utolsó imaórán nyertem az indítást arra, hiszem, hogy az Isten Lelkétől, hogy ma az imádkozásról beszéljek és emlékeztessem a gyülekezetet arra, hogy Krisztus imádkozásra is tanít bennünket, hogy ő maga tanít meg minket igazán imádkozni. Nem csak ilyen évnnyitó imahetekken, hanem minden hétfőn du. 6 órakor imaórát tart a gyülekezet. Olyan öröm ezeken az órákon együtt imádkozni a testvérekkel, egyéni bajokat, közös szükségeket, nyomorúságban élő testvéreket vinni imádságban az Isten elé. Én egyénileg bizonyosságot tudok tenni arról, hogy az imaéletemre nézve két tény volt döntő befolyással: az első a bibliaolvasással egybekötött imádság, a másik az imaóra. Azért beszéltem e Szentlélek szerinti két útról, mert tudom, hogy sokan szeretnének jobban, mélyebben, igazabban imádkozni. Igen, mert minden léleknek szüksége van az imádkozásra, minél nagyobbak a terhei, annál inkább.

Azt az ígéretet tette az Úr, hogy minden, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik. Megtartatik! Milyen áldott biztatás. Mi vagyunk ezek a megtartatásra szoruló, megtartatást váró emberek. Ennek a megtartó kegyelemnek az elnyerésére adta kiváltképpen való útként az imádságot. Azért kell magától Krisztustól tanulnunk imádkozni, hogy valóban megtapasztaljuk az ő megtartó kegyelmét.

Nem mindegy tehát, hogy tudunk-e imádkozni, hogy Krisztustól megtanultunk-e imádkozni.

Áldjuk őt, hogy ma is tanít imádkozni, hogy ebben az órában is tanított bennünket imádkozni. Ámen.

Lészai Lehel

Jöjj fel, kopasz!

Alapige: 2Királyok 2,23-25

Bibliaolvasás: Máté 5,11-16

Elizeus Illés palástjával első csodájaként kettéválasztja a Jordánt. A palást a szolgálat és az Istenhez tartozás jele. Második csodájában Elizeus meggyógyítja Jerikó ihatatlan, beteg vizét. Ez fontos kérdés, hisz a forrás kérdését egyetlen korban sem lehetett és lehet elhanyagolni. Nemhiába született meg a jelszó: „ad fontes — vissza a forrásokhoz”. De mi történik akkor, amikor a források mérgezetek? Isten gondoskodott erről is. Elizeus második csodája azt hangúlyozta a nép előtt, hogy a próféta szolgálatának jótékony hatása van, a következő esemény viszont arról tesz bizonyosságot, hogy Isten nem engedi meg az ő szolgálóinak büntetlen gúnyolását. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy Isten Igéjének életet adó ereje van, de a neki ellenszegülők számára megsemmisítő hatalmat jelent.

I.

Miután Jerikóban meggyógyítja a forrást, Bételbe megy. Talán azért ment el Jerikóból, mert Isten küldte; talán mert fel akarta mérni az ország stratégiai pontjait, ahol Illés már megfordult, és e helyek lelki életét neki is figyelemmel kellett követnie. Mindegy, hogy miért indult el, a lényeg az, hogy nem maradt az általa véghezvitt csoda helyén. Ez azért jelentőségteljes, mert Elizeus prófétai státuszát már megalapoz-

ta Jerikóban, abban a városban, melyet Józsué átka sújtott (Józs 6,26), és ahol olyan helyi hős lehetett volna, aki szobrot és minden elképzelhető egyéb megtiszteltetést megérdemelt volna. Elizeus ennek ellenére sem marad a csoda színhelyén, nem tömjénezeti magát, hanem elindul Bételbe. Bétel neve azt jelenti: Isten háza. Jeruzsálemtől 18 kilométernyire fekszik északi irányba. Régi neve Lúz, ahol Ábrahám is megfordult. Később menekülése közben Jákób itt tér nyugovóra, álmában angyalokat lát, és ezért adja neki ezt a jelentős nevet. Jeroboám, királyságát féltve, bálványként egy aranyborjú szobrát állíttatja fel itt azért, hogy az északi félország lakói Isten imáadására menjenek Jeruzsálembe és ne veszélyeztessék pozícióját (1Kir 12,26–30). De nem csak rossz hírnév fűződik e városhoz, hisz itt éltek a próféták fiai, vagyis itt működött a prófétaiskola, itt folyt theologiai oktatásuk.

Elizeus felment Bételbe. Bétel földrajzilag hegyen feküdt, de a felment kifejezés ennél többre utal. Jeruzsálembe is fel kellett menni, mivel Jeruzsálem is hegyen feküdt. Gyülekezeteink templomai is nagyrészt a települések legmagasabb pontján épültek. Szimbolikus jelentésük szerint földrajzilag azért kerültek feljebb, hogy így is kiabrázolják az Istenhez való közelséget.

Elizeus elindul felfelé. Egyszer már nekünk is el kellene indulni felfelé. Ott kéne hagynunk végre saját életünk mélységeit és nyomorúságait, örökölt terheltségeit és nehézségeit, vagy amint Igénk sugallja, még csodálatos megtapasztalásainkat is. A zsidók számára Isten adta a mannáat a pusztában, de nem lehetett félretenni belőle, mert másnapra már megromlott (Ex 2,15.19–20). Isten kész új tapasztalatokat adni; kész új áldásokkal megörvendeztetni, ha hajlandók vagyunk bűnbánattal szakítani a múltbeli vétkekkel, ha félretesszük azokat a problémákat, melyeknél oly könnyen leragadunk, ha felhagyunk az önmagunkkal való beteges foglalkozással és önmarcangolással, ami megfoszt bennünket attól, hogy Istenre és a körülöttünk élő emberekre figyeljünk. Ez nem jelent hurrá-kereszttyénséget! Nagyon sok mindent magunkkal kell hordoznunk, de Isten előtt megvizsgálható az a kérdés, hogy az aktív szolgálat érdekében mit kell letenni, mitől kell végre elfordulni.

Elizeus elindul. Nem marad tétlen. Nem sütkérezik a csoda fényében, hanem Istennek engedelmeskedik.

II.

Ezután egy kritikus momentum következik, amit a Szentírást olvasó ember is legszívesebben átugorna, de nem lehet kitérni előle, mert ott áll alapigénkben.

Bételtől gyermekek vagy ifjak nagy csoportja jön a közeledő próféta elé, és elkezd csúfolni őt. Gúnyolódásuk célpontja Elizeus kopaszsága. Az itt használt héber szó kopaszságot, pontosabban a fej tetején és hátsó részén található (majdnem azt mondtam, hogy éktelenkedő) kopasz foltot jelenti. A Pentateuchos, Isten véleményét tükrözve, nagyon mértéktartóan azt mondja, hogy a kopasz ember tiszta (Lev 13,40–41), tehát nem beteg, ezért kopaszsága miatt nem részesül semmilyen hátrányos megkülönböztetésben vagy kedvezőtlen bánásmódban. A kopaszság később a megvetés, a lenézés és a gúny kifejezése lesz. Itt Ézs 3,17–24-re gondolhatunk, amely — igaz — Sion bűnös lányai ellen hangzik el fenyegető próféciaként, de magában hordozza a közvélemény gúnyolódását is. A kopaszság az ókorban szegény volt. A kopasz szó úgy a görögöknél, mint a rómaiaknál becsületsértő kifejezés volt. Egyesek szerint Elizeus kopaszsága veleszületett hiányosság lehetett, mert az itt történtek után még ötven évet élt (2Kir 13,14), tehát történetünk idején haja még nem hullhatott el természetes okokból. Ma sem feltétlenül a korrall járó kísérőjelenségről van szó, mert egyesek egészen fiatalon nélkülözik már a dús haj ajándékát, mások pedig magas életkorukban is fehér ékességként hordják.

Elizeus háta mögött most megjelennek a gyermekek, és a fején szembeszökő módon éktelenkedő folt ürügyén tiszteletlen hangnemet használnak vele szemben. Augustinus azt állítja, hogy a gyermekek szülei buzdítására csúfolták a prófétát, különben elképzelhetetlen lett volna, hogy a gyermekek a szülők jelenlétében megengedjenek maguknak ilyen gúnyos szavakat. Az egyházatya arra gondol, majd több más

magyarázó is, hogy e jelenet mindenkinek a szeme láttára és füle hallatára a városban zajlott le. A szöveg alapján mégis inkább az a helytálló, hogy a gyermekcsapat kijött a városból. O. v. Gerlack például ez incidenssel kapcsolatban azt feltételezi, hogy a város vénei és előjárói gyűlölték Elizeust, ezért biztatták fel a gyermeksereget a csúfalkodásra. Talán a legközelebb az áll a tényekhez, az a felfogás, mely szerint a gyermekek viselkedése, tiszteletlensége a bételi állapotokat, a bételi közhangulatot tükrözte. A gyermekek megnyilvánulása családjuk lelkiségének és szellemiségének tükrösképe. Ne feledjük, Bételben állt Jeroboám aranyborjú bálványszobra, amihez az északi fél ország rész jött áldozatokat bemutatni. E város és lakói Isten igaz tisztelésétől és féltésétől eltávolodtak. Ennek kapcsán beszélhetnénk a családok, a közösségek szerepéről a gyermeknevelés terén, de nem térhetünk ki most az Ige e vonatkozásaira is.

A gyermekek vagy a lakosok közül néhányan ismerhették Elizeust, hisz nemrég Illéssel együtt haladt keresztül a városon. Illést minden bizonnal ismerték, és így megjegyezhatték a társaságában haladó fiatalembert is. Tudták, hogy Illés kinek a szolgálatában állt, és ezért útítársa sem lehet más, mint egy a próféták közül. Személyük tiszteletet kellett volna hogy kiváltson a gyermekekből, de ők a szülői házban és a városban tapasztalt közhangulat alapján nyugodtan csúfolódtak Isten szolgájával. Richard Nelson közel jár az igazsághoz, amikor leszögezi, hogy Isten prófétájának becsmérése egyet jelent az Istennel szembeni tiszteletlenséggel. Mennyire más fogadtatásról olvasunk Jézus esetében, amikor bevonul Jeruzsálembe (Mt 21,15–16). Történetünkkel szöveg ellentétben ott a gyermekek önfeledten hosszannáznak és éltetik Jézust, aki megvédi őket az akadémuskodó főpapokkal és írástudókkal szemben.

III.

Elizeus megfordul, és az Úr nevében megátkozza a gyermekeket. Az új szövetségben élő olvasó számára rettenetes szembesülni azzal a ténnyel, hogy Elizeus az Úr nevében átkoz. Figyelmesen tanulmányozva a Bibliát, azonnal kiderül, hogy az áldás és az átok egymás mellett elég gyakran előfordul az Ószövetségben. Maga Elizeus Kármel felé tartva elhaladt Garizim és Ebál hegye mellett, ahova fele-fele megosztásban Mózes egykor felállította a tizenkét törzset az áldás és az átok meghallgatására (Deut 27,12–28,68). Isten azt ígérte a neki engedelmesskedőknek, hogy megáldja őket, hogy megáldja magzataikat, termésüket, állataikat, utazásukat. De a Zsoltárok könyvéből ismerősek az átokzsoltárok. Nem kell olyan messze mennünk, mert az előző fejezet (2Kir 1,12–27) nagy része arról szól, hogy Akházia Baálzebubtól akar tudakozódni gyógyulása felől, de Isten arra utasítja Illést, hogy közölje a király küldönceivel az ő válaszát, amely a király halálára vonatkozik. Akházia el akarja fogatni Illést, aki kétszer tüzet kér százkét katonára, és csak Isten utasítására indul el a harmadik katonai egységgel a királyhoz.

Most azt kérdezhetjük, hogy miért nehéz erről olvasnia az újszövetségi embernek. Azért, mert az Újszövetségben minden megváltozott. Róm 6,23 értelmében ma is „a bűn zsoldja a halál”, de az ítélet végrehajtásának útjába állt Jézus Krisztus, akiről azt olvassuk, hogy „átkokká lett érttünk” (Gal 3,13b), aki magára vállalta és elhordozta a bűn büntetését mindazok helyett, akik hisznek benne és bűnbocsánatot nyernek tőle. Isten kimondta: „átkozott minden, aki fán függ” (Deut 21,23 és Gal 3,13), és ezért kellett a szökött rabszolgák e csúfos kivégzési módján befejeznie Jézusnak földi életét, hogy elvegye rólunk az átkot és örököljük az ő áldását. 2Kor 5,21 megerősíti mindezt, amikor azt mondja: „mert [Isten] azt, aki bűnt nem ismer, bűnné tette érttünk, hogy mi Isten igazsága legyünk őbenne”.

Történetünkben az átok következménye a halál. Fontos pontosítanunk azonban azt, hogy nem Elizeus hívja elő a medvéket. Ő saját személyén keresztül tulajdonképpen az Úr tekintélyét védi, és azért átkozza meg habozás nélkül a gyermekeket. Mivel Elizeus az Isten követe, mivel Elizeus Istent képviseli, ezért a gúny Istent is érinti.

Gondolhatunk itt Ananiás és Safira történetére (ApCsel 5,1–11), ahol e házaspár látszólag az apostolokat akarta becsapni, de ezzel tulajdonképpen Istennek hazudtak,

és ezért hordozniuk kellett bűnük következményét, amely hasonló mai történetünk eseményéhez.

Ezután Elizeus felmegy a Kármel hegyére, melynek neve gyümölcsös-kertet, dísz-kertet, ültetvényt jelent. E hegy neve emlékeztet minket Illés győzelmére, melyet a Baál-próféták felett aratott. Amikor Isten-tűz által felelt és a profétát igazolta. Ugyanakkor arra is gondolhatunk, hogy keresve az Istennel való együttlétet, Elizeus ide vonult vissza. Eszünkbe jut az Úr Jézus visszavonulása is, amikor a hegyen az imádság meghitt közösségében volt az Atyával. A jövődó harcaira Elizeus számára is erőgyűjtést jelenthetett a Kármel hegyi egyedüllét Istennel.

Végezetül azt olvassuk, hogy Elizeus visszatér Samáriába. Samária az északi országrész fővárosa volt, és neve őrtornyot, őrhegyet jelent. E stratégiai ponton örködtött Elizeus az ország lelki élete felett és próbálta megőrizni azt a romlástól. 2Kir 6,32 szerint lakása is volt itt. Samáriához közel van a Garizim hegye, de még közelebb van az Ebál hegye. Számunkra a Golgota hegyi áldozat után közelebb van a Garizim hegye, vagyis az az áldás, amelyet Isten mindenkinek felajánl, aki őt elfogadja teremtő és megváltó urának.

Mai Igénk egyértelműen arról beszél, hogy Isten mindig megóvja az övéit, a szolgálóit abban a munkában, amelyre elhívta őket. Jó figyelniük arra, hogy Isten óvja meg övéit, és nem nekünk kell védekeznünk a támadások ellen. Mint Isten elhívott szolgálói, mi is sok támadásnak leszünk majd kitéve, de Isten minden helyzetben védelméről biztosít. A körülöttünk zajló világ az istenhívők, a kisebbségben élők ellen egyre inkább a gyűlölet átokdalát zengi. Vigyázzunk, hogy ilyen környezetben se válaszoljunk a gyűlöletre szeretetlenséggel, a visszautasításra lenézéssel és fennhéjázással. Ne akarjuk mindig a magunk személyét védeni, hanem hagyjuk ügyünket az igazságosan ítélőre, aki megígérte, hogy bosszút áll az övéiért.

De mi történik akkor, amikor Istent éri gyalázat? Erre a kérdésre most nem válaszolunk, de a tanítványoknak megígérte Jézus, hogy amikor helytartók elé fogják őket hurcolni, a Szentlélek kijelenti majd nekik abban az órában, hogy mit mondjanak. Ezért nem kell előre elkészíteniük védőbeszédüket. Én hiszem, hogy Isten Szentleke esetenként ma is megtanít minket arra, hogy miként kell megvédelmeznünk az ő szentségét. Miközben mi azt gondoljuk, hogy védjük Isten személyét, kiderül, hogy ő véd minket. Most az vonatkozik ránk, amit Jézus így fogalmazott meg a Hegyi beszédben: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek, és imádkoztatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket” (Mt 5,44). Ámen.

Nagy István

Jézussal a túlsó partra

Alapige: Lukács 8,22-25

Bibliolvasás: Zsoltárok 89,1-17

Jézus megy, állandóan úton van, halad végig világunkban. Ezt tudtul adja, meglát-tatja velünk. Volt-e már olyan napunk, mint amilyenről az Ige beszél, hogy megtudtuk és megláttuk: Jézus megy előttünk? Egy ilyen nap dől el mostani és jövődó sorsunk.

Jézus egy hajóba szállott, eszközt vett igénybe útján. Láthatóvá tette, amit tanított, hogy nem hagy magunkra, mindig tudhatjuk, hol találhatjuk meg. Van hajó, melyben tartózkodik. Emlékezzünk az özönvízre, akkor is egy hajóban mutatta meg Isten, hogy itt van, ebben a bűntől megromlott világban, és abban a hajóban jelentette meg kegyelmét, egy új világ elérésének lehetőségét. Jézus Krisztus testben járt közöttünk. Mennybemenetele óta ez a test az egyház. A hajó megvan, ahol tartózkodik. Lehet örülni. „Örvendjete őneki / Igaz isteni félelemmel! / Mert köztetek lakozik / Az anyaszentegyházban” (142. ének). A legtöbb templomnak ezért hajóhoz hasonló az alakja. Akarjuk látni Jézust? Nem másutt: a könyvekben, a természetben, az esemé-

nyekben láthatjuk, ezek beszélnek jelenlétéről, de ő a hajóban, az egyházban ismerteti meg magát, beszél Igéjében, munkálkodik Lelkével.

Jézus továbbmenése — a hajóban előrehaladása — döntés elé állít: vele megyünk-e, hogy mindig közelében legyünk, vagy nem megyünk vele. Azon a napon, a genezáreti tó partján, mikor Jézus bement a hajóba, követték őt a tanítványai. A sokaságból előléptek a tanítványok, és felszálltak a hajóra. A többség viszont lemaradt. A döntés mindig ez: Jézussal vagy nélküle. Legtöbben óvatosságból, kényelemből, talán közömbösségből nem vállalják a Jézussal való utat, és mintha igazuk volna, nem kell szoronganiok az ismeretlenség miatt, ám így nem ismerik meg Jézust. De az Ige most nem a lemaradottokról, hanem a tanítványokról számol be. Vajon rólunk is? Mi tanítványai vagyunk-e Jézusnak, követjük-e őt az egyházban?

Jézus kiadja a rendelkezést: „Menjünk a tónak a túlsó partjára!” El kell hagyni a biztonságosnak tartott szárazföldet, és a bizonytalan vízben kell átkelni. Mert a tónak van túlsó partja, Jézus azt mutatja fel célnak, és oda viszi követőit. Magunktól csak az innesső parton maradunk, mert ezt ismerjük valamennyire, úgy véljük, hogy másutt nem lehet élni. De Jézus sokszor és világosan tanított a túlsó partról, mely nem az ismeretlen holnapot, hanem a világ másik, örökkévaló területét, a mennyeknek országát jelenti. Jézus oda megy, hajója arra tart, és a tanítványok, Jézussal a hajóban, a jelenlegi (gonosz) világból átkerülnek arra a túlsó partra. — A víz elvált az attól, a víz bizonytalan, veszedelmeket rejtő terület, azon nem lehet gondtalanul közlekedni. Pedig a hajó azon megy át, nem a szárazon. „Menjünk” — mondja Jézus, és aki hisz benne, hallja szavát és engedelmeskedik, követi őt. Elhagyja megszokott életmódját, elfoglaltságát, gondjait, a világnak élő családját, a halottakat temető és csak temetni tudó ismerőseit, és megy Jézussal. A hívő ember elindult, útra kelt ember, bízik Jézusban és vele tart. Pál apostol így mondotta: „Egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam mögött vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára” (Fil 3,14) — a túlsó partra. Van túlsó part, és lehet menni oda, Jézus hajója viszi a tanítványokat, visz minket.

A bizonytalan vízben Jézus bizonyos az út sikerében. Annyira, hogy elszenderedik a hajóban. Alszik békésen akkor is, amikor megindul a támadás a hajó ellen, mert más akarja átvenni a hatalmat fölötte. „Szélvész csapott le a tóra.” Megszokott jelenség volt ott az egészen váratlanul jelentkező vihar. Ezúttal a megszokottnál hevesebben támadott, felkorbácsolta a vizet, a hullámok utat találtak a hajóba, és azt az elmerülés fenyegette. Mint dióhéjat dobálta a viharos tenger Jézus hajóját. A tanítványok között voltak hajósok, halászok, ismerték a tó természetét, sok vihart kiállottak már, bizonyára felvették a harcot a hullámokkal és derekasan viaskodtak velük. Úgy látszott, mintha nekik kellett volna megvédeniök Jézust, mert Jézus nem védi meg őket. — Egy idő után kénytelenek voltak beismerni tehetetlenségüket: „veszedelemben valának”. Úgy tűnt, hogy végük van, elvesznek. Valószínűleg gondoltak arra, hogy miért is keltek útra Jézussal, érdemes volt-e elindulni, ha mellette is vihar tör ki, még veszedelmesebb a megszokottnál.

Bizony, a Jézus útja, az egyház története nem annyira szélcsendes utat, mint sokkal inkább viharokat, súlyos megpróbáltatásokat mutat. Pedig úgy gondolnánk, hogy Jézus mellett, az egyházban teljes biztonságban lehetünk, ide nem csaphat le a szélvész, elsüllyedés nem fenyegethet, jó út vár reánk és különösebb viszontagság nélkül megérkezünk a túlsó partra. Azonban nem így van. Az ellenség mindent elkövet nemcsak az út megnehezítésére, hanem egyenesen a hajó elpusztítására. Viharával mindenütt támad, különösen Jézus ügye ellen. Az ellenség a sátán, aki magának akar megszerezni mindent, Jézus munkáját vak dühvel megsemmisítené. Ez nálunk nem mindig a vízben következik be, de a vízhez hasonló bizonytalan és veszedelmes területté változtatja a szilárdnak gondolt szárazföldet is, minden helyet, ahol hitben igyekeznek élni az emberek. Miért az egyház megszorítása, az igyekezet, hogy a világosságot elfojtsák, s ennek következtében a szenvedés, még a börtön és a vértanúság is? Miért látogat meg betegség, ér kudarc magunk, családjunk igyekezetében, szakadozik a

családi kötelék, a házaselet? Küzdünk, és mi az eredmény? Kimerültek, megtépettek, idegileg leromlottak vagyunk. Dolgozik a sátán, magához akar ragadni, megtalálja a réseket, ahol betörhet egyéni, közösségi életünk hajójába. Sokkal erősebb minden jó szándékunknál, bizonytalanná teszi életünket, érezteti teljes kiszolgáltatottságunkat. Elrémülünk, jajgatunk, csupa panasz a szavunk és sírunk, hiszen halálraítélteknek érezzük magunkat. A parton maradottak elégtétellel nézik vergődésünket, és csúfolkodva kérdezik: „Hol van a te Istened?” A rémület következtében pedig fejvesztetten menekülnének a hajóról, a veszedelem helyéről. Megtörténik, hogy a vihar miatt némelyek megtagadják hitüket, belevetik magukat vízbe, hadd sodorja őket. A mi nemzedékünk is élt át ilyen vihart az egyházzal, és láthatta a menekülést a hajóról, mikor sokan nem vállalták tovább az útját. Egyháztagok, előljárók, sőt lelkipásztorok (még püspök) is megtették ezt. Mi megmaradtunk a hajóban, de velünk vajon mi lesz; ha újabb vihar tör ki, el sodor minket is?

A tanítványok végül Jézushoz fordultak és felköltötték, mondván: „Mester, Mester, elveszünk!” Hogy tudott Jézus aludni ilyen körülmények között? Mi nem tudunk aludni a bajban. Márk evangélista leírásában Jézus ébresztésében a tanítványok szemrehányása nyilvánul meg: „Mester, nem törődöl vele, hogy elveszünk?” (4,48) Neki mindegy, mi történik körülötte? Nem, egyáltalán nem mindegy! Nyugodt volt. Tudta, hogy a bűn el akarja nyelni a hajót, őt magát is, és követői megrémülnek, de a hatalom az övé mindenütt. A betegeket meggyógyította, a bűnösöket megszabadította, a halottakat feltámasztotta, a táplálékot biztosította — a szárazföldön, és ugyanilyen hatalmas a tengeren is, a természettel szemben, hogy azt ne a sátán használja, hanem Isten dicsőítésére hajtsa. Jézus egy az Atyával, benne Isten cselekszik, „kinél nincs több Isten, nála vagy a győzelem”. A kérésre cselekszik: „Felszerkenvén, megdorgálá a szelet és a víznek habjait, és megszűnének, és lőn csendesség.” Minden vihart lecsendesít parancsszavával, tudja meg a természet is, hogy ne a bűnnek, hanem neki engedelmessé válik. Csend lett és csend lesz mindenütt, ahol szól. A bűn meghátér, a hajó megmenekül, a lelkekből elszáll a rémület, és helyét nagy békeesség foglalja el. — Lám, nem a tanítványok mentették meg az egyházat. Sokszor arra gondolnak az egyház tagjai, hogy kizárólag rajtuk múlik ez a megmentés — kegyességükkel kiérdemlik, vagy ügyeskedésükkel rokonszenvet, kíméletet szereznek az ellenség részéről, megegyeznek vele, dialógust, párbeszédet kezdenek, és engedmények árán megalkusznek. Szolgálunk az egyházban, de Jézus Krisztus az Úr. Uralmát éppen az egyház megtartásában bizonyítja be itt a földön. Ha elfelejtkezünk erről, akkor kétségbeesünk a rémületben. Miért felejtkezünk el? Jézus megkérdezi a viharban kétségbeesett s aztán megmentett tanítványait: „Hol van a ti hitetek?” Kérdése nagyon elevenünkbe vág. A hit felébredt bennünk a hívására, magunkat hívőknek tartjuk, mint akik testestől-lelkestől, akár élünk, akár halunk, Jézus Krisztus tulajdonai vagyunk. Aztán hová lesz a hitünk? Csak a jó napokban tart, a veszedelemben elveszítjük, azaz elszakadunk tőle? Gyengéknek bizonyulunk, „megtántorodnak a legkülönbek is” (Ézs 40,30).

Ez a hajóút a tanítványok hitéért vált veszedelmessé, hogy annak gyengeségét belássák és Jézushoz forduljanak. Nélküle állandó a veszedelem. Ezért állandóan kérjük, ne engedjen elveszni, ne engedje egyházát elpusztulni — hogy nyomában szüntelenül bizonyítsa, övé a hatalom és nincs olyan helyzet, ahol hatalma megszűnnék. Jézus megtartja a hajót és benne tanítványait. — De ha alszik, hogy teheti meg? Teste szerint pihent, aludt, Lelke mindent látott, ahogy a régi zsolttár tanítja: „Ímé, nem szunnyad és nem alszik az Izrael őrizője” (121,4). — Akkor sem, ha itt-ott a halált látják győzni. Életek süllyednek el, pedig imádkoztak. Hajók süllyednek el, mint a Titanic 1912-ben, 1500 utasával, pedig énekelték: „Jobban tiéd, Uram, jobban tiéd.” De Jézus a halálból is kihozza övéit, hiszen legyőzte ezt az ellenséget is.

A megmenekült tanítványok félelemmel csodálták az Urat. Kicsoda ez az Úr? Jézus Krisztus, valljuk a hajóban, viharok között is, míg megérkezünk a túlsó partra. Ha elindult a hajó, a Jézus hajója, az egyház — meg is érkezik övéivel, velünk Isten országába. Amen.

Szemben az árral

Alapige: 1Királyok 16,29–17,1
Bibliaviasás: Zsoltárok 32,1–11

Nem könnyű árral szemben úszni. Aki otthonos a Rajna-parton, az tudja, hogy mennyi erőre van szüksége egy felfelé haladó teherhajónak vagy vontatónak, amikor dübörgő motorral ár ellen szeli a vizet, hogy terhet rendeltetési helyére szállítsa. Ilyen ár elleni úszó Illés. Nem saját erejéből, nem temperamentumának természetéből, hanem mert Isten reáhelyezte kezét. Illés élete Istené, neki kötelezte el magát minde-
nestül. Nem tudjuk, hogyan történt, de Isten szolgálatba állította és most korának kör-
ülményei között szüksége van rá, mint egy árral szembeni úszóra, hogy a rábízott ra-
kományt rendeltetési helyére juttassa.

Ezért tartoznak egymáshoz azzal a másikkal, aki majdnem egy évezreddel később
egész más módon, de ugyanazzal a céllal kora és minden idők áradata ellen küzdött.
Illés Jézus Krisztushoz tartozik.

Illést gyakran tekintették az ítélet fenyegető követének vagy az isteni elégtétel és
büntetés sötét hirdetőjének. Illés ez is, de több, végtelenül több ennél. Már első fel-
lépése is olyan, mint egy figyelmeztető jel kora számára. Ugyanis ha Isten valakit az
idők áradata elleni úszásra vet be, akkor Istennek valami dolga van azzal a korrall,
akkor valamit tervez vele, akkor elkezdődik vele a vita, akkor világossá válik, hogy
Isten az ő népét még az idők áradatában sem adja fel, még ott sem, ahol azt már az ár
magával sodorta és elnyelni készül.

Ez történt Illés idejében. Olvastuk a bibliai tudósítást, ami azonban nagyon egy-
oldalú. A Biblia nem ismeri azt a módot, amit mi ma modern szempontok szerint
„objektív történetírásnak” nevezünk. A Biblia ott is prédikál, ahol történelmet ír.
Valamennyire tisztában vagyunk az itt említett Akháb király uralkodásának korával,
és pedig nemcsak a Bibliából, hanem más forrásokból is. Tudjuk, hogy már Akháb
atyjának, Omrinak sikerült a tíz törzs birodalmának viszonyait politikai, gazdasági és
kulturális önállóság elérésével stabilizálni és Izraelnek a határokon túl is hatalmat és
tekintélyt szerezni. Ezt a stabilizáló folyamatot Akháb azután még tovább erősítette,
és pedig a birodalmi határterületek katonai megerősítésével, amire az a bibliai rész is
utal, hogy ti. egy bizonyos bételbeli Hiel Jerikó falait, a régi határerődítményt újra
felépítette. Hozzájárult ehhez még intenzív szövetségi politikája is, aminek állampoli-
tikai háttérben áll a hatalmas szomszéd király, Etbaál lányával kötött házassága is.
Kívülről szemlélve kétségtelen, hogy Akháb uralkodási ideje a fényes fejlődésnek, az
erőtéljes felépülésnek, a gazdasági élet virágzásának, a külső és belső fejlődésnek ko-
rát jelenti. Minden fejlődik, Izrael országának ritkán ment úgy dolga, mint Akháb
király idejében.

De vajon valóban jól vagyunk, amikor jól megy a dolgunk? Nem lebeg-e ma is ez
a kérdés a fejünk felett? A Biblia másként értékeli. Betekint a fényes külső oldal mögé
is, s akkor egyszerre előtűnik az az áradat, ami minden egyebet kérdéssé tesz és Il-
lést cselekvésre hívja. Akhábról nemcsak azt mondja a Biblia, hogy cselekedetei nem
tetszettek az Úrnak, hanem kétszer is kiemeli: „gonoszabbul cselekedék és jobban
haragra indítá Istent, mint Izrael valamennyi királya, akik előtte voltak”. Azután Jero-
boám bűneire utal, amelyekben Akháb is járt, majd Jézabellal kötött házasságának
még csúnyább következményeire, amely magával hozta a Baál-tiszteletet, ami Akhábot
még egy „Asera csinálására” is készítette.

A címszavak világosak: Jeroboám bűne, Baál-tisztelet, Asera-kultusz. Ezek már
jelzik is azt az áradatot, ami egyre jobban hatalmába ragadja Izraelt. Baál és Asera, az
emberi természet őserői, amiket az ember istenek rangjára emelt, és akiknek lábánál
hódol a világ. Baál, a férfiúi nemző, teremtő és alakító erő princípiuma, de ugyan-
akkor a másik ember feletti uralkodásnak, az erős gyenge feletti hatalmának, a nyers

erőszaknak elve. És Asera ennek a női megfelelője, a nemi szerelem, a szeretet nélküli szexualitás, a csábítás, az ösztönösség, majd az anyaság, a termékeny élet és egyáltalán minden termékenység ősi szimbóluma. Nem akarjuk tagadni ezeket az erőket, ezek léteznek, életünkhöz tartoznak, részei életünknek. Ténylegesen őserők ezek, amelyekkel számolnunk kell. A Biblia sem hallgat róluk. Sőt tudomásul veszi valóságukat és hatalmukat, s ezért nevén nevezi őket. De Baál nemhiába hívatik birtoklónak, uralkodónak. Aki rabja lesz, aki kiszolgáltatja magát neki, azt birtokába veszi és a szó szoros értelmében tulajdona lesz. Baál áldozatot kíván egészen az emberi élet áldozatáig.

Kell-e még különösképpen hangsúlyozni ennek az izráeli helyzetnek, ennek a szörnyűséges áradatnak napjainkra vonatkozó kapcsolatait? Hiszen már rég felfedeztük, mennyire közel került hozzánk Illés kora. Természetes, hogy ma másképpen nevezzük ezeket a szörnyűségeket, de maga az áradat megmaradt, ma is van megszállott öldöklés, emberáldozat. Ma nem Baálról és Aseráról beszélünk. Ezeket az istenségeket már rég kivetkőztettük mitológiai fátyluktól, de hatalmuk ezáltal még nem tört meg. Nem érezzük-e nemzedékünk felett e hatalomnak a terjeszkedését? Talán éppen a háttérben fejlődő technika és tudomány alakjában, ami nem riad vissza az emberi élet gyökereinek illetéktelen biológiai megváltoztatásától vagy éppen annak atom általi megsemmisítésétől sem. Ez Baál és Asera. Vagy nem terjeszkedik-e ez a hatalom a gátlástalan szexuális forradalom alakjában, ami az erkölcsnek minden gátját mintegy aláásva kikezdte? Még egyszer mondjuk: ez Baál és Asera. Vagy ott van az egyre veszélyesebbé váló távol-keleti háború (1967), amely ezer és ezer áldozatot követel. Ez is Baál és Asera. Ma is úgy terjeszkedik, mint valaha. Ma is itt van a szörnyűségek áradata, és egyre jobban duzzad. Mi pedig nem csupán külső szemlélők vagyunk, az áradat minket is körülhullámoz. Mi is úszunk, és néha hagyjuk, hogy magával ragadjon, néha ellenállunk, néha pedig hagyjuk magunkat teljesen elragadni.

Illés ennek az áradatnak elébe veti magát. Vagy talán nem is Illés ez? Mit tehetne egy ember egymagában e hatalommal szemben? De Illés nem csupán egy a Gileád lakói közül való tesbitei férfi. Ő szolgálatban van, van egy gazdája, aki parancsol neki, és akinek jelét megváltoztathatatlanul nevében hordja. Neve a maga életének hitvallása: „Eliahu”, a teljes héber név a két ótestamentumi istennév összekapcsolása, Él és Jahve, ami azt jelenti szó szerint: „Jahve az én Istenem”, vagy ahogy mi mondjuk: „Az Úr az én Istenem!” Ez az ő életének bizonyossága. Nem elbizakodottság, nem felfuvalkodottság, nem gőg, nem hamis önbizalom, ha zászlót bont és Isten nevében most előlép: „Él az Úr, az Izráel Istene, aki előtt állok.” Ez a bizonyosság jelenti számára a védelmet, a kitartást, az erőt. Valósággal fegyverzet ez, aminek védelmében és biztonságában mer királya és ugyanakkor egész kora elé állni. Illés az árral szemben úszik, nem azért, mintha ezzel az ember ellen fordulna, hanem azért, mert Isten itt van és értünk van jelen. Mert Isten él, s mert ő az ember életét, közlünk minden egyes ember életét igényli. Nem akar dühöngő, zavarodott, áldozatul esett embereket, hanem mindnyájunkat mint az ő szabad, örvendező, szeretett gyermekeit kívánja látni, azért Baál és Asera befejezte játékát, már nincs jelenteni valója, jogtalanul magához ragadott, lopott, eltulajdonított, színlelt hatalma lelepleződött. Most, e percben is így érvényes, hogy Eliahu, az Úr az én Istenem.

És nem csak az Illésé. Mi hozzá tartozunk, az ő oldalán vagyunk. Ez válik különös módon világgá minden egyes keresztelek alkalmával gyülekezeteinkben. Igaz, hogy mi szülők választunk gyermekeink számára nevet. Mindnyájan viselünk egy nevet, amelyen szólítanak, de ezt a személynevet a keresztelek alkalmával együtt említik a Szentháromság Isten nevével. És ez a névösszekapcsolás valóban azt tartalmazza, amit mond. Jelzi életünknek és gyermekeink életének Isten kezébe való letételét. Az emberi személynév, mindnyájunk neve, összeköttetésben marad azzal az egy névvel, ami Isten valóságát jelzi, megváltó hatalmának és Jézus Krisztusban megszabadító szereteténk a nevével. Ezt nem lehet már meg nem történné tenni, mert él az Úr, az Izráel Istene.

Persze a keresztség önmagában még nem hat. Egy egész életen át hatástalan maradhat. De nekünk gondolnunk, emlékeznünk kell reá, el kell fogadnunk a keresztséget,

ahogyan azt Luther Márton életének nehéz óráiban és kísértéseiben tette: krétával felírta asztalán egy palatáblára: „Baptizatus sum — meg vagyok kereszttelve.” Akkor és azután ez érvényes minden szorongattatás, minden áradat közepette, aminek magunkban nem tudnánk ellenállni. Eliahu, az Úr az én Istenem.

Ez az az erő, amely Illést betölti kora minden áradatának közepette. Üzenet ez, amit népének kell átadnia. Illés nem prédikál mást, mint az Isten nevét. Ez a név áll e félelmetes bejelentés mögött: „ez esztendőekben sem harmat, sem eső nem lesz, hanem csak az én beszédem szerint”!

Először csak szó ez, s hogy igaz szó-e, az majd bebizonyosodik. Illés tudja, hogy Isten cselekszik, hogy ő azoknak a hatalmaknak a síkjára helyezkedik, amelyek Izráelt el akarják tőle téríteni. Éppen az emberi teljesítmények, az emberi munka, az emberi hatalmi kibontakozás, az emberi ösztönök síkján mutatkozzék meg, hogy valóban ki az, aki dönt termékenység vagy katasztrófa, áldás vagy átok, élet vagy halál fölött. Talán Baál és Asera az, talán az emberi élet titkos őserői azok, akik elváltak teremtőjüktől? Vagy az élő Isten dönt? Vagy talán Isten neve csupán egy elmúlt vallásos korszak túlhaladott szólásmódjához tartozik? Talán meghalt az emberek számára, amint azt manapság még haladó szellemű teológusok is állítják? Vagy valóban él? Az Igénél dől el Izráel és mindnyájunk útja. Ahogyan Isten Igéjét fogadjuk, úgy fog alakulni életünk útja. Megvethetjük az Igét, elzárkozhatunk előle, tovább úszhatunk korunk áradatával a romlás felé. Vagy elfogadhatjuk az Igét, megnyithatjuk előtte a szívünket, akkor pedig nincs más hatalomnak ereje, hanem fogva tartott zsákmányát szabadon engedi az élő Isten szolgálatára.

Isten bizonyára nagyon keményen beleszólhat ebbe. Megvonhatja az áldását. Szárazságba, aszályba taszíthat külsőleg és belsőleg. Katasztrófákba is burkolhatja beszédét, amiket nem értünk, mint ahogy a Jézus Krisztus kereszthalálában történt.

Akkor aztán nem kérdezhetjük, hogy miért teszi. Isten nem tartozik nekünk elszámolással. De mi azt kérdezhetjük: Mi céllal teszed? Mit kívánsz, hogy cselekedjünk? A kemény szó sohasem az utolsó szó. Azért teszi hozzá Illés: „hanem csak az én beszédem szerint”. Benne van ebben Isten velünk szembeni elvárása és reménye a fogva tartott és veszélyeztetett emberiséggel szemben. A próféta harci kiáltása és korának áradatával szembeni úszása is annak a jele, hogy Isten velünk, a mi oldalunkon van. Ezért hadd bontsuk ki most mi is a zászlót, és valljuk meg hitvalló szívvel együtt és egymásért: Eliahu — az Úr az én Istenem. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Werner Pfendsack
Svájc

Gond nélkül

Alapige: 1Királyok 17,2–16
Bibliailvasás: Zsoltárok 23,1–6

Különös, felemás érzések támadnak bennünk minden esetben, amikor egy ilyen furcsa bibliai történettel állunk szemben. Ilyenkor eszünkbe jut Jézusnak az a mondása, hogy Istennél semmi sem lehetetlen, és meg is próbáljuk egyszerűen, gyermekesen elhinni azt, amit a Biblia mond. De azért bennünk mégiscsak van valami tiltakozás, valami ellenkezés a hallottakkal szemben.

Nem azt a tényt utasítjuk vissza, hogy Illés még a katasztrófális szárazság és aszály idején is ételhez és italhoz jut, hogy a legszükségesebb dolgokkal el van látva. Hányan tapasztalhatták már ugyanezt életük legnehezebb szakaszaiban. Mi az ellen a mód ellen borzolódunk fel, ahogy ez a dolog itt történik, ahogy a Biblia elmondja, hogy miként történt az. A kenyeret és húst hozó hollók szerepe, majd ez az ismeretlen sareptai asszony, aki megosztja vele kicsi lisztecskéjét s egyszerre életének minden gondjától

megszabadul, mindez oly furcsán valószínűtlen, hogy nehezünkre esik mindent úgy venni, ahogy itt a Bibliában áll.

De nem kell szégyellnünk ezt a tiltakozó és kételkedő érzést. Nem azért, mert talán nem tartjuk képesnek Istent ilyen rendkívüli utak kiválasztására és járására. Neki minden rendelkezésére áll. De tennie is kell ezt? Egyébként is megteszi? Például napjainkban is? Valóban ilyen módon cselekszik, amikor belenyúl a mi életünkbe, ennek a kornak az életébe? Átéljük-e mi ma, napjainkban az isteni mindenhatóság ilyen csodálatos bizonyosságait? Hinnünk kell-e hát, hogy az, amiről a Biblia beszámol, szóról szóra így történt meg?

Vagy talán az elbeszélő maga is tudatában van az elmondott történet „lehetetlenségének”, és tudja, hogy megütközést kelt vele? Talán nem is egy ilyen holló-, liszt- és olajcsodát akar elmondani, hanem ennek a burkában valami egész másról akar tanúskodni. Talán úgy van, ahogy azt az Ótestamentum csodatörténeteivel kapcsolatban egy magyar úzó megjegyezte, hogy ezek a „szándékos fortissimóban” elmondott hitnyilatkozatok határozott, erőteljes és érvényes formái az élő Istenről, az ő közöttünk végzett cselekedeteiről és hathatós gondoskodásáról szóló hitvallásnak. Ez esetben a csoda már nem áll meg a hollóknál és furcsa szállítószolgálatuknál, sem az özvegy kiürülő lisztesfazékjánál és olajkorsójánál, hanem azt mutatja, hogy Isten él, cselekszik miközöttünk, felénk, emberek és a világ felé fordul, törődik velünk, szeret minket, gondoskodik rólunk ott is és éppen ott, ahol a mi lehetőségeink véget értek.

Ebben a történetben épp erről van szó; radikálisan, kikerülhetetlenül erről van szó.

Érezzük, hogy ez a két elbeszélés összetartozik, még akkor is, ha színhelyeik között, tehát az arámi hegyvidék Kérit patakja és a tenger melletti Sarepta városka között olyan nagy a földrajzi távolság. Illés valóban a lehetőségek végén jár. Isten hírnökeként bejelentette a közelgő aszályt, ami el is jön az ország számára minden borzalmas következményével együtt, mivel tudjuk, hogy ez a táj napjainkban is egészen az esőre van utalva. Illés sem él ez országon kívül, annak a népéhez tartozik. Osztozik annak sorsában. Őt is érinti ez a csapás, sőt őt különösképpen érinti. Nem csak a fenyegető éhség, hanem a nép és a király gyűlölete. Őt okolják ezért a katasztrófáért; ezért eljártozta az életét.

Nem kellene-e Illés szorongatott helyzetében minden idők hívő gyülekezetének nehezségeit előrevetítve látnunk? Mintha csak Jézus szava szólna át a történeten, amellyel a tanítványokat előkészítette: „Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd” (Jn 15,20). Még ha a hit útján is járunk, nem leszünk mentesek a szorongatattástól. Hányszor állunk imádkozó hívökként az utolsó lehetőségek határánál, amikor képtelenek vagyunk a következő lépésig tekinteni vagy éppen azt megtenni.

Ez történik a sareptai özvegygel is. Egyszerre úgy néz szembe a katasztrófával, mint amikor egy vietnami háborús képen (1967) egyetlen felbukkanó arc egy egész nép rettenetes szenvedését fejezi ki. Nem elég, hogy elvesztette férjét és most gyász és szenvedés keseríti az ő és fia sorsát, hanem még ott a messzi Föníciában nő az aszály és azzal együtt az éhség. Kétségbeesés hangzik az özvegy beszédében. Egy marék liszt, egy kevés olaj, ez az utolsó tartalék, amiből még egyszer tud magának és fiának valami szűkös eledelt készíteni, „hogy megegyük és azután meghaljunk”. Itt van hát radikálisan és elkerülhetetlenül minden lehetőség vége.

Talán épp ilyen helyzetet az életünkben is ismerünk, de ennek az asszonynak és fiának sorsában egyszerre ott láthatjuk ezrek és ezrek helyzetét, anyákat fiaikkal együtt, abban a távol-keleti országban (1967), ahol háború dúl, s ahol ebben a pillanatban is kiszolgáltatottan néznek szembe a szörnyű valósággal. S ha van is ennivalónk, nincs-e az életünkben másféle aszály, másfajta éhség, ami kétségbeesésbe sodorhat? Egy nagy szenvedés aszálya, amitől nem tudunk szabadulni, valamilyen bűnünk okozta aszály, amit éjjel-nappal magunkkal hordunk, belső üresség aszálya, amit nem tudunk leküzdeni. Szeretet, megértés, biztonság és az élet igazi értelme utáni éhség. Az isteni erő életünkbe és embertársaink életébe való betörése utáni vágy. Béke és szabadság utáni éhség magunk és minden szorongatott nép számára. Napjaink jólétében sokkal több olyan ember van, mint képzelnénk, aki ténylegesen a

lehetőségek végső határáig jutott. Ezekért és mindnyájunkért áll itt előttünk szándékos fortissimóban ez a bibliai csodatörténet.

Nem azért, hogy most Kérit patakára várjunk, amelyből az aszályban is olthatjuk szomjunkat, vagy egy hollóra, amely éhségünkben eledelt hoz, vagy pedig Illésre várjunk, aki megmondja, mit kell tennünk. Sem Illés, sem a sareptai özvegy nem várt Isten csodájára. A csodát nem lehet csak úgy egyszerűen várni. Itt valami más történt, ami mindkettő számára alapjában megváltoztatta a helyzetet. Kétszer is mondja hangsúlyozottan a Biblia, hogy „lőn az Úrnak beszéde őhozzá”. Ez ennek a történetnek a csodája: Isten szól Illéshez. Hogy ez miképp történt, nem tudhatjuk, álmában, látomásban, szívének csendjében, vagy más módon. De Illés abban a percben tudta: Isten él, Isten jelen van. S ha én éppen most az utolsó lehetőségek határához jutottam, Istennél még nincs ott a vég! Az ő lehetőségei éppen most kezdődnek. Nem vagyok egyedül, elhagyatva, védelem és segítség nélkül. Isten nem hagy cserben. Szeret engem, életet a kezében van. Istennek Illéshez szóló beszéde a feléje fordulás csodája, az isteni hűség és szeretet jele az ő életében.

Isten beszéde a mai napig sem szűnt meg. Isten elvárja, hogy mi őt álmok és látomások nélkül is megértsük. Nem is kell ezért a szívünk különös indíttatására várunk. Beszéde, Igéje köztünk van. Testté lett, ahogyan János evangéliuma első részében mondja. Jézus Krisztus a testté lett, a köztünk megjelent isteni Ige. Ez a látható jele annak e világban, hogy Isten nem hagyja cserben az emberiséget. Mióta itt van közöttünk mint érettünk megfeszített és feltámadott Úr, aki bűneinket megbocsátja, aki örömben és szabadságban új életlehetőséget nyit meg, azóta mindenki, aki hallhatja, megértheti: Isten szeret téged. Ő tudja, mire van szükséged. Ha te a lehetőségek végére értél, ő még nem. Az ő lehetőségei kimeríthetetlenek. Életed az ő kezében van.

Illés számára nem csak szó ez. Isten kétszer mondja neki konkrétan és határozottan, hogy mit kell tennie: „Kelj fel és menj!” Először a Kérit patakához, aztán Sareptába. És kétszer hozzá is teszi, hogy mit fog ott tenni, hogy ott táplálni fogja. Megbízás és ígéret elválaszthatatlanul egymás mellett vannak. Amikor Illés bízik e beszédben és Isten szavára bátorságot gyűjt, felkel és elmegy, tapasztalja annak igazságát és valóságát, amit Isten ígért, hogy szavát betartja. Hallani és cselekedni, meghallani és engedelmeskedni — ez az Illés útja, ami megnyitja előtte Isten határtalan lehetőségeit. Ezt nevezi a Biblia hitnek akkor is, ha itt kimondottan e szó nem fordul elő. Nem egy csoda elhívésére hívtunk mi el, hanem hogy higgyünk megszólításában, ígéretében, szavában, ami csodát művel.

Az ilyen hitnek megvannak a következményei. Ebből a történetből világosan kitűnik: Illés ételt és italt kap. Isten nem csak ígéretben részesíti, nem halasztja jobb időkre az ígéret beváltását. Itt valóságos, saját bőrén tapasztalt segítségről van szó. Ezt a szöveg tömören kifejezi. Reggel kenyeret kap, este húst, és iszik a patakból. Észrevesszük-e, hogy ezen az ételen és italon áttetszik egy másik étel és ital képe, amivel Isten minden időben táplálja és életben tartja népét, amivel nagy segítségét nyújtja.

Jézus mondja János evangéliumának egyik leginkább megütközést keltő fejezetében: „Én vagyok amaz élő kenyér, amely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért... Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, örök élete van annak” (Jn 6,51–54). Így beszél Jézus az úrvacsora ételéről és italáról. Így átvesszéljük az aszályt, itt megszűnik az éhség. Végét járó lehetőségeinknél nem halljuk-e ezt a hívást? Egyenesen, konkrétan Isten hívása és ígérete szól hozzánk: Kelj fel és menj, mert táplálni foglak.

Illés nem csupán a maga számára fogadja el Isten segítségét. A szövegben ez áll: „Néhány nap múlva kiszáradt a patak.” Ilyen is van. Kiszáradt patakok. Aki csak önmagával törődik, hamarosan kiszáradt patakok mellett fog ülni. Nem hasonlít-e a mi keresztyénységünk egy egész sereg kiszáradt patak mellett ülő ember képéhez? Csak magunkra gondolunk, csak saját létező és nemlétező szükségünkre. Ehhez igazítjuk a másokra való gondolásunkat. És akkor kiszárad a patak.

Nem világítja-e meg ilyen irányból is egy fény a sarepai özvegy történetét? Ez az asszony nem tartozik Isten népéhez, a pogány Föníciában él, ahol Baál és Asera bűvkörében tölti életét. De Illés vele is közli Isten hívását és ígérését. És Illés hite reá is átragad, mint a ragályos betegségből az emberek sorozatos gyógyulása, annak jeleként, hogy Isten szeretete mindenkihez, még az úgynevezett hitetlen világhoz is szól. Illést ezután Isten már ezzel az özvegygel és fiával együtt táplálja. Látjuk-e, hogy már itt az Ószövetségben felfénylik valami a szolidaritásból, a hívő gyülekezet és az úgynevezett hitetlen világ végső összetartozásából, mivel mindkét csoport egyformán rá van utalva Isten adakozó és segítő szeretetére, mivel mindketten Isten hűségének függvényében élnek. Mi keresztyének csak akkor nyerjük el Isten segítségét és akkor maradunk életben, ha e világban egymásnak segítünk a szorongatottságban s tesszük ezt személyes érdekeinken messze túlmenően minden erőnkől és képességünkől, amivel csak rendelkezünk.

És ha e történet végén mintegy igazolásképpen aláhúzza még az is ott áll, hogy a vékából a liszt és a korszóból az olaj ténylegesen nem fogyott el, kitűnik ebből, hogy az akkori bibliai történeten túl, Isten ígérését, áldó gondoskodását az emberiség számára, Igéjének különleges ételét és italát, azt a táplálékot, amelyhez vendégül hív, továbbra is fenntartja. Amit Illés által mond nekünk, az mindnyájunkhoz személyesen szól a szorongatottságban, a félelemben, a bizonytalanságban és ennek a pillanatnak az aszályában: „Ne aggodalmaskodjál!” Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Sarkadi Nagy Pál
Budapest

A diadalmas Krisztus

Alapige: Róma 7,19–25

Bibliaolvasás: Róma 7,14–18

Pál a saját tapasztalatát írja le itt. Amikor ezt az Igét elolvassuk, felmerül bennünk a kérdés: hogyan írhatott a nagy apostol ilyet?! Aki a szeretet himnuszát írta (1Kor 13), aki a feltámadás hatalmas himnuszát írta (1Kor 15), mondhat ilyet?! Ó, én nyomorult ember! Jegyezzük meg azt, hogy ezt az az ember mondta, aki emberi testben a legnagyobb keresztyén volt. Úgy hiszem, nem mondok különös dolgot: Jézus Krisztus ebben a tekintetben nem norma, mert ő Isten, de Pál apostol igen, mert erről a helyről is hadd jelentssem ki: földi testben nem jelent meg nagyobb nála: ő a nagy apostol!

Ő mondja ezt? Őszintén beszél: ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem a halálnak testéből?

Mi azt gondoljuk, hogy a nagyoknak nincsenek olyan belső harcaik, mint nekünk, hogy a nagyok már annyira legyőzték a bűnt, hogy a belső konfliktus szinte megszűnt náluk? Ó, ha ismernénk közelebbről a nagyoknak az életét! Közelebbről Pál apostol életében látjuk, hogy ugyanazok a harcok és küzdelmek folytatódnak a nagyok lelkében is, mint a miénkben, sőt, minél szentebb valaki, minél közelebb van az Úrhoz, annál inkább érzi a bűn terhét, és annál érzékenyebb a bűn hatalmára. Ha földi életében találkozhatnánk vele és elmondanánk neki a panaszunkat, tudjátok, mit felelne? Ne csüggedjete, én is — Pál apostol — ugyanazokat a belső harcokat vívom, mint ti!

Beszéljünk a keresztyén ember kettős természetéről! A testi embernek, az újjá nem született embernek csak egy természete van, amit szüleitől örökölt. Lehet, hogy becsületes, jószágos, de mégis testi ember, aki az Isten dolgaival nem tud mit kezdeni. De amikor az ember megtér, amikor az ember újjászületik, akkor ehhez a testi természethez jön egy másik: az Ige ezt új embernek, új természetnek hívja, és a két természet egymás mellett van. A régi természet nem szűnik meg az új mellett! De jó

lenne, ha megszűnne! Ezt az igazságot az Isten Igéje határozottan tanítja. A régi természet olyan marad, amilyen volt, és a két természet között állandóan folyik a harc. Az apostol a Római levél 7. részében erről a küzdelemről beszél. Az Igében az ember testéről ezt mondja: a halálnak teste. Sokan azt gondolják, hogy a halál testén ezt a földi testet érti, amely egyszer majd a halálnak a zsákmánya lesz. Nem! Ez azért a halálnak a teste, mert ellentéte az életnek. A halál testének nevezi, mert a halált munkálja: a bűn az embernek az életében idegen test.

Az egyik egyházatyja mondta azt, hogy az ember természetétől fogva keresztyén. Theologiai hallgató koromban ezt sohase tudtam megérteni, nem is igen hittem el, csak később jöttem rá, hogy ez mit jelent: anima naturaliter christianus, christiana. Mit jelent ez? Hogy a lélek természetétől fogva keresztyén. Ez azt jelenti, hogy az emberi szív Isten számára van teremtve, ez a rendeltetése, és a bűn idegen test az ember életében. Ha nem az, akkor a bűn által fejlődne, gazdagodna az élet, de mivel idegen test, tönkreteszi az életet. Olyan, mint a porszem a szemben: idegen! Szenved miatta a szem, szenved az egész ember. Az új életnek kellemetlen a régi mellett lenni.

Azt mondtam: a két természet egymás ellen állandóan vívja a harcot. Van egy hatvanéves ember, aki két éve tért meg: tehát 58 esztendő még meg nem térten élt. Minél később tér meg valaki, a harc az életében annál nehezebb, sőt annál inkább kiújul. Milyen nagy kegyelem, amikor valaki fiatalkorában Jézusnak adta át az életét! Az időskorban való megtérésnek is vannak nagy ajándékai, de az Ige alapján azt lehet állítani, hogy a küzdelmek benne sokkal súlyosabbak, mint egy fiatal megtért ember életében.

Azt mondja az apostol, hogy a régi természetet nem lehet jóvá tenni: reménytelen vállalkozás ez. A bűnt nem lehet jóvá tenni, éppen úgy, mint ahogy a sötétséget sem lehet világossá tenni. A bűnt nem lehet javítani, hanem csak legyőzni. A bűn felett csak diadalmat lehet aratni. A régi természet mindig Isten ellensége lesz, a régi természet mindig a rosszat akarja és éppen ezért az újjal állandóan vívja a harcot. Ez a harc változatlanul folyik.

Azt hiszem, hogy Pál apostol sem mondta el életének minden napján ezt a rettenetes küzdelmet. Nem látjuk ennek a hátterét, de én azt hiszem, hogy amikor Pál apostol ezeket a verseket leírta, akkor ez a belső feszültség különösképpen érezhető volt az életében. Nem mindig egyformán folyik ez a küzdelem. Rettenetes lenne, ha állandóan ezt kellene mondani: Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem a halál testéből?! Rettenetes szenvedés lenne! A bűnnek van nyugalmi állapota is. A mérges kígyó mérge akkor is ott van a szájában, ha nem harap! A gonosz sokszor alszik az emberben; olyan ez, mintha bűnös természetünk olykor-olykor elmenne aludni. Olyan, mint a nem működő vulkán, mint az alvó vulkán. De az ember nem kevésbé bűnös sem akkor, amikor alszik, sem akkor, amikor felkelt. Van annyi gonosz az emberben — mondta az egyik theológus —, hogy elkárhozna még a legjobb is, ha Isten kegyelme óráról órára nem őrizné.

De olykor a gonosz felébred és harcba lendül, és pedig akkor, amikor nem is számítunk rá. Itt van a templomban is. Jöttél Igét hallgatni, és egyszer csak a gonosz kezdett támadni: mi történt vasárnap reggel otthon? Vagy mi történt az elmúlt héten? Mit tettél, milyen munkát végeztél el félig, vagy mit kell tenned a következő héten? S közben az igehirdetés folyik, a lelkes beszél — és megint a bűn győzött! Amikor beléptél a templomba, még aludt, de hirtelen felébredt.

Egyszer voltam egy imaórán, közel voltunk az Úrhoz, mindenki imádkozott magában. Mentünk hazafelé, és az egyik imádkozó testvér találkozott az ellenségével. Volt valami elintéznivalójuk, elkezdtek beszélgetni, szó szót követett, és egyszer csak pokoli indulatok keltek fel annak a szívében, aki azelőtt az imaórán volt, és a gyűlöletnek a szavai áradtak a szájából. A gonosz akkor kezd támadni, amikor nem is gondoljuk. Egyszer sorozatban prédikáltam itt a magvetőről, és emlékszem, amikor az útszélre esett magról beszéltem, ezt a címet adtam az igehirdetésnek: A Sátán a templomban. Különös cím: A Sátán a templomban. De jó lenne, ha az ördög otthon maradna! Milyen könnyű lenne akkor prédikálni nekünk. De az ördög készséges ige-

hallgató, és mint ahogy a madár elkapja a szemet az útszélről, éppúgy a Sátán is elkapja a szívekből: ó, Istennek mennyi magvetését teszi tönkre az ördög! Itt is folyik a harc, úgy, mint ahogy Pál apostolnál: a két természet, az ó- és az új ember között itt is folyik a küzdelem. Hányszor győz az óember, a régi ember.

A gonosz akkor kezd támadni, amikor nem is gondoljuk. A tolvaj számára a betörés akkor a legkedvezőbb, amikor tele van a ház arannyal meg pénzzel. Amikor az ember a legközelebb van Istenhez, akkor lendül harcba a gonosz, akkor akar elszakítani az Úrtól. Amikor a legnyugodtabb, legbékésebb szeretnél lenni: a hívő közösségből menjetek el a világ fiai közé! Egyszer egy házaspárt eskettem, jó ismerősök voltak a fiatalok, utána elmentem a daloló, mulató lakodalmas nép közé. Milyen más a két társaság! Akkor láttam meg: Istenem, mennyivel nehezebb ebben a környezetben az Úrra gondolni, mint a templomban! Mert az ember környezete óriási erő a gonosz győzelmében! A talajban ott van a gyomnak a magva, de a körülményeknek meg kell érniük: jönnie kell a fénynek, jönnie kell az esőnek, hogy kikeljen a gyom magja. Ha a gonosz támadására kedvezőek a körülmények, akkor támad.

Az Ige egy nagyon szomorú igazságot közöl, félek is kimondani: a gonosz sokkal erősebb a szívünkben, mint a jó. „Nem a jót teszem, amit akarok, hanem a rosszat, amit nem akarok.” Nem erősebb a rossz? Milyen erőfeszítés kell ahhoz, hogy valami jót csináljak? Milyen könnyű rosszat tenni. Hogy rosszat tegyünk, ahhoz nem kell az erőnket megfeszíteni. Egy rossz gyerek elront egy egész osztályt! De milyen nehéz jónak lenni! Ady Endre írja egyik nagy költeményében: Milyen jó volna jónak lenni.

Vannak hívő emberek, akiket előfognak a kételyek. Nemrég beszélgettem valakivel, aki elmondta, hogy beszélt egy ateistával, aki sorban tette fel neki a kérdéseket: Hiszed, hogy a Szentírás Isten kijelentése? — és akkor elkezdte sorolni, mert ismerte a Bibliát, hogy mik vannak a Szentírásban megírva. — Elhiszed, hogy Jézus az Isten Fia? Hogy Jézus a Megváltó, akit keresztre lehetett szegezni és Isten nem védte meg? Jöttek a kérdések, és amikor vége lett a beszélgetésnek és ment az illető hazafele, azt mondta: azt hittem, összeroskadok! Elkezdtem kételkedni, s a kételkedés legyőzte a hitemet! Óriási erő a kételkedés!

Igehirdetésem második felében néhány kérdést teszek fel.

Nem jobb annak, aki nem tért meg? Csak egy természet van benne, nem folyik benne a harc; nem szenved a bűn hatalmától. Nem irigyled sokszor a hitetleneket? Egy különös kérdés: ki szenved többet, a hívő vagy a hitetlen? A hitetlen ember szívében csak egy természet van, a hívőében kettő. A hitetlen ember, a testi ember nem ismeri ezt a küzdelmet, mert ez a küzdelem sokszor roppant fáj. Nem jobb hitetlennek lenni, mint hívőnek?

Vajon igaz az, hogy aki hívővé lett, annak az életében megoldódott minden kérdés? Megoldódik minden kérdése?

Sokan azt hiszik, hogy amikor megtértem, már célhoz is értem, hogy az út végén vagyok. Nem akkor kezdődnek a problémák?

A másik: a hívő ember többet szenved, mint a hitetlen; de ez a szenvedés az életre visz, mert a keskeny úton való járás nemcsak rajtunk kívül történik, hanem bennünk is. Az örök életért érdemes szenvedni! Örülj, ha ez a harc folyik, adj hálát érte Istennek. Ez a harc mutatja, hogy lelkileg élünk. Az élet gyűlöli a bűnt, és nem tud úgy élni, amint te szeretnéd.

Egyet jegyezzünk meg: fájdalom ott van, ahol élet van. A halottnak nincsenek fájdalmak. Örülj neki, hogy szenvedsz! Istennek a legnagyobb szentjei nagyon-nagyon szenvedtek. Nemrég olvastam Luther Márton életrajzát. Annak a nagy embernek az életét mennyire gyötörték a kételyek! Azt mondják, hogy halálos ágyán roppant gyötörte a Kísértő, hogy érdemes volt-e a reformációt elkezdni. Érdemes volt? — Ő nem mondhatta volna el, mint Pál: Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg a halálnak a testéből? És Pál: kívül harc, belül félelem... A nagy apostolnak voltak nagy örömei és nagy bánatai, mind a kettő: nincs egyik a másik nélkül.

Látok nagyon nyugodt hívőket. Nem tudom, valahogy mintha ez a belső küzdelem nem folya az életünkben. Vagy már célba értek, kiharcolták a végső győzelmet?! Vagy pedig nem folytatják a harcot? Mert ilyen is van.

Roppant nagy kísértés a hívő életnek az értelem: a hívő az, aki elfogadta értelmileg az igazságot. A Szentírás nem ezt tanítja: Hívő ember az, aki engedelmeskedik az Igazságnak!

Most értünk el egy nagyon kényes kérdéshez: a harcot az fenyegeti, hogy Krisztus nélkül harcoljuk. Van ilyen? Van! Ezen a helyen az igehirdető beszélhet Krisztusról — Krisztus nélkül. Félelmetes kimondani. És ezt a belső harcot, amiről az Ige beszél, lehet vívni Krisztus nélkül! Az új életet roppant fenyegeti az, hogy magunk akarjuk megharcolni. Nemhiába mondta Jézus: „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek!” A belső harcot sem folytathatjátok: Ő vezet diadalra!

Miért van annyi bukás a mi életünkben? Azért, mert egyedül harcoljuk ezt a harcot. Ugyanaz az ember mondhatja mind a kettőt, mint Pál apostol: Ó, én nyomorult ember! — és „Hálát adok annak, aki a diadalmat adja, a mi Urunk Jézus Krisztusnak!”

Milyen ez a diadal? Van ilyen? Elmondjam a diadal eredményét? Az előbbiekben azt mondta Pál apostol: nem a jót teszem, amit akarok, hanem a rosszat, amit nem akarok! A győzelem után hogy van? A jót teszem, amit akarok, és a rosszat nem teszem, amit nem akarok. És ez a győzelem a mi Urunk által lehetséges, és van ilyen győzelem! Ennek a győzelemnek az eredménye a lélek megannyi gyümölcse. Lefrja a Galata-levélben Pál, milyen győzelem van emögött: a Lélek gyümölcse a szeretet, az öröm, a békesség, a türelem, a szívfesség, a jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Milyen nagy győzelem! Amilyen fájdalmas a harc, olyan gyönyörűséges a győzelem!

Az előbb azt mondtam: többet szenved a hívő ember, mint a hitetlen. Most azt mondom: lehet, de a hitetlen embernek soha sincsenek ilyen örömei a világban.

Végül kérdezhethénk: a diadallal megszűnik a harc? „Hálát adok az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk!” Valaki diadalmat aratott, és ezzel vége van, megtörténik a döntő ütközet? Ezen a földön nincs végső győzelem, csak időleges győzelem van. Mivel testben élünk, a győzelem után a harc újakezdődhet! Feltételes módban mondtam: újakezdődhet, de nem úgy, mint eddig! Aki egyszer ebben a harcban győzött, az a következő harcot hitben fogja folytatni, és a győzelem reménységében; mint ahogy minden bűn elkövetése könnyebbé teszi a következő bűnnek az elkövetését, éppen úgy minden győzelem Krisztus által könnyebbé teszi a következő győzelmet. Minél több győzelmet aratok, a győzelem mindig könnyebb lesz! Áldott legyen az apostol, hogy nemcsak a küzdelemről beszél, hanem a győzelemről is!

Folyik a harc az életetekben? Köszönjétek meg, hogy folyik, de ne csüggedjétek! Vigyázz, ne magad harcolj, a diadalt ne magad akard kivívni, hanem az Urat engedd győzni, mert Pál apostol tételesen kimondta a diadal óriási Igéjét: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.”

Azt kívánom, hogy belső harcot folytató testvérekként minél többen tudjátok elmondani: Hála legyen a mi Urunk Jézus Krisztusnak, aki a diadalmat adja nekünk! Ámen.

Szekeres István

Bizodalom — jutalom

Alapige: Zsidókhöz 10,25–39
Bibliailvasás: 1Péter 1,3–13

A bizodalom a keresztyén ember életében a hitnek az a vonása, amely az élet teljes súlyával ráhelyezkedik Isten gondviselő és megváltó szeretetére. Olyan ez, mint amikor a már öntudatos gyermek átadja magát édesapjának vagy édesanyjának, hogy karjaiban hordozza, karjai között hintáztassa. Ez az önátadás Istennek a Szentírásból

felénk hangzó sok-sok ígéretére támaszkodik. Ezek az ígéretek egyaránt vonatkoznak mind a földi életre, mind az örök életre.

Hogyan nyerhetem el az örök életet? A felolvasott szent Ige tanítása szerint sok békétűrrel és kitartással. Miért van szükség a békétűrre és a kitartásra? Azért, mert az életünk tele van kísértésekkel és csapdákkal. Ezek a kísértések és csapdák egyrészt el akarnak vonni az örök élet hitétől, másrészt arra irányulnak, hogy összeütközésbe kerüljünk Isten törvényével. Aki összeütközésbe kerül Isten törvényével, az összeütközésbe kerül magával az Úristennel.

Ilyen kísértés és csapda a megpróbáltatás. A megpróbáltatásnak kettős vonása van: vannak emberek, akik a megpróbáltatások következtében eltávolodnak Istentől, vannak viszont olyanok, akik közelebb kerülnek Istenhez. Ezt a kettősséget olvassuk a Jób könyvében. Amikor Jób elveszítette vagyonát, gyermekeit és egészségét, akkor a felesége így szólt hozzá: „Átkozd meg az Istent és halj meg!” Jób így válaszolt: „Úgy szólsz, mint egy a bolondok közül. Ha már a jót elvettük Istentől, a rosszat nem vennők-e el?” (Jób 2,9–10) Igen, ha elvettük a jót és örvendtünk neki, akkor a megpróbáltatásokat is tudjuk, akarjuk és merjük elhordozni.

Kísértés és csapda a megaláztatás. Itt nem a magunk hibájából következő megaláztatásokra gondolok, hanem azokra, amelyeket el kell hordozni emberségből, a népünk vagy egyházunk „szent” ügyéhez való ragaszkodás miatt. Ezeknek az embereknek a száma megszámlálhatatlan. De ha csak az utolsó évtizedek megaláztatottainak a nagy számára gondolok, akkor is ez a szám világviszonylatban milliókra, a mi egyházunk és népünk esetében sok-sok ezerre megy. A megalázottnak az eszköze az erőszak, a megalázottaké a türelem és a kitartás. A kitartás így is, úgy is nehéz, de Isten akaratára támaszkodva, imádkozva könnyebb. Jézus Krisztus ezt a keresztet kitárt karokkal, István vértanú a közép közepette összekulcsolt kezekkel tette. Az eredményt Jézus esetében a Fil 2,9–11 így mondja el: „Isten felmagasztalá őt és ajándékozza neki oly nevet, amely minden név fölött való; hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” István neve bekerült a Bibliába, és hűségéről „ítéletnapig” szól az ígéhirdetés.

Az ószövetségi ember számára Isten akaratának a megtartása a Tízparancsolat megtartását jelentette. Az ószövetségi ember úgy gondolta, hogy minél pontosabban megtartja a Tízparancsolatot, annál közelebb van Isten országához. Ebből a gondolatból Jézus semmit sem vetett el, de körülhatárolta a szeretet parancsával: „szeresd Istent ... szeresd felebarátodat”. A Tízparancsolat megtartásával és a szeretet parancsának megélésével hozz áldozatot Isten dicsőségére, embertársad javára, mert amíg így cselekszel, addig saját üdvösségeden is munkálkods.

A beteljesedés, vagyis az „új ég és új föld” (Jel 21,1) akkor valósul meg, amikor Jézus Krisztus másodszor eljön erre a földre. A tanítványok is szerették volna tudni, hogy ez mikor lesz, ezért a mennybemenetele előtti órákban meg is kérdezték. A válasz: „nem a ti dolgotok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyeztetett” (ApCsel 1,7). Tehát ez kizárólag Isten titka! Az, hogy meglesz, az biztos. A felolvasott szent Ige ezt így mondja: „még vajmi kevés idő, és aki eljövendő, eljő”. Ha mégis késne a mi időszámításunk és türelmünk szerint, az azért lesz, olvassuk 2Pt 3,9-ben, mert „hosszan tűr érettünk, hogy némelyek el ne vesszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson”.

A felolvasott szent Igének van egy nehezen érthető mondata: „az igaz ember hitből él”. Jogosan idézhetné valaki a 14. zoltár beszédét: „az Úr letekintett a mennyből az emberek fiaira, hogy meglássa, ha van-e értelmes Istent kereső. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben elromlottak, nincs, aki jót cselekedjék, nincs csak egy sem” (Zsolt 14,2–3). Igaza van a 14. zoltár írójának, igazad van neked is, akkor is, amikor, magadra, akkor is, amikor atyádfiára gondolsz. Ha így van, akkor felmerül a kérdés, miért mondja az Ige, hogy az igaz ember hitből él. Tökéletes, igaz ember nincs, de megigazult ember van! Mit jelent ez? A Szentírás megigazult embernek nevezi azt, aki hit által elfogadja a megváltó Jézus Krisztus golgotai áldozatát, húsvéti feltámadását,

és úgy éli hátralevő életét, amennyire rajta áll, hogy az kedves legyen Istennek. A megigazult ember vigyáz arra, hogy hite meg ne lankadjon, sőt arra törekszik, hogy ez a hit felfokozódjék. Így az élet minden változása közepette megmarad üdvbizonyossága és hordozza az örök élet reménységét.

A felolvasott szent Ige utolsó gondolata ezt mondja: „mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk”. Kik a meghátrálás emberei? Azok, akik életüknek bizonyos szakaszáig eljutottak a hit bizonyos fokára, de később olyan tanítások hatása alá kerültek, amelyek megkérdőjelezzik a Szentírás tanítását vagy éppen tagadják azt. Több mint négy évtizeden át úgy nőtt fel két nemzedék, hogy naponta sulykolták tudatukba az isten- és az egyházellenes eszméket. Akik a tanítások ellenére gyakorolták hitüket, azok hátratételt szenvedtek. Vannak, akik szándékosan mellőzik a Szentírás tanítását, mert ez jelenti a nagyobb kenyeret és szenvedélyeik kielégítését. Igen, csakhogy ez nagyon veszélyes gondolat és veszélyes gyakorlat, mert megszűnik a Szentlélek kiáradása s ezáltal megszűnik a kapcsolat Istennel. Ez egyenlő az örök élet reménységének az elvesztésével. Az ilyen embereknek fokozatosan elsenyved a lelke. Az ilyen lélek hasonlít a lyukas labdához, amelyben nincs elegendő levegő, s amely nem alkalmas a játékra. A halál után következik a biztos kárhozat. Mi, akik ma itt vagyunk a templomban, tudatosan valljuk: „nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk”. Ámen.

Alkalmi beszédek

Esketési beszéd

Ifj. Fekete János

Isten ajándéka

Alapige: Jeremiás 32,39–40

Házasságkötés alkalmával régi szép szokás — és megtartani való jó szokás — az, hogy a nagy útra, a házásélet nagy újtjára ajándékokkal halmozzák el az ifjú párt. Ez természetes is, hisz a kezdethez, az elinduláshoz sok mindenre van szükség. Ti, akik házasságkötésekre Isten áldását kérni érkeztek ma ide a templomba, az ajándékozó Istenhez, a Jézus Krisztusban mennyei Atyánkhöz érkeztek, aki ajándékozó és örömszerző Isten.

Az ő öröme ti vagytok most. Személy szerint te, kedves vőlegény, és személy szerint te, kedves menyasszony, mert azt akarja az Úr, hogy örömtők benne legyen teljes. A legdrágább javait ajándékozza most nektek. Már abban is nyilvánvalóvá vált Isten ajándékozó szeretete, hogy egymásnak ajándékozott benneteket. Egymásnak rendelt titeket, mint vőlegényt a menyasszonynak és mint menyasszonyt a vőlegénynek. Így fogadjátok el egymást. Mert hitvestársat, gyermeket, szülőt, testvért mind-mind Isten kezéből kapott ajándékként kell elfogadnunk. Ez azt jelenti, hogy akkor helyes a hozzájuk való viszonyunk, ha őket Isten szeretetajándékának tekintjük és érezzük. Érzitek-e most ezt? Milyen szépen belegyökerezett a mi közösségi életünkbe ez a sajátos kifejezés: megszeretett az Isten engem veled. Ez pedig azt jelenti, hogy akkor vagyok igazi hitvestárs, hálás gyermek, jó szülő és igazi testvér, ha páromban, gyermekemben, szüleimben és testvéreimben Isten ajándékozó szeretetének zálogát és bizonyosságát látom. És ha ezt az ajándékot át is élelem.

Eppen ezért adja itt és most, ebben az ünnepi órában nektek, az ő áldását kérő, áldására váró és azt elfogadni kész ifjú párnak, a felolvasott Igében hallott egy szívet és egy utat. Azért adja az egy szívet és az egy utat nektek, hogy házassági szövetségetek élő valóság legyen. Istennek az általa megkötött házassági szövetségetek élő valóság legyen. Istennek az általa megkötött házassági szövetségre is érvényes akarata akkor lesz teljessé és így boldogító számotokra, ha elfogadjátok a felkínált egy szívet, mely tulajdonképpen az Úr Jézus szíve, a szeretet, a hűség, az irgalmasság, az örömszerzés, a hosszútűrés és megértés szíve. Mert csak ez kapcsolhatja és kapcsolja össze a ti szíveteket. Az Úr által adott és elfogadott szívből, a Jézus Krisztus szívéből kiapadhatatlanul áradnak szívetekbe egész életetek folyamán egymás javára a szeretet, az öröm, a békesség, a szívesség, a jóság, a hűség, a szelídség, a mértékletesség ajándékai, vagyis a Lélek gyümölcsei (Gal 5,22), amelyekre mind-mind szükségetek van és lesz a családi életben, a közösségi életben. Ilyen lelki gyümölcstermőkké tegye az Úr a szíveteket a tőle elfogadott egy szív, a Jézus Krisztus szíve által. Azért, hogy házasságotok egyszeri legyen a nem egyszerű szövetségkötés útján életetekben.

Ezért mennyei Atyánk egy közös utat is ad számotokra, mely útra Pál apostol mint egy kiváltképpen való útra mutat rá a korinthusi első levél 12. részének 31. versében. Ez az út önmagában és számotokra is a szeretet útja. A sokféle, sokpróbás, kísértésekkel tele kikövezett utak között egyedi út ez. Az Úr Jézus a széles út példázatában mint veszedelemre vivő útról tanít, és egyben az életre vivő keskeny úton való járásra buzdít (Mt 7,13–14), mert a házasságnak is van kísértésekkel teli széles útja. Ha magunk köré nézünk, akkor felkiáltunk: ó, jaj, milyen sokan vannak, akik azon járnak.

Az Isten által adott út, melyet most ez ünnepi órában nektek felkínál és ajándékoz, az a keskeny út, amely az életre visz. Ez az út az Istennel való közösség megtartásának igaz útja az imádság által. Ez az út az Isten félelmében járó életút, a „holtomiglan — holtáiglan hitetlenül el nem hagyom” házassági fogadalom naponkénti megélésének az

útja az által, aki önmagáról ezt mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6a). Jézus Krisztus az egyetlen szív és az egyetlen életre vivő út.

Így ketten együtt, de most már az Úr Jézussal, egy úton és egy szívvel induljatok. Az „ő útján ti híven járjatok”, hogy jól legyen dolgotok, mind nektek, mind a titeeknek. Fogadjátok teljes szívvel és teljes lélekkel az ajándékozó, rólunk lemondani nem akaró Urunktól a nektek adott egy szívet és egy utat az Úr Jézus Krisztusban, hogy örömtök teljes legyen és ti is az ő öröme maradjatok.

Ezek után teljes hitbizonyossággal lehettek afelől, hogy itt és most az örömszerző és ajándékozó Isten örökkévaló szövetségébe köti bele Igéje és Szentlelke által házassági frigyeket. Megáld titeket, veletek marad, hogy ti vele maradjatok, hogy sok jótéményét, melyekben eddig is részesített a szülői szeretet, gondviselés és megtartatás által, hitvallásunk szerint, magatokhoz kapcsoljátok, azért, hogy feddhetetlen, igaz, szép, istenfélő, a Jézus Krisztusban megkötött házasságotok, majd családi életetek által az ő nevére dicséret, dicsőség szálljon, tireátok pedig egész életetekben keresztül áldás hulljon. Ámen.

Temetési beszédek

Káli Dénes

Mit jelent a „drága”?

Alapige: Zsoltárok 116,15

Drága az, ami ritka és ami sokba kerül, de sokat is ér. Itt az emberek világában minden könny, sóhaj és minden bánat azt mondja, hogy nem a halál a drága. Ő, az a halál, mely életerős, javakorabeli férfiból ily megrázó, drámai módon árnyékot csinál, az a halál iszonyatos.

Az élet a drága.

Drága volt ez az élet annak a két öreg szülőnek, akik a bibliai éléthatáron is túl, ebben a drága fiukban látták az élet elégtételét, örömét és jutalmát. Milyen szívesen megváltották volna, helyet cseréltek volna vele, kettőt az egyért. Ha ez lehetne. A Jákób siráma maradt nekik: „most már sírva megyek az én fiam után a koporsóba”. Drága volt a koporsóban pihenő testvérünk élete feleségének, aki azt hitte, hogy önfeláldozó igyekezetével megtarthatja őt. Mentől jobban szorította volna szívére, annál jobban elillant az ujjai közül ez a drága élet. Az Úr Jézus Krisztus azt mondja: „Amit pedig Isten egybeszerkesztett, senki azt el ne válassza.” Testvéreim! Megrendítő a kereszt: pár héttel előbb apát temettél gyötrelmes véggel, most férjet az elmúlás őszi lombhullása közben. Csoda, hogy még élsz! Odalett a drága élet, melynek emlékeit könnyeid mossák, a feledés válogatja, s a szépje-java ezutáni életed iránymutatója lesz.

Hány házastárs állja körül most ezt a koporsót! De nem fog elmúlni ez a nap anélkül, hogy sok közülük, szótlánul bár, de sokatmondóan, sokat ígérően meg ne szorítsa a párja kezét: „Memento mori — Emlékezz a halálra!” Drága volt a koporsóban pihenő édesapa élete ennek a könnyektől áztatott arcú ifjúnak, a fiának, aki édesapjában egyben a legjobb barátját, a legmegértőbb bizalmasát veszítette el. Testvérünk ösztönös módon nevelt s nem magas pedagógiával. De megérezte, hogy a legmagasabb dimenzió az ember és ember közti kapcsolatban az igazi szeretetből született barátság, hogy annak segítségével a létezés komor egyedüliségét, magányos komorságát kibírjuk és elhordozzuk, hogy néha-néha még dicséretét is zengedezzük.

Koporsóban pihenő testvérünk drága volt rokonnak, barátoknak egyformán, mert benne látták és benne szerették a megbízhatóság, az őszinteség, a nyíltság vonzó megtestesülését. Ilyen emberek társaságában érezzük azt, hogy valóban van erkölcsi világrend, hogy vannak örökérvényű törvények. De drága volt testvérünk élete ennek a községnek is, melynek apraja-nagyra idesereglett koporsója köré annak jeléül, hogy

mindenki valamiképpen adósának érezte magát. Tizenöt évvel ezelőtt jelent meg körülünkben, amikor minden a bizonytalanság állapotában volt. Az ő tapintatának, jó modorának, megértő szívjóságának volt köszönhető, hogy ez a belső feszültségeket hordozó község átléphet a múltból a jelenbe, a jog, a törvény és az igazság tiszteletébe. Népszerűségének jutalma ez a temetés, mely eddig sohasem látott mértékben gyűjtötte össze tisztelőit, mely tény vitathatatlanul igazolja azt az igazságot, hogy többre lehet menni egy kanálnyi mézzel, mint egy hordó ecettel.

Istennek drága az ő halála. Ez azt jelenti, hogy Isten tudatában van annak, milyen nagy dolog a szeretet, amiből az emberek élnek. De az az igazán nagy dolog, amiért az emberek meg is tudnak halni. Az ő világa arra a szeretetre volt fundálva, mely minden nagy és szent ügynek a kezessége és az ára. Az ő világa az Úr Jézus Krisztus kereszttjére van fundálva, a szenvedés hősiességére, arra az elégtételre és váltásra, amit Krisztus szerzett a keresztfán. „Úgy szerette Isten a világot...”

Tölts be szívteket Isten szeretete, aki gyászotokban gondolt reátok, és aki készít benneteket az eljövendő boldog találkozóra. Ővé a dicséret és a dicsőség mindörökké! Ámen.

Nagy László

Hetednapra

Alapige: 1Királyok 12,13-25

Dávid király és Betsabé gyermeke haláltusáját vívja. A királyi palota lélegzet-visszafojtva figyel az események alakulását. A kétségbeesett anya görcsösen öleli keblére méhe fiát. A komor éjszakák sötétségében százszor meghalt szívében a remény, de a hajnal fényében ezerszer újraéled elaléló és újraeszmélkedő lelkében a reménység világossága. A legyőzhetetlen, félelmes fegyveres, a halál, a szívtelenség páncélzatában egyre jobban közeleg a dermedező, zsenge gyermekecske felé. Betsabé már érzi életet kioltó fagyos leheletét, jéghideg kezének legyőzhetetlen erejét, mely már-már letépni készül szívéből forró szerelmük hófehérré sápadt rózsabimbóját.

Dávid király, az apa, a földön fekszik. Szívében hordozza Nátán próféta ítéletét: a te fiad bizonytalansággal meghal. Trónterme egyik sarkában árván hever dicsőséges karja, a másik sarkában démonokat űző, bűvös lantja porosodik. Bísor palástja aranyos trónjára dobva. Nincs rá szüksége. A zsákruhába öltözött, komoly bünbánatot tartó király határozottan tudja, hogy a halál erősebb fegyveres, keményebb ellenség, mint a filiszteus óriás, Góliát.

Míg az anya a halál rémével viaskodik, addig az apa, a szoltáros király, az urak Urával, az ég és a föld teremő Istenével vív eget ostromló imatusát.

Hatszor hullott már a tengerbe a nap, hatszor kocsizott diadalmasan az égre a tündöklő hold, hat napja fekszik a kopasz földön a böjtölő és imádkozó király, hat nap óta nem szállt szemére az álom enyhet adó pillangója, hat napja hába kínálja édes tejét az anya már-már alig pihegő gyermekének, hat napja szorong a palota minden lakója, hat napja nyöszörög görcsös fájdalomában a szegény „nevenincs” gyermek — de még mindig tart e két fronton zajló kemény küzdelem. Rettenetes napokon keresztül a halál révét állni. Rettenetes napokon keresztül a halál révét állni.

„Hetednapra azért meghala a gyermek.”

Gyászoló testvéreim! Sajnos, nektek is át kellett élnetek mint édesapának és édesanyának Dávid és Betsabé hatnapos remegését. Ti is lélekgyötrő hat nap és lélekemészítő hat éjszaka kemény küzdelemben viaskodtatok szerelmetek első gyümölcsének életéért. Sajnos hiábavalónak bizonyult minden remegés, minden küzdelem. Ti is mélyen átértékeltek kebletekben a kínzó reménytelenség és a hajlonként újra kirügyező reménység élethalálharcának küzdelmét. Virrasztó, fehér éjszakák, megsokasodó, elmélyült imádságok jelezték a halál közelségének gyötrelmét. Hat napon keresztül az

élet és a halál két malomköve között őrlődött idegrendszeretek, hitetek és szeretetetek. Az óriás Góliátnál sokkal erősebb fegyveres, a halál, kioltotta gyermececskétek alig pislákoló, parányi mécsesét. Minden odaadásotok hiábavalónak bizonyult.

„Hetednapra azért meghala a gyermek.”

Rettenetes azoknak az édesapáknak a sorsa, akiket a Góliátnál rettenetesebb és kegyetlenebb fegyveres, a halál, elsőszülött fiúgyermekük élettelen teteme mellé állít.

Mikor elnémult a „nevenincs” gyermekecske szederjes ajkán a fájdalom utolsó nyögése és nyöszörgése, amikor visszaadta lelkét teremtő Urának, akkor a kétségbeesett palota jajveszékkelő népe úgy véli, hogy Betsabé menten utánahal méhe fiának, akkor a gyöttrő palota siratódalt zokogó népe úgy véli, hogy a királyi apa menten eszt veszti fájdalmában és meghibban bánatában.

De nem így történt! Betsabé nem halt gyermeke után! Dávid nem vetett önkezével véget életének!

Hálát adunk Istennek e szomorú órában, hogy a mérhetetlen veszteség földig sújtó fájdalmában és porrá zúzó bánatában megtartotta hiteteket, hitetek öntudatát és reménységét; hogy kibeszélhetetlen gyászotok kavargó mélységeiben megtartotta egymásra néző és szent orcájára tekintő szeretetetek józanságát és bizalmát.

Dávid gyermeke halálhírére felemelkedik a földről. Abba hagyja a szigorú böjtöt. Lemossa magáról az álmatlan éjszakák és tusakodó imádságok verejtékét. Illatos olajjal megkeni orcáját. Más ruhát ölt magára. Bemegegy az Úr házába. Imádkozik. Majd néhány falat kenyeret eszik.

Környezete csodálkozik. Nem érti a király szokatlan magatartását. Az atyák hagyománya szerint Dávidnak most fennhangon kéne jajveszékelnie, siratódalt kellene énekelnie. Dávid környezete arra várt, hogy a király fájdalmában megátkozza az Urat s kitépi kezét a világteremtő Isten hatalmas jobbjaából, hogy megtagadja a Úr iránti engedelmességet és felbontja a seregek Urával kötött szövetséget.

De Dávid nem így tesz! Az atyák hagyományától eltérő módon, újszerűen cselekszik. Újszerű cselekedetében feldereng az új szövetség ígérete és reménye. A kegyelem fényei villannak és villóznak a bűn sötétségében. E kegyelem fényében s e kegyelem ajándékaként megváltozik a család képe, a halál értelme s a végső idők jelentősége. Isten új kegyelmi szövetséget köt népével.

E megváltó kegyelem fényében Dávid az ószövetségi hagyományoktól eltérően, újszerűen látja a betegség és a halál kérdését. Mindkettőt a könyörülő Isten kegyelmének összefüggésében szemléli. Isten az a könyörülő Úr, aki mind a betegség, mind a halál fölött szabad úr, aki mindkettőt kegyelmi szövetsége és világterve szerint rendeli és rendezi. Dávid gyermeke betegágya és kihűlt teteme mellett ezt világosan megértette. Ezért nem lázong. Ezért nem engedetlenkedik. Fájdalmában és gyászában ezért nem menekül öngyilkosságba. Ezért nyugszik meg és ezért talál vigasztalást.

Dávid a könyörülő Isten kegyelméből felismeri, hogy nincs lélekvándorlás, hogy halott gyermekének lelke nem bolyong valahol a világűrben, hogy halott gyermekének lelke nem tér vissza egykori családjá és szeretetei körébe. Dávid e könyörülő kegyelem világosságában hitvallásszerűen bátran kimondja az igaz hit bizonyágtételét: nem halottaink járnak vissza kísértetszerűen hozzánk, hanem mi követjük előrement szeretteinket a minden élő útján. Halottaink már megérkeztek a seregek Urának örök dicsőségébe. Mi is ide tartunk. Nekünk is ez a végső célunk. Isten országa egyben a szeretteinkkel való találkozás dicsőséges helye. Isten szent orcájának színe előtt boldogan találkozunk majd újra mindazokkal, akikkel itt e földön a hit, a reménység és a szeretet közösségében éltünk.

Dávid zsoltáros bölcsessége világosan felismeri, hogy a gyermekét veszített anyának, a fiát veszített apának csak egyetlen földi reménysége lehet. Ez az egyetlen földi reménység az új gyermek, a testünkből való test, a vérünkből való vér. Dávid és Betsabé földi vigasztalása, új reménysége második közös gyermekük, Salamon lett.

Kövessétek ti is a zsoltáros király és a szépséges Betsabé példáját. Ajándékozzon a könyörülő kegyelem számotokra is földi vigasztalásként és új reménységként egy

újabb gyermeket. Legyen kegyelmes hozzátok a minden vigasztalás Istene szerelmes Fiában, akit mindnyájunkért halálra adott, de akit ama szent harmadik napon feltámasztott halottaiból. Isten szerelmes mennyei Fia harmadnapi feltámadásának eseményével felelt földi embergyermekai hat napig tartó szenvedésére. Számotokra is. Ámen.

Templomszentelési beszédek

Csiha Kálmán

Két vak és egy néma

(Elhangzott a Kolozsvár-Tóvidéki új templom felszentelése alkalmából
1994. november hó 6-án)

Alapige: Máté 9,27-33

Minden templomépítésnek van egy külső és egy belső története. Ebben az Igében ennek a templomépítésnek a belső történetéről van szó. Az Ige azzal kezdődik, hogy továbbment Jézus. De amikor Jézus továbbment, akkor továbbment vele együtt minden gyógyulás lehetősége, akkor továbbment vele a békesség, és továbbment vele a kegyelem, és továbbment vele a mennyei erő, és továbbment vele a reménység is.

De amikor onnan, abból a faluból továbbment Jézus, két vak nem nyugodott ebbe bele, hanem elindultak Jézus után. Követték Jézust. Nehéz volt követni őt, mert nem látták. Nem tudták, hogy közben milyen kőbe fogják majd beleverni lábukat vagy arcukat. Talán egymás kezét fogták, talán egymásra támaszkodtak, de mentek Jézus után, és közben ezt kiáltották: Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!

Emlékeztek a nehéz időkre? A még nehezebb időkre, amikor született a tóvidéki gyülekezet, amikor úgy éreztük, hogy továbbment Jézus, amikor hivatalosan nem volt reménység és nem volt kegyelem, hanem csak árvaság volt és fájdalom volt és reménytelenség volt? Miért tudtunk mégis megmaradni? Azért, mert a reménytelenség idején egymás kezét fogva és egymásra támaszkodva, ha nem is láttuk a jövődőt, ha bele is vertük szívünket az útszél kőeibe, mégis az Erdélyi Református Anyaszentegyház és Krisztus minden hívő népe követte őt és a ránk boruló sötétben is, a nehéz úton is kiáltottunk: Jézus, Dávidnak fia, Istennek fia, könyörülj rajtunk! Ez a kiáltás volt az egyetlen kincsünk és egyetlen lehetőségünk. Így kiáltott népünk egykor. A tóvidéki kicsi imaházból, lehet, a kiáltás alig hallatszott ki az utcáig. Mert elnyomta a szomszéd zaja. De a kiáltás felhatott az egekig, az irgalmas Krisztus szívéig: Krisztus, Istennek Fia, könyörülj rajtunk! És így kiáltott a sötétben tapogatózó, de Krisztust követő Erdély és Kelet-Európa és a Szovjetunió népe, elnyomottak és templomnélküliek, a kicsi imaházba szorultak vagy az otthon imádkozók: Krisztus, Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!

Krisztus akkor megállt, bement egy házba és megengedte, hogy utolérjék a vakok, mert Krisztus mindig engedi, hogy utolérjék őt. Én nem tudom, hogy milyen vakság borult reánk, hogy milyen vakság fog reánk borulni holnap, milyen sötétség és milyen árvaság, de azt tudom, hogy Krisztus irgalmas és megáll, és alkalmat ad arra, hogy aki akarja, mind utolérje őt. Bár nem tudnák utolérni a saját erejükből, bár elhullanának százszor is az úton, de Krisztus megáll és megengedi, hogy utolérjék őt. Kiáltatok hozzá: Krisztus, Dávidnak fia, könyörülj rajtunk!

Utolérték a vakok. Mindenki utolérte őt. Ha nem itt a földön, akkor az utolsó óráján, ha igyekszik, a mennyek kapujában. Emlékeztek-e Dsida Jenő versére: „Mert ez az égi útnak elve: menni mindég énekelve, akkor is, ha sebből vérzik kőbe horzolt homlokom. Tudom, a menny kapujában utolérlek, Krisztusom.” Krisztus megengedi, hogy utolérjék azok is, akik nem érdemlik meg ezt. Azok is utolérhetik, akiknek nincs erejük hozzá, azok is, akik elhullanának százszor is az úton. Megáll, hogy utolérje Tóvidék népe. Megáll, hogy utolérje Erdély népe, megáll, hogy utolérje az elvadult és tönkretett Kelet-Európa, megáll, hogy utolérje az egész világ. Megáll, hogy utolérje és hozzá mehessen az egész világ. Azt olvassuk ebben a történetben, hogy Krisztushoz mentek a vakok. Mert a vakok két alapvető dolgot tudtak. Először tudták azt, hogy ők vakok, hogy ők betegek, nyomorultak, elhagyottak, elveszettek önmagukban; másodszor tudták azt, hogy Krisztus a hatalmas és irgalmas Isten Fia, akinél gyógyulás,

hatalom és erő van. Azt a két dolgot tudták a vakok, ami a minden bölcsesség alap-pillére. Ez a két alappillér Kálvin szerint az önmagunk megismerése és Isten ismerete. A vakok megismerték önmagukat. És Krisztushoz mentek, mert megismerték benne Isten, a könyörülő Atyát.

Vajon hova megy ma a mi sokszor vak népünk? Ezer kilométereken túlra, határokon és tengereken túlra, hogy ott keresse a békességet, a gyógyulást és a boldogságot, és összetörtek és vakok és boldogtalanok maradnak. Pedig csak az ég felé, Krisztus felé kéne pár lépést tenni, aki ott van és várja imádságunkat, hogy nála gyógyulást és erőt találhassunk. Krisztushoz mentek a vakok, mert tudták, hogy egyedül csak ott lehet meggyógyulni. És Krisztus megkérdezte őket: hiszitek-é, hogy én azt megcselekedhetem? És mondának néki: hisszük, Uram. Hát itt dől el minden. Mert hozzánk jött Krisztus, és megengedte, hogy bánatunkban, könnyeinkben, szomorúságunkban utolérjük őt. És megkérdezett benneteket is, amikor álmodatok templomról, éneklő, nagy gyülekezetéről, gyermekkórusról és jövendőről. Megkérdezte először a nyugalmazott lelkipásztorokat: hiszed-é, hogy én azt megcselekedhetem? És ott, abban a szűk lelkipásztori lakásban bizonyára elhangzott szívéből a vallomás: Hiszem, Uram. És aztán megkérdezte a lelkipásztor után a presbitereket és a gondnokokat és az egész gyülekezetet: hiszitek-é, hogy én azt megcselekedhetem? Ebben a megváltozott, de mégis zaklatott és árva, inflációs világban, gazdasági és lelki nyomorúságok között: hiszitek-é, hogy én azt megcselekedhetem? És feleltétek: hisszük, Uram!

Minden így kezdődik: Krisztus megengedi, hogy utolérjük őt, hogy leboruljunk előtte és elsírjuk neki, hogy vakok és nyomorultak, bűnösök és szerencsétlenek, eltiportak és szegények vagyunk, de hisszük, Uram, hogy te megcselekedheted. Így kezdődött ez a templomépítés is. Nem ott kezdődött, amikor a rajzot elkészítették, és nem ott kezdődött, amikor a leveleket kezdték írni, és nem ott kezdődött, amikor a presbitériumban megbeszéltétek, hanem ott kezdődött a szívetek mélyén, és ott kezdődött Krisztus irgalmas akarataiban, aki azt mondta: legyen nektek a ti hitetek szerint — és megérintette ezt a két telket, és ezzel lett hely, ahová építsetek. És megérintette a földet, és kinőtt belőle a templom; és megérintette a telek másik részét, és kinőtt belőle a parókia. Mert a többi mind csak ennek az érintésnek a függvénye. Minden áldott külföldi segítség és minden áldott belföldi áldozat, a ti fáradságotok, adakozásotok és szeretetetek mind csak annak a következménye, hogy Krisztus megérintette a szíveteket, megérintette a földet, megérintette az imatermet, megérintette a külföldiek lelkét, és egyszerre valóság lett, amiről álmodtatok. Mert Krisztus itt járt közöttünk. Nem ment el Krisztus tőlünk, hanem bevárt bennünket, hogy utolérjük őt. Azt kérdezi most erdélyi református népétől és minden hívő népétől: hiszitek-é, hogy én azt megcselekedhetem? És szól a vallomás hegyeken és völgyeken, a kicsi 36 lelkes szopori gyülekezetben és a nagyvárosokban: igen, Uram. És nő 26 templomunk, 14 már készen van belőle: El lehetett venni az árvaházainkat, de újra vannak; és el lehetett venni az öregotthonokat, de újraszülettek, és ki tudja még mi mindent el lehetett venni tőlünk, de újranőnek, mert van valami elvehetetlen kincsünk. Nem a mienk, nem a mi tulajdonunk, és mégis a mienk, mert kegyelemből adatott nekünk, mert mi az ő tulajdonai vagyunk. Krisztust nem lehet kisajátítani, őt nem lehetett elvenni tőlünk, őt nem lehetett államosítani. Ő mindenütt jelen van. És megkérdezett minket. Megkérdezett árvaságban és kényszerlakhelyen, börtönök mélyén és reménytelenségben: hiszed azt, hogy én megcselekedhetem? És válaszolt az ő népe: hiszem, Uram.

És Krisztus megérintette a történelem hályogos szemét, és sok minden megváltozott. Sok minden megváltozott, mert neki hatalma van mindennek felett. Itt jár Jézus, és érintgeti a szívünket; várja, hogy utolérje őt választott népe, hogy leboruljon előtte és meggyógyuljon.

De abban a szóban, amit Krisztus mond, nemcsak kegyelem van, hanem ítélet is. Legyen neked a te hited szerint, Erdélyi Református Anyaszentegyház; legyen neked a te hited szerint, magyar népünk; legyen nektek a ti hitetek szerint, Kelet-Európa és

egész Európa népei. Ha hinni fogtok, megmaradtok. Ha keleten és nyugaton üresek lesznek a templomok, ha elvesz a hitetek — legyen nektek a ti hitetek szerint. De lesznek gyülekezetek, melyek élni fognak, melyek templomot, árvaházat és öregotthont építenek, énekelnek a gondok között, és lesz ifjúságunk. De lesznek gyülekezetek, melyek tönkremennek és nem tudják fenntartani sem a lelkipásztort, sem a harangozót a hitük szerint, mert nincs hitük. Mert minden a hitünk szerint történik a Krisztus kegyelméből.

Tóvidéki gyülekezet! Boldog hálaadással boruljatok le most előtte, hogy nektek ezt a hitet ajándékozta, mert ez a templom elsősorban nem aranyból és ezüstből, hanem hitből és imádságból épült. Így rendelte ki nekünk Isten, aki odaírja most anyaszentegyházunk és népünk homlokára: legyen nektek a ti hitetek szerint. Adja Isten, hogy ne ítélet, hanem kegyelem legyen az mindannyiunk számára.

Azt is mondhatnám most, hogy itt befejeződik a történet. De nem fejeződik be. Ahogy meggyógyulnak a vakok, lám, egy ördögös némát hoznak Krisztushoz, hogy meggyógyítsa őt. Ez az ördögös néma nem jött Krisztus után. Azok hozták, akik ismerték az Urat. Hozták, mert szerették ezt az ördögös némát, hozták, mert sajnálták ezt az ördögös némát, hozták, mert tudták, hogy milyen borzalmas dolog az, amikor a szívben kavarnak az indulatok, az érzések, a csalódások, a fájdalmak, és nincs ajtó, amin át ezek a világra jöjjenek. Nincs beszélő száj, amin keresztül megnyilatkozhatnának. Bezárt kapu volt ennek a némának a szíve és a szája, de akik ott voltak Krisztussal a házban, látták a csodát, elindultak és odahozták ezt a némát, hogy megnyíljék a szája. Azok az emberek komolyan hittek ebben.

Nincs megállás, testvéreim! Az evangéliumban nincs megállás. Ha végigolvassátok a Márk evangéliumát, mindig ott van ez a szó: „és azonnal, és azonnal”. Visz bennünket tovább a mi Krisztusunk. Nem volt elég megépíteni ezt a templomot. Nézzetek jól körül! Hányan vannak ördögös némák, bezárt szívű emberek! Mennyi fájdalom hullámszik itt körös-körül az emberi szívekben, amit nem tudnak elmondani, mert nem tudnak imádkozni, mert nem járnak a templomba, mert nem olvassák a Bibliát, mert becsapta az élet a szívük ajtaját, és így benne csak árvaság és fájdalom maradt.

Ez a történet, a ti történetetek folytatódik, mert ide kell hozni, mert Krisztushoz kell hozni a süketet és a némát, és számukra is el kell mondani szeretettel és hittel: hiszem, Uram, hogy meggyógyulhattok. Hiszem, Uram, hogy a te közeledben megszólal a néma. Milyen nagy dolog, amikor megszólal egy néma szív! Amikor el tud mondani olyan szavakat, melyek azelőtt üresen csengtek. Amikor ki tudja mondani valaki: jóság és bocsánat, szeretet és megváltó Isten — akkor a szívén megnyílik az ajtó. És akkor szavát egészen új beszédként halljuk. Lám, Isten ezt akarja!

Isten azt akarja, hogy Erdélyben beszélő szívű emberek legyenek. Isten azt akarja, hogy templomok épüljenek, hogy a vakok szemei megnyíljanak, hogy érintésére mindenütt meginduljon az élet, hogy Isten szerint beszélő Erdély szülessen az ő kegyelméből. Ezen az úton Isten drága ajándéka ez a templom, amit most neki köszönünk meg. Az ő érintését visszük a szívünkben tovább, hogy élet szülessen belőle mindenütt. Ámen.

Mondjátok meg

(A marosújvári templom renoválása alkalmából. 1994. szeptember 20.)

Alapige: Máté 11,1-6

E történet elején megüti a szívünket egy mondat: János meghallotta a börtönben, amit Jézus cselekedett. János börtönben van. Igazságtalanul börtönbe vetették. Szerettei el vannak szakítva tőle. Senki sem mehet hozzá, de Jézus eléri őt a börtönben. Jánosért a börtön mélyére is lenyúl a Krisztus szava és cselekedete. Talán csak az tudja igazán megérteni, aki maga is volt már börtönben vagy fogságban. Bizonyos értelemben azonban mindannyian börtönben és fogságban vagyunk, voltunk és leszünk, mert néha a gondok körülvesznek és lebilincselnek minket.

Jánost szorította a börtön rabsága. Én nem tudom, hogy téged mi szorít, milyen gond, milyen félelem, milyen betegség, milyen szomorúság, milyen fájdalom, melyek úgy vesznek körül bennünket, mint valami komor börtönőrök. Az élet megpróbáltatásainak börtönéből szeretnénk kitörni, de nem lehet. Körülvesz a jövődőtől való félelem: mi lesz velünk? Úgy szeretnénk kitörni bűneink börtönéből, de nem lehet. Ám utolér bennünket itt is a Jézus szava.

Ez a történet arról beszél, hogy nincs az emberi életnek olyan mélysége, ahol utol ne érne bennünket Jézus. Amikor a Duna-csatornánál vágtuk a nádat, úgy éreztük, hogy egészen egyedül vagyunk, hogy elhagyatottak vagyunk, hogy senki sincs velünk. Akkor egyszerre énekszót hallottam. Körülvettek bennünket a katonák, nyakukban a géppisztollyal, de egyik énekelt. Odahúzódtam a közelébe. Egy sepsiszentgyörgyi református fiú volt. Azt énekelte: Az áldott orvos közeleg, a drága főpap Jézus. A belügyminisztérium katonája volt. Nyakában az automata fegyverrel Jézusról énekelt. Ott is utolért bennünket Jézus.

Jánost is utolérte. Bennünket is utolért. Én nem tudom, hova fogunk még kerülni és te hova fogsz kerülni az életedben, milyen mélységbe és szakadékba, milyen félelembe és az operáció előtt a halál mekkora árnyékába, de nincs olyan emberi érzés, ahol utol ne érne minket Jézusunk.

Végre megjavítottátok e templomot. Ugye szeretitek ezt a templomot? Szeressétek ezt a templomot! Itt ér benneteket utol Jézus! Itt történik meg az, hogy életetek, hogy életünk minden gondjában, félelmében és bánatában utolér bennünket az ő szavával, és megérintve Lelkével minket, mindannyiunknak erőt ad. János kétségek között háborgott. Nem tudta, hogy mi lesz vele. Nem tudta, hogy csakugyan Jézus-é Isten küldötte, Messiása. János Jézust hirdette, de a börtön félelmében és szenvedésében egy pillanatra szinte megingott hitében. Ezért úgy döntött: megkérdezteti Jézust, követeket küld hozzá. És elküldte Jézushoz követeit.

Szeressétek ezt a templomot! Hozzátok ide szívetek minden megingását és minden félelmét. Itt szívetek követét küldhetitek Jézushoz. Itt kereshetitek az Urat a Szentírás szavaiban, a prédikáció mondataiban, az ősi énekek zengésében, az orgona zúgásában, az úrvacsora kenyérében és borában, az elmondott bűnvalló és hálaadó imádságban. Itt áll elénk a mi Jézusunk, hogy elébe boruljunk és megkérdezzük: Uram, mi lesz velünk?

János kettőt küldött a tanítványai közül, hogy megkérdezzék Jézust: te vagy-é, aki eljövendő, vagy valaki mást várunk? János két követet küldött, mert tudta, hogy nem jó egyedül lenni, hogy nem lehet egyedül menni, hogy ketten kell lenni, mert ha az egyik meginog, akkor vigasztalja a másik, mert ha az egyik megbotlik, akkor felemeli a másik, mert ha az egyiket megtámadná valaki, akkor megvédi a másik. Két követnek kell mindig lenni! Az egyik a szószóló, a másik a tanú. Így elindultak ketten. A két követ, hogy megkérdezzék Jézust, hogy Jézus válaszát elmondják Jánosnak is és el a János tanítványainak is. És ketten mentek. Majdnem mindnyájunkat kettőnként küldött Isten. Valamikor megálltatok itt az úrasztala előtt és elmondjátok, hogy vele

tűrök, vele szenvedek, és hogy sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotában hitetlenül el nem hagyom, hanem egész életemben hűséges gondviselője, segítőtársa leszek. Benneteket is kettőnként küldött Isten, hogy megkeressétek Jézust, hogy követekké legyetek, hogy elmondhassátok majd gyermekeiteknek, unokáitoknak, hogy nem vagyunk egyedül, hogy velünk van Isten, hogy velünk van a mi hűséges megváltó Jézusunk, hogy elmondhassátok a szomszédnak és a munkatársnak, hogy Isten az a kegyelmes Isten, aki megsegít és megszabadít minket.

Szeressétek ezt a templomot! Követekké tett itt benneteket Isten. Nem a magatok ügyében jártok, hanem azoknak az ügyében, akik utánatok jönnek, hogy példát vegyetek, hogy vallomást tegyetek előttük arról, hogy ti megtaláltátok ebben a templomban Jézust. És hogy választ kaptatok a ti kérdéseitekre, hogy így olyan szép és példamutató életet éljétek, hogy majd sok-sok év múlva, amikor ki tudja hányad-szor fogják renoválni ezt a templomot, egy nagyra nőtt unoka megsimogathasson egy régi padot s elmondhassa, hogy itt énekelt az én áldott nagyanyám és itt imádkozott az én feledhetetlen nagyapám. Követeknek rendelt benneteket Isten, hogy elmenjétek és megkérdezzétek Jézust, hogy az ő szavát továbbadjátok gyermekeiteknek és unokáitoknak nemzedékről nemzedékre.

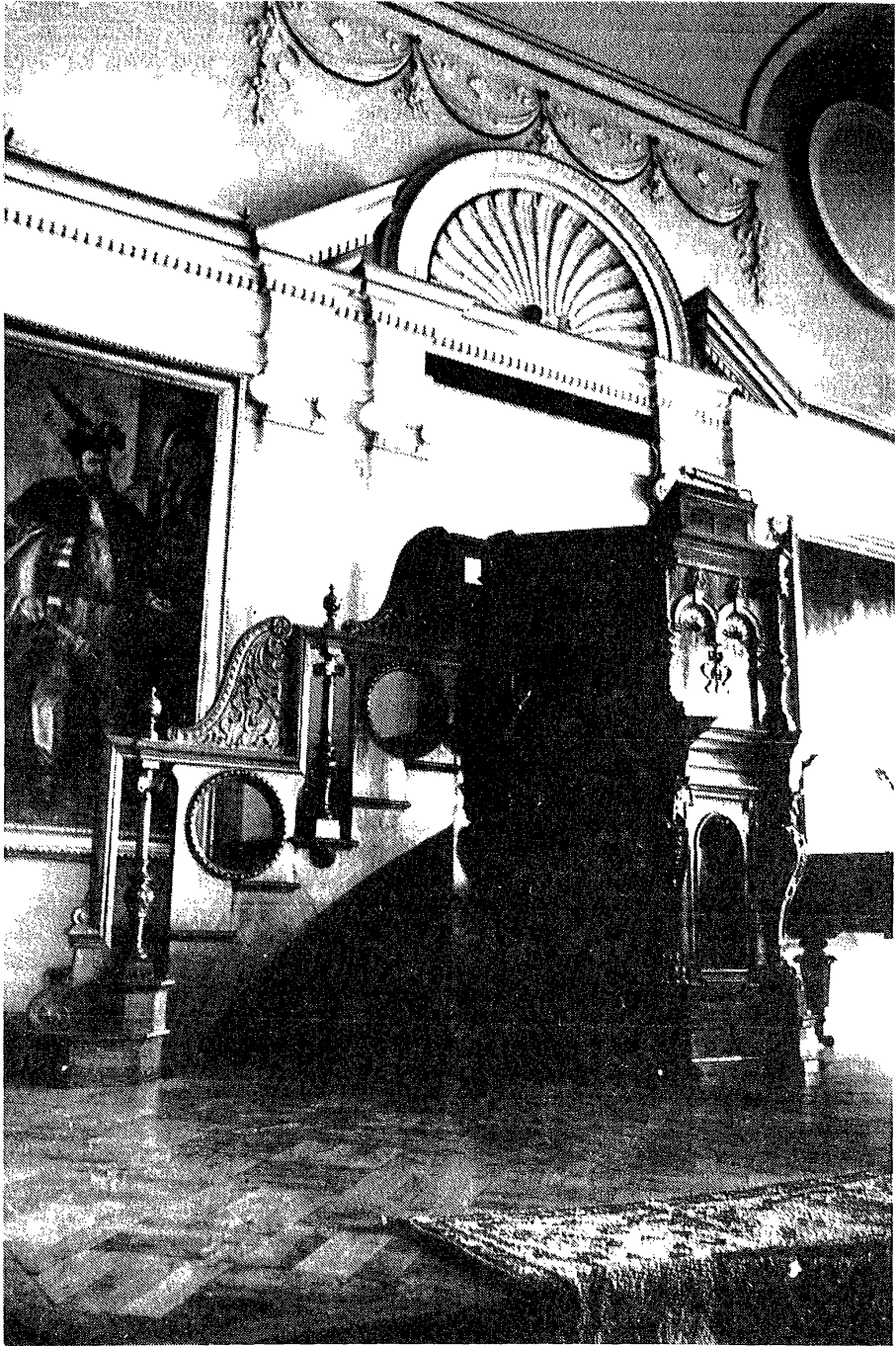
Elmegyünk és megkérdezzük Jézust, hogy te vagy-e az eljövendő, vagy valaki mást várjunk? Mit várunk, testvéreim? Vajon kit vár az Erdélyi Református Egyház? Vajon kit vár a sokszor megtaposott Erdély és Kelet-Európa? Vajon kit vár az emberiség? Jézust várja? Vagy a meggazdagodást várjuk? Vagy a gyűlöletet várjuk? Vagy a halált várjuk? Kit vár ez az emberiség? Amikor az Úr Jézust keresztre feszítették, akkor a félrevezetett, kiáltó tömeg Pilátustól Barabás szabadon bocsátását kérte. Barabást választották, mert Barabást várták Jézus helyett. A rablógyilkost. Olyan is lett a világ! Nézzetek körül, hány-szor választottak Jézus helyett másvalakit. Mindegy, hogy miként hívjuk ezt a mást: Hitler vagy Sztálin, kommunizmus vagy fasizmus, diktatúra, a mások letiprása, hatalom és erőszak. Hány-szor választotta ez a világ azt a mást? És hány-szor választ ma is a világ Jugoszláviában és széles e földön valaki mást, s nyomában véres háborúk dúlnak, millió halott marad, özvegyek és árvák nyomorognak. Hány-szor várt mást ez a világ, mást, és nem Jézust! Vajon mit választ a gyermeked, az unokád, a társad? A züllést, a vagyont, a pénzt, a hatalmat? Jézust vagy a világot? Mit választ Erdély, és mit választ a mi népünk? Ettől függ az életünk. Mert választanunk kell.

Szépen megrenováltátok ezt a templomot. Vegyétek úgy, hogy ezzel választottatok. Jézust választottátok, és nem valaki mást ezen a világon. Te vagy az, aki eljövendő? — kérdezi Jézustól a követ. És milyen jól kérdezi. Mert Jézus az eljövendő. Hány-szor jött el már ide, és hány-szor fog még eljönni ide! Amikor gondokkal és bűnökkel terheltel, lelkiismeret-furdalás közepette, öröme és áldásra várva jöttök ide, amikor gyermeket hoztok megkeresztelni vagy halottat megsiratni, hány-szor fog itt benneteket várni Jézus, miként oly sokszor várta őseiteket is. Ő az, aki eljön. Nem érdemes mást várni. És el fog jönni majd azon az utolsó napon is ítélni eleveneket és holtakat, és el fog jönni azon az utolsó órán, amikor számunkra minden hiábavalóvá lesz, amikor csak Jézus marad egyedül. Mert aki másra vár, az magára marad. Csak aki Jézusra vár, csak aki Jézust várja, az fog tudni szépen átmenni azon az utolsó ajtón.

Szamosújváron a régi időkben együtt voltam egy mondhatnám majdnem ismeretlen emberrel. Katolikus ember volt, és sokat csúfolta a katolikus papokat. Aztán nagy beteg lett, haldokló. Az ágya mellett ott ült egy pap, aki szintén fogoly volt, és meggyóntatta, aztán nem káromkodott többet azon a két napon, amíg még élt. Mellette ültünk, amikor nem volt magánál, és imádkoztunk. Egyszer csak kinyílt a szeme, és azt mondta érthetően, hangosan: Jézus — és két könnycsepp jelent meg a szemében. Minden más elmúlt. A nagy önbizalom is, a gúnyolódás is. Az otthon is, amibe soha vissza nem térhetett. Minden más elmaradt, csak Jézus maradt meg. Jézus, az eljövendő. És ha ezt a Jézust megtaláltad, akkor az élet bármilyen börtönében boldog és bátor lesz az élet.

Azt mondja a követeknek Jézus: menjetek és mondjátok meg Jánosnak, amit láttatok: a vakok látnak, a süketek hallanak, a bénák járnak, a halottak feltámadnak és a szegényeknek az evangélium hirdettetik. Mondjátok meg: élet árad Jézus közelében! Jézus közelében megnyílik a szemünk, és meglátjuk a feleségünk szemében a remegő könnycseppet! Jézus közelében megnyílik a fülünk, és meghallod a lélek hangjában a szívet szorongató gondokat. Jézus közelében kinyúlik a kezünk, nem lesz béna többet, és tudunk adakozni és dolgozni, tudunk építeni és segíteni. Bár lehet, hogy meg akarnak százszor ölni, de Jézus közelében újra ezerszer megújulunk.

Hogy mi lesz velünk? Hogy fognak-e épülni, szépülni a templomaink, hogy fognak-e zsoltáréneket zengeni istentiszteleteink, hogy megmarad-e az egyházunk? — ez mind attól függ, hogy Jézus közelében élünk-e? Hogy lesznek nagy gyülekezetek, melyek szegények lesznek, és lesznek kis gyülekezetek, melyek építenek, énekelnek, lelkipásztort tartanak és nem lesz gondjuk, mert hitük van? Hogy mi lesz velünk? — ez elsősorban nem a külsőségektől függ, hanem a belsőtől: mi lesz a szívünkben? Isten áldjon és őrizzen meg benneteket, és áldja és őrizze meg ezt a sok vihart látott Erdélyt, hogy a vakok szemei megnyíljanak, a süketek fülei halljanak, hogy tudjuk hallani Istent, látni és hallani egymást, hogy a halottak feltámadjanak és a mi szegény népünk a legnagyobb kincset, az evangéliumot prédikálhassa. Ámen.

Az Erdélyi Református Egyházkerület Theologiai Fakultásának díszterme